JAKINGARRIAK

Dokumentazio Zentrua • 0-7 urte • IRAKASLE ESKOLA • Eskoriatza

Haur txikien aisialdia

33-34. zenbakiak

1996ko MAIATZA

JAKINGARRIAK

"JAKINGARRIAK"Eskoriatzako Irakasle Eskolan kokatua dagoen Dokumentazio Zentruko informazio-tresna da.

Dokumentazio Zentruak, Eskolaren berrikuntza eta eskolaren euskalduntze prozesuan, lagungarriak izan daitezkeen materialak eskaini nahi ditu; horregatik, sortu eta bildu ditugun baliabideak honako irizpide hauen araberakoak dira:

- Irakaskuntza funtzionala ahalbidetzen duten baliabideak.
- Haurren zeregin aktiboa bultzatzen duten baliabideak.
- Komunikaziorako eta elkarrekintzarako espazio aproposak sortzen dituzten baliabideak.

Nahiz eta Dokumentazio Zentruaren esparrua 0-7 urte bitartekoa izan, badu adin honen mugetatik ateratzen den arlo bat, hizkuntzaren didaktikarena hain zuzen.

"JAKINGARRIAK" aldizkarian eskaintzen diren materialak jasotzeko bide ezberdinak daude:

- Kontsulta, gure Zentrua bisitatuz.

- Fotokopiak: artikulu, dokumentu eta baliabide batzuk eskuratzeko bidea eskaintzen du.

Argitaratzailea: Eskoriatzako Irakasle Eskola
Laguntzailea: Eusko Jaurlaritzako Hezkuntza, Unibertsitate eta Ikerketa saila.
Erredakzioa: Eskoriatzako Irakasle Eskola
20540 Eskoriatza
Tfnoa: 71 41 57
Faxa: 71 40 32
Zuzendaritza: Nerea Alzola eta Mariam Bilbatua
Azala: Beatriz Arregi

L.G.:SS-981/92

AURKIBIDEA

Berri bibliografikoak .... 4. orr.

- Liburu berrien albisteak .... 4. orr.
- Aldizkariak .... 6. orr.
- Artikulu aipagarriak .... 24. orr.

Gai monografikoa:
Haur Txikien aisialdia

- Bibliografia .... 27. orr.
- BATLLE,R.:
  Eskolaz kanpoko denbora: hezkuntza atsegina, sortzailea eta solidarioa jorratzeko denbora. .... 30. orr.
- EDEX-KOLEKTIBOA.:
  Aisialdian hezitzea. .... 34. orr.
- JUBETE,M.,MAJEM,T.,ESTELA,A.:
  Hezkuntza ez-formaleko bi zerbitzu berri .... 38. orr.
- POSSE HERNANZ,P.:
  Explora: museo dibertigarria .... 41. orr.
- LARREA,K.:
  Haur jaioberriak igerian .... 43. orr.
- CHAOS,C.:
  Haur ohialez jantzitako irakurleak Donostiako Udal-Liburutegian .... 45. orr.
- JAUSORO,G.,VAZQUEZ,I.:
  Arrasateko ludoteka. .... 48. orr.
- MANCISIDOR LARRAÑAGA,L.:
  Egin jolas...
  ...zaratarekin .... 51. orr.

Baliabideak .... 54.orr.

Liburu berrien albisteak

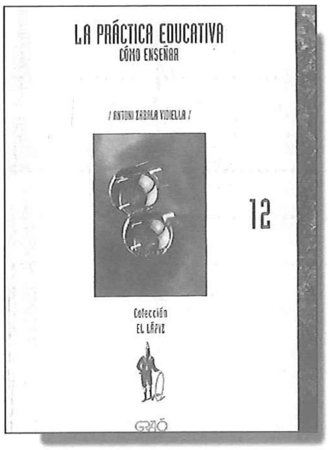

ZABALA,A.:

"La práctica educativa. Cómo enseñar".

Graó, Bartzelona.1995

Liburu honetan, irakaslearen lanaren azterketa oinarri moduan hartuta, irakaslana aztertzen da eta hau hobetzeko irizpide eta orientabide batzuk ematen dira.

Liburu praktikoa da eta hausnarketarako elementuak emanez, praktikan sortzen diren arazoak aztertzen dira. Gelan gertatzen dena hobeto ezagutzeko, egokia berreskuratzeko eta desegokia berrikusteko, baliabideak eskaini nahi dira.

Autoreak esaten duenez, modelo tradizionala ordezkatuko duen metodo ideala proposatzeak ez du zentzurik. Une bakoitzeko beharren arabera egokiak diren iharduerak erabili behar dira.

Horretarako beharrezkoa da marko teoriko desberdinak ezagutzea eta irakaslearen lana gelako ekintzetara ez mugatzea. Honela, liburu honen abiapuntua irakaslearen kontzeptua da. Edozein mailetako irakasleak, bere lana testuinguruan diagnostikatu behar du, erabakiak hartuz eta ekintzen nahiz jokabideen egokitasuna ebaluatuz.

Aurreneko bi kapituluetan, irakaslana aztertzeko erabili daitezkeen erreferenteak deskribatzen dira; irakaskuntzaren gizarte funtzioa eta irakaskuntza-ikaskuntza prozesuaren kontzeptua. Ondorengo kapituluetan, hau lantzeko tradizionalki erabili diren aldagaiak aztertzen dira; gelako harreman interaktiboak, gelako antolaketa soziala, denbora eta espazioa, irakaslearen eta ikaslearen papera, edukinen antolaketa, material, eta baliabide curricularrak aukeratzeko irizpideak eta ebaluazio motak.

Hirugarren eta seigarren kapituluak interesgarriak dira. Hirugarrenak, unitate didaktikoak, ikuspegi konstruktibistaren arabera aztertzeko orientabideak proposatzen ditu eta lau unitate didaktiko aztertzen dira. Seigarren kapituluan, edukien antolaketa aztertzen da, metodo globalizatzaile desberdinak bereziki aztertuz.

Bestalde, irakaslanaren azterketa hezkuntza berriztapenarekin, irakaslegoaren formazioarekin eta azterketa hau egiteko aukera ematen duen erreferenteekin harremanetan jartzen da. Gainera, irakaslanaren azterketa bakarka egin behar bada ere, taldeko lanaren garrantzia aipatzen da.

Irakaslana aztertzea konplexua izanik, irakaskuntza-ikaskuntza prozesuaren inguruan hausnarketa egiteko material egokia da.

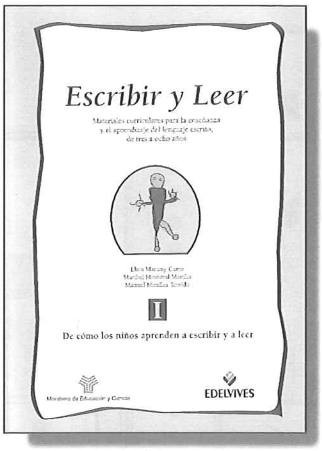

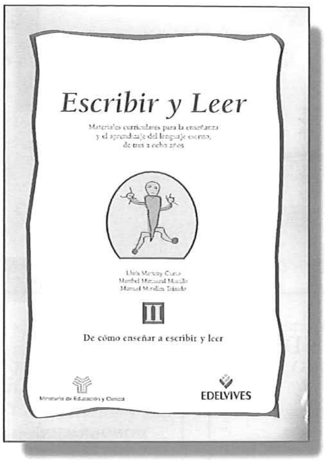

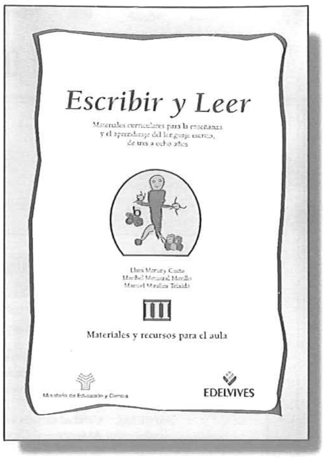

MARUNY CURTO,L., MINISTRAL MORILLO,M., MIRALLES TEIXIDÓ,M.:

"Escribir y Leer".

M.E.C. Edelvives, Madril. 1995

Irakurketa-idazketaren ikaste prozesuaren inguruan ardura dugun guztiok oparitzat har ditzakegu hiru liburu hauek; 4-8 urte bitarteko haurren ikaste prozesua nolakoa den, irakaslearen esku-hartzea nolakoa izan behar den eta gelarako baliogarriak diren proposamen didaktikoak aurkezten dira era erraz baina sakonean. Lan praktikoa, baina oinarrian duen teoria ongi azaldua eta justifikatua.

Lana osatzen duten hiru tomoetan, teoriatik abiatuz gelan egin daitezkeen ekintzen deskripzio zehatzera pasatzen da, ibilbidean hainbat gauza ikasteko aukera emanez.

Lehenengo liburuan, "Haurrek dakitena" izenburupean, Ana Teberosky eta Emilia Ferreiroren lanetan oinarrituz, haurrek jarraitzen dituzten prozesuak deskribatzen dituzte eta irakasleari hainbat datu eskaintzen haurren idazketak interpretatzeko. Prozesuaren azalpenarekin batera, ikuspegi eraikitzailean oinarritutako proposamen didaktikoen oinarriak azaltzen dituzte.

Bigarren liburuan, ikuspegi eraikitzailean oinarritutako curriculuma eratzeko irizpideak azaltzen dituzte: edukiak nola antolatu eta sekuentziatu, iharduera motak, iharduera bakoitzean kontuan hartzeko alderdiak...

Hirugarren liburuan, eta testua ardatz hartuta, testu mota bakoitzaren berezitasunak, iharduera posibleak eta ebaluatzeko irizpideak azaltzen dituzte.

Egileek liburuaren sarreran azaltzen duten bezala, talde lan baten emaitza dira aztertzen ari garen liburuak. Egile materialek Gironako Generalitateko orientatzaile taldeak hainbat irakasleekin batera burututako esperientzia azaltzen dute, guztiek ere, Ana Teberoskyren aholkularitza izan dutela. Elkarlan honen emaitza, hain beharrezkoa den eta gutxitan burutua ikusten dugun lana da: marko teorikotik gelako praktikara dagoen jauzia modu koherente batez osatzea.

Aldizkariak

Aula

DE INNOVACIÓN EDUCATIVA

ÍNDICE

EDITORIAL
De primaria a secundaria 4

MONOGRÁFICO: PRESENTE Y FUTURO DE LA EDUCACIÓN ESPECIAL
Tendencias actuales y futuras en la educación especial: nuevos retos para los profesionales
Climent Giné 5
Calidad de vida y educación especial
Miguel Ángel Verdugo 11
El apoyo a la integración escolar desde un centro de educación especial
J. Font, M. Castells, J. Carbonés 15
Estrategias de enriquecimiento del currículum para alumnos y alumnas superdotados
Antoni Castelló 19
Práctica docente y prevención de dificultades
Elena Martín 27
Las diversificaciones del currículum: una respuesta educativa para alumnos y alumnas con importantes dificultades de aprendizaje
Vicent Tirado 33
Entrevista con César Coll sobre el nuevo Real Decreto de educación especial
Climent Giné 41

AULA agradece a *Climent Giné* su labor de coordinación en este monográfico

CENTRO HÁBITOS Y NORMAS
El centro escolar: conformador de hábitos deseables
Antonio Bolívar 47
Cómo realizar la formación de hábitos en primaria
Colegio Ursulinas de Gijón 51
El aprendizaje de normas en el aula mediante la participación democrática
Cruz Pérez Pérez 54

INTERCAMBIO
¿Demasiado presumidos?
M. Carmen Díez 60
Experiencia en el Departamento de Orientación de un centro público
M. J. Cabrillas, M. del C. Murcia, F. Peliquín 63
Informativo audiovisual diario
Jaime Martínez Martín 67

PUNTO DE VISTA
Familia y escuela: dos contextos y un solo niño
Ignasi Vila 72

EL HATILLO
La trinchera. Libros. Informaciones
La escuela según ... 77

45 zkia.
1995eko abendua

ÍNDICE

EDITORIAL
Contra la tendencia de las administraciones a cerrar el currículum 4

MONOGRÁFICO: EL LENGUAJE ORAL Y ESCRITO EN LA EDUCACIÓN INFANTIL
La importancia del lenguaje oral en educación infantil
Montserrat Bigas 5
Aprender a usar el lenguaje en la escuela infantil. *Joan de Diego* 9
¿Lectura en educación infantil? ¡Sí, gracias! *Isabel Solé* 15
La iniciación en el mundo de lo escrito. *Ana Teberosky* 19
La literatura popular como recurso en el aula de educación infantil
Amparo Jiménez 23
Hablando de pájaros
Mari Carmen Díez 28
Coordinación entre educación infantil y primer ciclo de primaria en el área de lenguaje
Isabel Cerdán, Consuelo Maestre 33
Bibliografía. *Eulàlia Bassedas* 38

AULA agradece a *Eulàlia Bassedas* su labor de coordinación en este monográfico

CENTRO FORMACIÓN Y PROYECTOS DE FORMACIÓN EN CENTROS
La formación en los centros educativos: ¿tendencia o moda?
Francisco Imbernón 43
Valle del Jarama: un proyecto colectivo de formación en centros
Eduardo Alonso 47
Un proyecto de formación en centros: proyecto interdisciplinar de educación ambiental
I. Quirós, M. A. Gómez, J. M. González, M. C. Carbajo, M. C. Gómez 53

INTERCAMBIO
El ordenador y la implementación de procedimientos para la composición escrita en el alumnado con necesidades educativas especiales
Vicenç Albiol, Ramon Coma 57
Encuestas de hábitos de salud y estilos de vida del alumnado del IB Cid Campeador
M. Ángeles Díaz 62
Actividades de animación sociocultural en centros de enseñanza secundaria
Benito Vaquero, Matías Regodón 65

PUNTO DE VISTA
El laberinto de las transversales
Jaume Carbonell 69

ÍNDICE
AULA de Innovación Educativa.
Enero 1995 - Diciembre 1995 73

EL HATILLO
La trinchera. Libros. Revistas. Encuentros. Informaciones
La escuela según ... 81

46 zkia.
1996ko urtarrila

ÍNDICE

EDITORIAL
La tarea de inspección 4

MONOGRÁFICO: LA EDUCACIÓN CONSUMERISTA EN EL AULA
La educación consumerista: el ayer, el hoy y el mañana
Luis M. Álvarez 5
Qué enseñar y qué aprender sobre la educación de las personas consumidoras en primaria
Rosa M. Pujol Vilallonga 9
La educación del cosumidor en secundaria
M. Nieves Álvarez Martín 17
Experiencias: La agencia de viajes en el CRIET de Alcorisa (Teruel)
Anna M. Carrera, Salvador Berlanga 21
Elaboración de bombones
Patxi Alegría, Ester Hernandorena 25
La educación consumerista en FP: la publicidad como vehículo educativo y multidisciplinar
María Castaño 28
La Escuela Permanente de Consumo de Jerez de los Caballeros
Santos Villafaina, Tomasa Díaz, M. Dolores Gordillo 33

AULA agradece a *Luis M. Álvarez* su labor de coordinación en este monográfico

CENTRO COLONIAS ESCOLARES
Colonias escolares: unos días fuera de la escuela
Konrad Ammann 38
Nos vamos a ...
Víctor Baroja 41
¿Educación ambiental = colonias escolares?
Nacho López 44
Fin de semana sin alcohol
Lourdes Escribano Galán 48

INTERCAMBIO
La organización del tiempo en educación infantil
José Luis Diego Martín 53
Objetivos primarios en la enseñanza secundaria
Brigitte Champetier de Ribes, Jesús Echevarria, Rafael Francia 60

PUNTO DE VISTA
La escolarización de los niños gitanos
José Eugenio Abajo Alcalde 67

EL HATILLO
La trinchera. Libros. Revistas. Encuentros. La escuela según ... 78

47. zkia.
1996ko otsaila

ÍNDICE

EDITORIAL Departamentos o equipos educativos 4

MONOGRÁFICO: EL MEDIO SOCIAL EN EL AULA
Estudio del medio sociocultural en la educación de hoy
Lucía Bergés 5
La familia: el primer ámbito para la socialización del alumnado en educación infantil
Rosa Fierro 9
Una propuesta para el estudio del barrio en la escuela
M. Rosa Martínez, M. Encarnación Yáñez, Jesús Carlos Iglesias 15
La ciudad en que vivimos: aspectos de su evolución histórica
José Ignacio Juanbeltz, Rubén Riancho 19
Bibliografía
Lucía Bergés 25

AULA agradece a *Lucía Bergés* su labor de coordinación en este monográfico

CENTRO LAS FIESTAS POPULARES
Las fiestas populares en la escuela
Antoni Gimeno 29
La celebración de las fiestas populares en la escuela infantil como eje organizador del desarrollo de la cooperación
Concepción Sánchez Blanco 33
La fiesta del Magosto en la escuela
Almudena Bermúdez de la Puente 37
La fiesta de todos «algo divertido pero poco frecuente»
M. Isabel Estallo Bernués 41

INTERCAMBIO
Los informes a las familias en educación infantil
Estrella Puerta, Francisco Sánchez García 47
Compensación de desigualdades: habilidades de pensamiento y desarrollo curricular
José Emilio Linares 51
Coordinación intercentros e interetapas en el área de lengua inglesa en el medio rural
Olga Nur López 57
«En busca del tesoro» juguemos a observar
Jesús Domingo Segovia 61
Una experiencia apasionante en cultura clásica para secundaria
Agustina Pérez Barceló 65

PUNTO DE VISTA
Comprensión matemática: forma y significado
Eduard Martí 70

EL HATILLO
La trinchera. Libros. Encuentros. Informaciones. La escuela según ... 76

48. zkia.
1996ko martxoa

CL&E

28/1995

Sumario

Pág.

Constructivismo, ¿una vuelta a los principios filosóficos del positivismo?
Alberto Martínez 5

«¡Tenemos un problema...!» Propuesta de un programa para enseñar a resolver problemas de matemáticas
José Orrantia, M. Carmen Morán, Ana Delia Gracia y Lucía González 15

Comunicación y juego. Usos del lenguaje infantil en diferentes situaciones de juego
Pilar Nicolau 29

Las diferencias en el desarrollo moral en función del sexo: un estudio realizado en el País Vasco
Concepción Medrano 37

Prevención y A.C.I.s en las dificultades de lectura. Un enfoque psicolingüístico-cognitivo
Manuel Funes 49

Simulación por ordenador y enseñanza de la Física
Manuel Belmonte y José L. Rodríguez Illera 63

Comunicación pedagógica y creatividad
Emilio Ortiz 73

Un programa de intervención para la comprensión de textos: desarrollo de la fase previa
Anunciación Quintero 77

El sistema Braille: bases para su enseñanza-aprendizaje
Cecilia Simón, Esperanza Ochaita y Juan Antonio Huertas 91

El ámbito de la formación
Joaquín G. Carrasco 103

Hacia la contextualización: la enseñanza de estrategias de comprensión de las ideas principales en el aula
Nuria Carriedo 123

Las interacciones CTS en la enseñanza de las ciencias. Análisis comparativo de la situación para la Física y la Química y la Biología y Geología
Rosario Ribelles, Jordi Solbes y Amparo Vilches 135

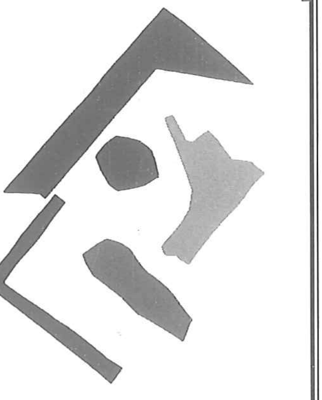

Cuadernos de Pedagogía

243. zkia — 1996ko urtarrila

EDITORIAL ... 3
Otros veinte

AGENDA ... 6

ENTREVISTA ... 8
Jerome S. Bruner
La pasión por renovar el conocimiento
C. de P.

PRÁCTICA

Solidaridad con Bosnia.

INTERNIVELES:
Solidaridad con Bosnia ... 14
Autores Varios

EDUCACIÓN INFANTIL:
Talleres integrales ... 17
Autores Varios

EDUCACIÓN PRIMARIA:
Nutrición en el aula de Inglés ... 20
Montserrat Argilés Ciscart

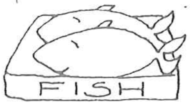

Nutrición en el aula de Inglés.

EGB:
Gira, trompo, gira... ... 24
Luis Ramos Ramírez

EGB:
¡Cuánto saben los abuelos! ... 29
Saro Ramos López y Juan Rafael Lorenzo Santana

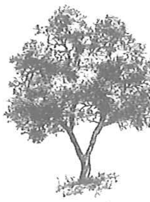

Intervención psicopedagógica en Ciencias

ESO:
Intervención psicopedagógica en Ciencias ... 32
Carmen Alberola Giner y Julián García Blanco

BUP:
La lectocomprensión ... 36
José Cantillo Carmona y Juan José López Barrufet

REPORTAJE ... 42
Klasimandrís de Madagascar. Florella quiere ser maestra
Araceli Caballero

TEMA DEL MES

Presentación: Los proyectos de trabajo ... 47

Para comprender mejor la realidad ... 48
Fernando Hernández

De las intenciones a la práctica ... 54
Maite Mases y María José de Molina

¿Cambian los docentes cuando trabajan por proyectos? ... 58
Montse Ventura

La organización del centro ... 63
Autores Varios

Los límites del aprendizaje ... 67
Mercè de Febrer y Montse Jover

La importancia de las preguntas ... 73
Autores Varios

Las posibilidades de las Aulas Taller ... 78
Autores Varios

Un programa de diversificación ... 84
Autores Varios

Para saber más ... 88
Ita Alabat y Adela Ferrer

OPINIÓN

PENSAMIENTO ... 92
¿Evaluación? No, gracias, calificación
Juan Fernández Sierra

ESCUELA Y SOCIEDAD ... 98
Conferencia de Pequín. Mujer y educación
Ana Mañeru Méndez y Miguel Soler

MURAL ... 108

LIBROS ... 117

244. zkia — 1996ko otsaila

EDITORIAL ... 3
Febrero para la reflexión

AGENDA ... 6

ENTREVISTA ... 8
Jean Piaget
A favor de la creatividad. (Entrevista imaginaria)
C. de P.

PRÁCTICA

¿Carne o pescado?

EDUCACIÓN INFANTIL:
¿Carne o pescado? ... 12
Antonio Mateos Jiménez

EDUCACIÓN PRIMARIA:
Cuaderno de seguimiento ... 17
José García Guerrero

EDUCACIÓN PRIMARIA:
Mururoa en el aula ... 21
Antoni Ballester Vallori

EDUCACIÓN PRIMARIA:
La mujer en la cultura gitana ... 27
Manuel Morales Puertas

Diversificación curricular

ESO:
Diversificación curricular ... 31
José Luis López López-Menchero

ESO/BUP:
Astronomía diurna ... 36
Autores Varios

Un folleto turístico cooperativo

BUP:
Un folleto turístico cooperativo ... 41
Joan M. Serra

EDUCACIÓN EXTRAESCOLAR:
¿Qué hacer con los plásticos? ... 46
Alejandro Gaona Pérez

REPORTAJE
A participar también se aprende. Crónica de lo que sucede en un centro de ESO.

La primera asamblea ... 50
Ana Armedo

TEMA DEL MES

PIAGET, CIEN AÑOS
Homenaje a una de las personas que más y mejor ha trabajado para averiguar cómo piensa la infancia. Y una revisión de sus aportaciones en la teoría y la práctica escolar.

PRESENTACIÓN:
Jean Piaget, niño hasta el final ... 55

La obra de Piaget en la educación ... 56
Juan Delval

De las estructuras a los modelos organizadores ... 60
Montserrat Moreno Marimón

Las ciencias naturales y las matemáticas ... 65
Amparo Moreno y Cristina del Barrio

El conocimiento social ... 69
Ileana Enesco y Alejandra Navarro

Para saber más ... 76
Alejandra Navarro e Ileana Enesco

OPINIÓN

PENSAMIENTO ... 80
¿Autoevaluación institucional?
Francisco Beltrán Llavador y Ángel San Martín Alonso

ESCUELA Y SOCIEDAD ... 86
Motivación, ésa es la cuestión
Autores Varios

MURAL ... 90

LIBROS ... 101

Cuadernos de Pedagogía

245. zkia
1996ko martxoa

EDITORIAL 3
Pacto por la ESO

AGENDA 6

ENTREVISTA 8
Josefina R. Aldecoa
El entusiasmo y la memoria
C. de P.

P
PRÁCTICA

El huerto ecológico.

INFANTIL
Una clase muy sabrosa 14
E. de los Reyes

Materiales para la coeducación 18
Autores Varios

PRIMARIA
El huerto ecológico 23
T. Martínez y G. Caballero de Segovia

Ruidos en las aulas.

ESO/BUP
Ruidos en las aulas. Condiciones acústicas de los centros escolares 27
M. Fernández y R. Menéndez del Campo

A partir de la geografía.

BUP
A partir de la geografía 30
E. J. Díez y R. Torquemada

ESPECIAL
Convivencia y desarrollo para todos 34
J. Mª Madrid

PERSONAS ADULTAS
En busca de nuestra cultura perdida 37
P. J. Moreno e I. Mª Barba

REPORTAJE 40
CP «Es Pont».
Compartir los interrogantes
J. Carbonell

Los proyectos de trabajo y el programa «Filosofía para niños» sirven para estimular el diálogo y la reflexión en un centro mallorquín.

TM
TEMA DEL MES

COEDUCACIÓN HOY
¿Cómo afrontar la discriminación sexista y hacer más coeducativas nuestras escuelas? Algunas reflexiones, experiencias, estrategias y recursos para lograrlo.

Presentación: Coeducación hoy 47

El estado de la cuestión 48
M. Cobeta, C. Jaramillo y A. Mañeru

Metodologías y recursos de intervención 56
X. Bonal y A. Tomé

Para saber más 70
I. Romero

O
OPINIÓN

PENSAMIENTO 78
¿Reproducción o transformación?
R. Beltrán

TRIBUNA 84
Filosofía y Reforma
A. Linares Fernández

ESCUELA Y SOCIEDAD 88
Unión Europea.La Orientación Escolar y Profesional
M. Juan Otero

MURAL 92

LIBROS 101

246. zkia
1996ko apirila

EDITORIAL 3
Escuela, sociedad anónima

AGENDA 6

ENTREVISTA 8
Maruja Torres
El factor humano
C. de P.

P
PRÁCTICA

Un invierno solidario.

INTERNIVELES
Un invierno solidario 14
J. Soler

Ella, él... la rosa, el clavel.

INFANTIL
Ella, él... la rosa, el clavel 18
M.C. Díez

Mejor lo hablamos 23
G. Domínguez

PRIMARIA
Somos iguales, somos diferentes 28
J.I. Juanbeltz

Los trotacuentos 32
P. Charcos

Los trotacuentos.

ESO
Nuestra cooperativa. Un proyecto de trabajo para la integración en la vida adulta 35
M.Á. Aragón y E. Gutiérrez

Matemáticas de la vida misma 39
F. Corbalán

Matemáticas de la vida misma.

REPORTAJE 43
Un día en la vida de Carlos
Rafa Miralles

La escuela y la vida cotidiana a través de la mirada de un alumno de Primaria. Opiniones, deseos y sueños desde un pupitre.

TM
TEMA DEL MES

¿QUÉ ES UNA ESCUELA EFICAZ?
¿Son compatibles los criterios de calidad y eficacia? Descripción de los indicadores que definen ambos términos.

Presentación: Un debate pendiente.
Calidad y eficacia 51

La calidad como meta 52
M. Muñoz-Repiso

Las escuelas españolas a estudio.
La gestión de recursos 58
J. Cerdán

¿Son eficaces nuestras escuelas? 66
F.J. Murillo

Para saber más 73
F.J. Murillo

O
OPINIÓN

PENSAMIENTO 79
Asesoramiento y capacitación del profesorado
Mª M. Rodríguez

TRIBUNA 84
Videojuegos, juegos de rol, simuladores
Mª E. del Moral

ESCUELA Y SOCIEDAD 89
La resolución de conflictos
E. Vinyamata

MURAL 92

LIBROS 101

L'ÉCOLE MATERNELLE FRANÇAISE

4. zkia.
1996ko abendua

Editorial	1	La fête des enfants, lorsque les loups vivent de vent...
Point	3	Le film pour jeune public, alternative à la (sur) consommation télévisuelle. 4. Vidéo et école maternelle.
Pêle-mêle	6	Actualités, BO, livres, matériels.
Contrepoint	9	L'inventaire avant la réforme ou l'école maternelle comparée.
Projet	11	Élevons des escargots.
DOSSIER	13	LES ESPACES NATURELS ET HUMAINS OU LA GÉOGRAPHIE EN MATERNELLE.
Ressource Débutants	21	PPS. L'enfant de deux ans, un extra-terrestre ? 3. La sieste, la récréation. Comment lui parler et le faire parler.
Ressource Débutants	23	PS. Le cahier-journal d'une petite section à Mantes-la-Jolie. Projet : la fête de Noël.
Ressource	25	GS. *Découvrir l'univers.* La Terre éclairée et chauffée par le Soleil.
Ressource	27	(suite)
Ressource	29	(suite)
Ressource	31	(suite)
Ressource	33	MS-GS. *Le monde de l'image.* Les publicités : reconnaître - classer.
Ressource	35	*Aménagement d'espaces intérieurs.* Aménager le dortoir.
Ressource	37	MS-GS. *Agir dans le monde.* Des jeux d'opposition. Accepter le contact corporel.
Ressource	39	*BCD.* Pour la bibliothèque.
Ressource	41	*BO.* Les congés.
Ressource	43	*SPA.* 150 ans de SPA. Histoire d'une évolution socio-géographique.
DOSSIER	45	LES ESPACES NATURELS ET HUMAINS (suite).
Projet	53	Élevons des escargots (suite).
L'heure du conte	55	Le lapin et le sapin.
De visu	59	La mise en place d'ateliers pluridisciplinaires dans une classe à deux sections.
Rencontre	63	Claude Clément.

5. zkia.
1996ko urtarrila

Editorial	1	Editorial en forme de vœux.
Point	3	Le conte merveilleux.
Pêle-mêle	6	Actualités, BO, livres, matériels.
Contrepoint	9	De l'ouverture et de la ventilation.
Projet	11	Une année pour connaître sa ville.
DOSSIER	15	LE GOÛTER... SE RASSEMBLER ?
Ressource Débutants	21	PPS. L'enfant de deux ans, un extra-terrestre ? Quelques éléments qui m'ont aidée à organiser ma classe.
Ressource Débutants	23	PS. Le cahier-journal d'une petite section à Mantes-la-Jolie. Des nouveaux coins.
Ressource	25	GS. *Découvrir l'univers.* Voyage au centre de la Terre.
Ressource	27	(suite)
Ressource	29	(suite)
Ressource	31	Aménager la salle d'exploration motrice.
Ressource	33	(suite)
Ressource	35	PS-MS-GS. *Des instruments pour apprendre.* Carte animée. De l'observation à la réalisation.
Ressource	37	GS. *Agir dans le monde.* Des jeux d'opposition.
Ressource	39	*BCD.* Pour la bibliothèque.
Ressource	41	*BO.* Les congés (suite).
Ressource	43	*SPA.* Adopter, adoptez un animal.
DOSSIER	45	LE GOÛTER (suite).
Projet	51	Une année pour connaître sa ville (suite).
L'heure du conte	55	Mirliton le merleau.
De visu	59	« Cotcodi ». Editer un recueil de poésies.
Rencontre	63	Yves Verguet.

Editorial	1	Vœux de février.
Point	3	L'enfant et les médias : l'écueil de la publicité.
Pêle-mêle	6	Actualités, BO, livres, matériels.
Contrepoint	9	Les locaux des nouvelles écoles maternelles.
Projet	11	Élever des animaux à l'école : le guppy.
DOSSIER	45	LA MOSAÏQUE. 1. Découverte du pointillisme et de la mosaïque.
Ressource Débutants	21	PPS - L'enfant de deux ans, un extra-terrestre ? Capter son attention. Quand ? Pourquoi ? Comment ?
Ressource Débutants	23	PS - Le cahier-journal d'une petite section à Mantes-la-Jolie. Installation du coin-musique.
Ressource	25	GS. *Découvrir l'univers.* Merveilles du monde minéral.
Ressource	27	(suite)
Ressource	29	(suite)
Ressource	31	(suite)
Ressource	33	MS-GS. *Le monde de l'image.* La publicité dans les magazines lus à la maison.
Ressource	35	PS - MS - GS. *Des instruments pour apprendre.* Carte animée : observation, manipulation, description.
Ressource	37	MS - GS. *Des instruments pour apprendre.* Carte animée. Réalisation : pliage, découpage.
Ressource	39	GS. *Agir dans le monde.* Des jeux d'opposition.
Ressource	41	*BCD.* Pour la bibliothèque.
Ressource	43	*BO.* Nouveau signal d'alerte aux populations relatif aux risques majeurs et consignes concernant les établissements.
DOSSIER	45	LA MOSAÏQUE (suite).
L'heure du conte	51	La Sorcière de l'autoroute.
De visu	55	Le temps d'apprivoiser l'école. Lieux et actions-passerelles entre les familles et l'école maternelle (FAS, Fondation de France, CDC).
Rencontre	63	Catherine Juliet-Delpy (FAS).

6. zkia.
1996ko otsaila

Editorial	1	Tentative pour se débarrasser de Mars.
Point	3	La distinction réalité fiction à la télévision : quels problèmes pour les enfants ?
Pêle-mêle	7	Actualités, BO, livres, matériels.
Contrepoint	11	Morale et grammaire en question dans les nouvelles écoles maternelles de 1881.
Projet	13	Élevons des phasmes.
DOSSIER	15	LA MOSAÏQUE. 2. Réalisation d'un dessous-de-plat.
Ressource Débutants	21	PPS. L'enfant de deux ans, un extra-terrestre ? Capter son attention : des exemples.
Ressource Débutants	23	PS. Le cahier-journal d'une petite section à Mantes-la-Jolie. Le coin-livres. Gâteaux d'anniversaire.
Ressource	25	GS. *Découvrir l'univers.* Aux premiers temps de la vie.
Ressource	27	(suite)
Ressource	29	(suite)
Ressource	31	GS. *Le monde de l'image.* La distinction réalité fiction à la télévision. Quelles interventions à l'école ?
Ressource	33	Aménager la BCD.
Ressource	35	(suite)
Ressource	37	PS-MS-GS. *Des instruments pour apprendre.* Carte animée : décoration.
Ressource	39	GS. *Agir dans le monde.* Des jeux d'opposition.
Ressource	41	*BCD.* Pour la bibliothèque.
Ressource	43	*BO.* Enseignement des règles générales de sécurité dans les écoles.
DOSSIER	45	LA MOSAÏQUE (suite).
Projet	51	Élevons des phasmes (suite).
L'heure du conte	53	La Grue ensorcelée.
De visu	59	Art et pédagogie : « PLOUFRAGAN. Un mètre carré de paysage ».
Rencontre	63	Nicole Deshayes.

7. zkia.
1996ko martxoa

Editorial	1	En avril...
Point	3	Cybermonde.
Pêle-mêle	5	Actualités, BO, livres, matériels.
Contrepoint	9	Au tableau noir de la maternelle.
DOSSIER	11	L'ORDINATEUR : UN OUTIL PÉDAGOGIQUE DÈS LA MATERNELLE. ET POURQUOI PAS ?
Projet	17	MS-GS. Ordinateur et mathématiques : la tortue de sol.
Projet	21	Peut-on encore élever en classe des grenouilles ou des crapauds ?
Ressource Débutants	23	PPS. *L'enfant de deux ans, un extra-terrestre ?* Faire travailler les deux ans ?
Ressource	25	GS. *Découvrir l'univers.* L'air et l'eau, cocons de la vie. Quelles observations à l'école ?
Ressource	27	(suite)
Ressource	29	(suite)
Ressource	31	MS-GS. *Le monde de l'image.* A la découverte d'images publicitaires.
Ressource	33	PS. *Aménagement d'espaces intérieurs.* La classe des petits.
Ressource	35	(suite)
Ressource	37	GS. *Agir dans le monde.* Des jeux d'opposition.
Ressource	39	BCD. Pour la bibliothèque.
Ressource	41	*BO.* Rôle des enseignants en cas d'incendie et de panique
Projet	43	Peut-on encore élever en classe des grenouilles ou des crapauds ? (suite)
Projet	45	Ordinateur et mathématiques : la tortue de sol. (suite)
DOSSIER	49	L'ORDINATEUR : UN OUTIL PÉDAGOGIQUE DÈS LA MATERNELLE. ET POURQUOI PAS ? (suite).
L'heure du conte	55	Camomille et le vent d'ouest.
De visu	57	Ça roule à la Villette !
Rencontre	63	Paul Messerschmitt.

8. zkia.
1996ko apirila

REVISTA INTERUNIVERSITARIA de FORMACION DEL PROFESORARO

INDICE

EDITORIAL 11-14

TEMA MONOGRAFICO: EDUCACION VISUAL Y PLASTICA

- PRESENTACION 17-20
- *El diseño curricular de educación visual y plástica: un análisis crítico* (Hernández, Fernando) 21-37
- *Para comprender la educación artística en el marco de una fundamentación crítica de la educación y el curriculum* (Barragán Rodríguez, José María) 39-63
- *Sentimiento, pensamiento y acción en el dibujo del natural* (Cabanellas, Isabel y Hoyuelos, Alfredo) 65-82
- *Educación artística y movimientos sociales* (Martínez Díez, Noemí; Rigo Vanrell, Catalina y López Fernández Cao, Marián) 83-98
- *Educación artística y preadolescencia* (Marco Tello, Pilar) 99-111
- *Las actividades artísticas en Educación Especial* (Sarabia Herrero, Pablo) .. 113-121

STATUS, PENSAMIENTO Y FORMACION DEL PROFESORADO

- *Atribuciones causales de alumnado y profesorado sobre el rendimiento escolar: consecuencias para la práctica educativa* (Manassero Mas, María Antonia y Vázquez Alonso, Angel) 125-141
- *Reflexiones sobre la formación matemática de los futuros maestros* (Abraira Fernández, Concepción Felisa y González Rodríguez, Manuel Fernando) .. 143-160
- *Las solicitudes de excedencia de los maestros como respuesta a la falta de una carrera docente* (Biscarri Gassió, Joan) 161-172
- *Concepciones de los futuros profesores de primaria sobre la educación para la salud* (Rodrigo Vega, Maximiliano) 173-180

DIDACTICA Y ORGANIZACION ESCOLAR

- *Las escuelas de padres en los centros escolares: catalizadoras de formación permanente y desarrollo organizativo* (Domingo Segovia, Jesús) 183-192
- *Teorías sobre el deterioro de la dirección escolar* (Sáenz Barrio, Oscar y Debón Lamarque, Santiago) 193-206
- *Contraste de dos metodologías de enseñanza-aprendizaje de la química según el modelo de Piaget, utilizando el test de niveles de formalización del pensamiento de F. Longeot* (Aguirre Pérez, Constancio) 207-217
- *La neurociencia de la cognición: proa persistente hacia una nueva frontera en la enseñanza de las ciencias experimentales* (Sauleda Parés, Narciso y Martínez Ruiz, María de los Anegeles) 219-234

RECENSIONES BIBLIOGRAFICAS 237-251

REVISTA DE PRENSA Y DOCUMENTACION 255-278

AUTORES 281-284

24. zkia.
1995eko irailalabendua

PRATIQUE THEORIE PEDAGOGIE PRATIQUES

88. zkia. • 1995eko abendua

SOMMAIRE

Présentation 3

Connaissance et reconnaissance de la littérature de jeunesse

La littérature de jeunesse au collège : ouverture et réticences dans les textes officiels
Bernard Friot 5

Les revues critiques de littérature de jeunesse comme médiateurs
Caroline Rives 13

Quelles collections pour quels adolescents ?
Elisabeth Vlieghe 27

Quelques médiations pour la classe

Travailler avec les catalogues d'éditeurs
Marie-Christine Vinson 37

Littérature de jeunesse à l'école : des ouvrages pour des activités
Anne Leclaire-Halté 51

L'approche d'un genre : le roman policier

La littérature policière de jeunesse : caractéristiques des genres, propositions didactiques
Catherine Vernet 81

Analyse d'image

L'affiche de lecture
Jean-Marie Privat et Marie-Christine Vinson

89. zkia. • 1996ko martxoa

SOMMAIRE

Présentation 3

Connaissance et reconnaissance de la littérature de jeunesse

La littérature de jeunesse au collège : ouverture et réticences dans les textes officiels
Bernard Friot 5

Les revues critiques de littérature de jeunesse comme médiateurs
Caroline Rives 13

Quelles collections pour quels adolescents ?
Elisabeth Vlieghe 27

Quelques médiations pour la classe

Travailler avec les catalogues d'éditeurs
Marie-Christine Vinson 37

Littérature de jeunesse à l'école : des ouvrages pour des activités
Anne Leclaire-Halté 51

L'approche d'un genre : le roman policier

La littérature policière de jeunesse : caractéristiques des genres, propositions didactiques
Catherine Vernet 81

Analyse d'image

L'affiche de lecture
Jean-Marie Privat et Marie-Christine Vinson

hik hasi

4 kronika

6 gaia

HAUR ESKOLAK

Izaskun Madariaga, Seintxu, Pili Alkiza, Josune Belamendia, Juanjo Otaño eta Nerea Alzola.

15 elkarrizketa

Manu AURREKOETXEA

20 esperientziak

Gurasoak euskalduntzen.
Ohitura eta baloreak lantzen.

23 berriak
laburrak, legeria, lehiaketak, ikastaroak.

28 ekarpena
"Erreforman agertzen diren ostopoak"
Peio Aramendi

31 euskal eskola
Maitane Ostoloza

31 Teoriak
IPatxi Sansinenea

6. zkia.
1996ko martxoa

4 kronika

6 gaia

INTEGRAZIOA

Kany Peñalba, Itziar Usabiaga, Lurdes Zapirain, Gillermo Azkarate, Mª Eugenia Merino.

15 elkarrizketa

Errenteria-Oreretako PAT.

20 esperientziak

Elkar-Hitz. Arantzako Aterpea.
Bertsotan nondik hasi?

25 berriak
laburrak, lehiaketak, ikastaroak, argitalpenak...

30 ekarpenak
Psikomotrizitatea eta gero zer?
Juantxu Zabala eta Ainhoa Urbe.

33 euskal eskola
Lutxi Larrazabal.

34 Teoriak
Marian Bilbatua.

7. zkia.
1996ko apirila

ELEMENTS D'ACCIÓ EDUCATIVA

GUIX

Editorial | 3

El concepte de diversitat i model d'escola. **Joan Rué** | 5

Reflexions pràctiques al voltant del tractament de la diversitat en educació infantil.
Lídia Esteban, Carles Perellada | 11

La diversitat a parvulari. Una proposta. **Dolça Vert** | 19

Diversitat: L'ampliació d'un concepte. **Neus Lorenzo, Maite Ruedas** | 25

Un projecte de cicle per espais d'aprenentatge.
Ignacio Andrés, Elisabet Bosch, Albert Rigol, M. Victòria Terrón | 31

Mille et Une Voix/Mil i una veus: De l'elaboració a l'experimentació. **Rosa Medina** | 41

La feina a l'aula. Alguns instruments per treballar a classe. **Ramon Grau, Carme Gabaldon** | 45

L'equip educatiu: Instrument per atendre la diversitat de l'alumnat. **Maria Masip** | 51

La feminització de la professió docent.
Teresa E. Calzada, Jaume Cela, Gabriel Janer Manila | 45

Michelangelo. **Àngel Villalón** | 65

Una experiència multidisciplinar: L'Edat Mitjana. **Pilar Abad, Xavier Abad, Lidia Sinués** | 67

La comunicació amb les famílies. **Montserrat Pedreira** | 73

Com fer: Un paracaigudes amb bosses de plàstic. Comentem: Un projecte de revistes de didàctica.
Llibres rebuts. Informacions. La Tira | 77

217. zkia. • 1995eko azaroa

Editorial | 3

L'ensenyament de la química a l'escola obligatòria. **Mercè Izquierdo** | 5

Jugar a fer química. **M. Teresa Feu** | 13

Els àcids i les bases. Un taller d'experiments sobre química al Museu de la Ciència.
Salvador Murtra, Raimon Reginaldo | 19

Els primers passos en química: dels materials a les substàncies. **Juan A. Llorens** | 23

La història de la ciència: una eina per complementar els estudis experimentals a l'aula.
Antònia Via | 31

La importància dels exemples en la química escolar. **Núria Solsona** | 37

Associacionisme i participació de l'alumnat en els centres d'ensenyament no universitari de Catalunya. **Ricard Montalban** | 45

La Reforma i l'ensenyament secundari.
Jaume Cela, Teresa Eulàlia Calzada, Gabriel Janer Manila | 51

Una setmana literària. **Roser Ylla** | 57

Olimpiades escolars: esport, convivència, integració. **Magda Cano, Josep Rota** | 61

L'autoestima. **Llorenç Carreras, Ricard Guich, M. Teresa Planas, Sabina Rausell** | 65

L'elaboració del PEC a l'institut de reforma "Bernat el Ferrer". **Isabel Ribas, Antoni Font** | 71

Els infants expliquen. Companys i companyes. Carta oberta. Informacions. La Tira.
Hem llegit: Organització i gestió del centre educatiu. Llibres rebuts | 79

218. zkia. • 1995eko abendua

Índex

Editorial | 3

Monogràfic

Aprenentatge de la lecto-escriptura

L'entrada a l'escrit. **Ana T**

Reflexions a l'entorn del m
Àngels Prat | 11

Les activitats de correcció
Joan Serra, Fina Colomer

Apunts d'una mestra de pr

Llegir: desvetllar l'enigma.

Posada en pràctica d'una r

Fer servir l'ordinador a cicl
Núria Vilà, Àngels Prat |

Les paraules «Cola-Cao» i «

Reflexió sobre la pràctica

La sociologia dins l'aula.

Debat a tres bandes

Cultura quotidiana, cultur

Experiències

Pedagogia ▪ *Parvulari*

Una reunió amb mares i p

Mitjans audiovisuals ▪ *Cicle superior*

Confecció de diapositives

Informàtica ▪ *Secundària*

El suport informàtic per tr
Roser Canals, Daria Mañ

Recull de GUIX

Comentem: una revista pe
Llibres rebuts. La tira | 8

219. zkia.
1996ko urtarrila

erosky | 5
del d'ensenyament-aprenentatge de la lectura i l'escriptura.
l'escriptura enteses com a activitats d'aprenentatge.
| 17
er. M. Rosa Gil | 25
atalina Sbert, Maite Sbert | 29
todologia de lectura-escriptura. Maria Tajes | 37
nicial de primària en el currículum de llengua.
5
llycao» serveixen per aprendre a llegir. Montserrat Fons | 53
vier Bonal | 59
acadèmica. Victòria Camps, Joan Domènech, Drac Màgic | 67
es de parvulari. Dolors Rovira, Maria de la Riera | 73
ib enregistrament de so. Manel Pérez | 75
allar la diversitat.
Francisco Martín, Cesc Notó | 79
adults: Diálogos. Companys i companyes. Carta oberta. Informacion

220. zkia. 1996ko ekaina

Editorial | 3

El Primer Congrés de la Renovació Pedagògica a Catalunya | 5
Societat i escola. Joan Carles Gallego, Isabel M. Muñoz, Oriol Homs | 7
Projectes educatius. Jesús Viñas, Carme Alcoverro | 11
Participació. Salvador Peguero, Pep Clot | 15
Alumnat. Jaume Cela, Secretaria de Joves CCOO | 19
Innovació educativa. Sol Indurain, Ramon Flecha | 23
Currículum. Montse Ventura, Ramon Bassa | 27
Normalització lingüística i cultural. Vicent R. Caballer, Jaume Fàbrega | 33
Valors. Francesc Lahosa, Alfons Cervera | 37
Professionalitat docent. Victòria Barceló, Claudi Alsina | 41
Administració educativa. Paquita Díaz, Ramon Plandiura | 45

Embadocar amb els contes: immersió lingüística a P3. Marina Rimblas, Ernest Viaplana | 51
Una proposta curricular i d'intervenció en esquí nòrdic. Eduardo Generelo, Roberto Guillén | 59
Setmana científica: Terranova. Pepa Carbonell, Pilar Lete, Roser Ylla | 63
Cal prevenir amb seny per evitar l'accident. Josep Bonill, Xavier Valls | 67

Jugar a inventar: la força del vent. Hem llegit: els infants de la Mugue. La Tira.
Comentem: el simposi 14-16 anys. Companys i companyes. Carta oberta. Informacions.
Llibres rebuts | 75

221. zkia. 1996ko martxoa

Editorial | 3

Les experiències escolars. | 4
Les experiències presentades al Primer Congrés de la Renovació Pedagògica. Secretaria del Primer Congrés de la Renovació Pedagògica | 5
Vocabularis de renovació. Marta Mata | 9
Les institucions que aprenen i les experiències escolars. Fernando Hernández | 11
Les experiències educatives al Primer Congrés de la Renovació Pedagògica. César Coll | 15
Treball de música a l'escola bressol. Escola bressol El Cargol | 21
Cant col·lectiu als 3-6 anys. M. Borda, M. Calleja, M. Mata, T. Salazar, M. Sancho | 25
La música, un llenguatge comunicatiu i organitzat a l'escola infantil. Marta Badia | 29
Incorporació dels instruments tradicionals catalans a l'escola. Pep Alsina, Xavier Planas, Josep-Lluís Vicente | 33
Les noves tecnologies en l'aprenentatge musical. Cristina Fuertes | 39
Administració educativa. Paquita Díaz, Ramon Plandiura | 45

El treball cooperatiu o la corresponsabilitat activa de progrés individual i col·lectiu. Clara Mir, Margarida Redo | 49

Els mitjans de comunicació. Victòria Camps, Joan Domènech, Marta Selva | 53

Els contes també serveixen per reflexionar. Pilar Lucea, Montserrat Seoane | 59
Arades, camalls, esbargueres i puel·les. Mercè Valls | 63
L'elaboració d'un diari. Oriol Pañella | 67
Mestres, infants i realitat. Un projecte per a primària. Mercè Amores, Ferran Corral, Ester Ferré, Joaquim Giménez, Sílvia Sánchez | 71
Sant Jordi Ecològic. Núria Caimary, Teresa Fosalva | 67

Com fer: un «tipi» amb retalls de roba. Companys i companyes. Carta oberta. La Tira. Informacions.
Llibres rebuts | 83

in-fan-cia

educar de 0 a 6 años

sumario

Página abierta: UN TALLER DE ALIMENTACIÓN EN LA ESCUELA INFANTIL/Escuela Infantil Garabato	2
Educar de 0 a 6 años: ALGUNAS CONSIDERACIONES SOBRE EL LENGUAJE PLÁSTICO/ Ana Albertín, Isabel Cabanellas, Blas Campos, Alfredo Hoyuelos y Camino Josué	4
Educar de 0 a 6 años: CARTA A LOS REYES MAGOS/Imma Marín	9
Escuela 0-3: EL JUEGO ENTRE LOS 0 Y LOS 3 AÑOS/Montserrat Busqué	13
Escuela 0-3: LA ESCUELA INFANTIL EN EL BARRIO/Imma Muyor	15
Buenas Ideas: UNA BUENA EVALUACIÓN ES UNA EXCELENTE CARTA DE PRESENTACIÓN PARA LOS REYES MAGOS/C.P. Nabí	18
Escuela 3-6: LA INTUICIÓN DE LA METÁFORA/M. Carmen Díez	19
Infancia y Sociedad: EL TIEMPO DE UN CUENTO. UN VIAJE CON EL TÍO ELEFANTE/Geneviëve Patte	24
Infancia y Salud: ATENCIÓN INTEGRAL A LOS PEQUEÑOS Y FAMILIARES EN UNIDADES DE VIGILANCIA INTENSIVA/Elvira Ferré	33
Érase una vez: EL CAMINO DE SABASEBA/Roser Ros y Alexander Hernández	38
Informaciones	40
Ojeada a revistas	42
Biblioteca	44
Índice de 1995	45

34. zkia. • 1995eko azaroa-abendua

Página abierta	El alambre	Mari Lizaso y Miren Oñate	2
Educar de 0 a 6 años	La participación de la infancia	César Muñoz	4
	El porqué de la vida cotidiana	Nerea Alzola y Juanjo Otano	8
Escuela 0-3	Cuéntame un cuento	Rufi Bonilla y otros	13
	El taller abierto	Isabel Cabanellas y otros	17
Buenas ideas	El Carnaval de los animales	Míriam Navarro	21
Escuela 3-6	La autonomía de los niños y las niñas en una escuela unitaria	Anselmo Vega	22
Infancia y sociedad	El niño ante la revelación del secreto de la adopción	Mario Hernán Quiroz	27
	Contar es devolver la palabra. Conversación con Francisco Garzón Céspedes	Froilán Escobar	32
Infancia y salud	Moverse es saludable	Joan Ripoll	35
	Espina bífida	Esteve-Ignasi Gay y Pilar Martín	40
Érase una vez	El nacimiento de la hija del sol y la luna	Roser Ros	42
Informaciones			45
Ojeada a revistas			47
Biblioteca			47

sumario

35. zkia. • 1996ko urtarrila-otsaila

in-fàn-ci-a

educar de 0 a 6 anys

sumari

Plana oberta	2
Educar de 0 a 6 anys: EL MESTISSATGE D'EDATS COM A ELEMENT EDUCATIU/ Teresa Duran	5
Educar de 0 a 6 anys: DE L'ADQUISICIÓ DE LA LECTURA COM A HÀBIT SOCIAL/Roser Ros i Vilanova	8
Escola 0-3: UNA EXPERIÈNCIA AMB ELS CONTES/Dolors Ramos	13
Escola 0-3: DIA D'HIVERN VORA EL MAR/Equip de l'E. B. Mont Tàber	16
Bones pensades	21
Escola 3-6: DESCOBERTA D'UN MATEIX (PER DINS)/Àngel Villalon	22
Escola 3-6: EL JOC DE L'EXPOSICIÓ DE TRENS. PREPARACIÓ DE LA MESURA DE LONGITUD/M. Antònia Canals	25
Infant i societat: SOBRE L'INFORME "HOMES, MITJANS DE COMUNICACIÓ I ATENCIÓ A LA INFÀNCIA"/Mònica García	29
Infant i salut: BELLUGAR-SE ÉS SALUDABLE/Joan Ripoll	33
El conte: LA PAULA I LA SOPA/Roser Ros i Vilanova	36
Informacions	38
Abstracts	40
Cop d'ull a revistes	41
Biblioteca	42
Índexs de 1995	43

87. zkia. • 1995eko azaroa-abendua

Plana oberta			2
Educar de 0 a 6 anys	**La infància en la vida social**	César Muñoz	5
	L'ACEI, un instrument per a l'avaluació de centres d'educació infantil	Pere Darder	9
Escola 0-3	**La participació de les famílies**	Àngels Zamora	12
	La persona de referència. Reorganització del grup al migdia	Dolors Ramos	18
Bones pensades			21
Escola 3-6	**L'avaluació: obligació o necessitat**	Pepa Fos i Joana Pavia	22
	L'àlbum de cromos. Una proposta interactiva	Montserrat Pedreira	26
Infant i societat	**InterMedi: Activitats de medi ambient per a famílies**	Joan Astals	30
	Educació d'infants itinerant a Portugal	Isabel Cruz i Núria Jiménez Huertas	33
Infant i salut	**Conversa amb Joan Ripoll. L'infant i la seva salut**	Puri Biniés	36
El conte	**El corb i la guineu**	Roser Ros i Vilanova	40
Informacions			44
Abstracts			46
Cop d'ull a revistes			47
Biblioteca			48

sumari

88. zkia. • 1996ko urtarrila-otsaila

INFANCIA Y APRENDIZAJE
Journal for the Study of Education and Development

72. zkia • 1995. urtea

INFANCIA Y APRENDIZAJE
Journal for the Study of Education and Development

1995 72
© 1995 por Aprendizaje, S. L.

Sumario / Contents

Tema Central / Special Issue
Metacognición, desarrollo y aprendizaje / (Metacognition, development and learning)

5 Presentación / Introduction
Eduardo Martí

9 Metacognición: Entre la fascinación y el desencanto
(Metacognition: Between fascination and disillusion)
Eduardo Martí

33 Restricciones de la conciencia metalingüística
(Constrains on metalinguistic awareness)
Anette Karmiloff-Smith

51 Autorregulación y solución de problemas: Un punto de vista psicogenético
(Self-regulation and problem solving: A psychogenetic approach)
Amparo Moreno

71 Autorregulación y relaciones entre iguales en tareas de construcción: Un análisis de las situaciones de interacción
(Self-regulation and peer relations in construction tasks: Analysing social interaction)
Pilar Lacasa, Beatriz Martín y Pilar Herranz

95 Microgenetic analysis of adult-child interactions in school writings
(Análisis microgenético de la interacción adulto-niños en una situación de escritura en la escuela)
Madelon Saada-Robert

115 Metacognición, desarrollo y aprendizaje. Dossier documental
(Metacognition, development and learning. Documentary dossier)
Eduardo Martí

Otros artículos

127 El papel del bilingüismo en la adquisición de una lengua extranjera: El caso del aprendizaje del inglés en Gipuzkoa
(The role of bilingualism in the acquisition of a foreign language: Learning English in Guipuzkoa)
Jasone Cenoz y José Francisco Valencia

139 Enseñanza de estrategias para la inferencia del significado de las palabras
(Teaching strategies for infering word meaning)
Ramiro Gilabert

Varios

153 Libros recibidos (Books in reception)

153 Información científica y documental (Information about events and publications)

160 Normas de pubicación (Notes for authors)

73. zkia • 1996. urtea

INFANCIA Y APRENDIZAJE
Journal for the Study of Education and Development

1996 73
© 1996 por Aprendizaje, S. L.

Sumario / Contents

3 Entrevista a Jacqueline Goodnow. Silvia L. Larrosa
(Interviewing Jacqueline Goodnow by Silvia L. Larrosa)

19 Contribuciones a la familia: Las ideas de padres e hijos sobre las tareas domésticas
(Family contributions: parents' and children's ideas about household work)
Jacqueline Goodnow

35 Adquisición de la identidad sexual y el rol de género en los deficientes visuales
(Acquisition of sexual identity and gender role in blind and visually impaired children)
Eugenio Monsalvo

49 Una clasificación de las tareas utilizadas en la evaluación de las habilidades fonológicas y algunas ideas para su mejora
(Assessment of phonological skills: A classification and some ideas on how to improve them)
Sylvia Defior

65 La incidencia de la toma de apuntes sobre el aprendizaje significativo. Un estudio de enseñanza superior
(The incidence of notetaking on meaningful learning. A study in higher education)
Carlos Monereo y María Luisa Pérez

87 Consideraciones metodológicas sobre los programas de instrucción desarrollados para mejorar la comprensión de las ideas principales y su eficacia
(Methodological issues on instruction programmes designed to improve understanding the main ideas of a text and their effectiveness)
Nuria Carriedo

Varios/Others
2 Normas de publicación (Notes of authors)
109 Los libros de los años 1994 y 1995 (Selected books from 1994 and 1995)
123 Libros recibidos (Books in reception)
124 Información científica y documental (Information about events and publications)
127 Relación de artículos aceptados de próxima aparición en Infancia y Aprendizaje (Papers recently accepted for publication in Infancia y Aprendizaje)

VELA MAYOR

REVISTA DE ANAYA EDUCACION

II. urtea, 7. zkia. 1995. urtea

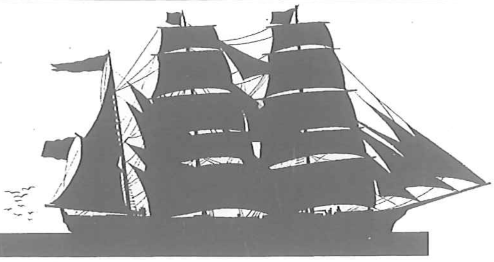

SUMARIO

EDITORIAL 5

MUJER Y EDUCACIÓN: UN DEBATE HISTÓRICO Antonio Molero 7

MUJER, CULTURA Y SOCIEDAD Beatriz Moncó 15

LA MUJER ANTE EL SIGLO XXI Mª Victoria Gordillo........23

MUJER Y EDUCACIÓN EN EL MEDIO RURAL Rosario Sampedro ..29

¿ESCUELA MIXTA, O SEPARADA? Gonzalo Vázquez........37

LA HISTORIA DE UNA MAESTRA (Entrevista a Josefina R. Aldecoa) ...45

¿SIGUE VIVO EL ÁNGEL DEL HOGAR? Marina Mayoral........51

LOS VALORES Y LA IDENTIDAD FEMENINA Margarita Boladeras 59

MUJER Y MEDIOS DE COMUNICACIÓN Manuel Á. Vázquez Medel....65

MUJER Y LIDERAZGO EN LA EMPRESA Mª Antonia García de León ...73

GIZARTERATZEA ETA ALDAKETA EMAKUMEARENGAN
Teresa del Valle........81

TANTAK

14. zkia. 1995. urtea

AURKIBIDEA

Laguntza-zerbitzuen Bilakaera eta Lanbide-perfilak EAEn	7 or.	*B. Martinez, V. Perez-Sostoa eta J. Galarreta*
Eskolatik Lanerako Bidea: Gizarte-garantia-ko Programak	21 or.	*L. Sarasola eta L.M. Naya*
Matematika-ikaskuntzaren Teoriei Hurbilketa	45 or.	*M. Arrieta*
Gizarte Zientzietako Irakasleen Perspektibak Ikerketa Etnografiko Bat Dela Medio	53 or.	*J.R. Oiarzabal*
BAPren Eragina Faktore Kognitiboetan. 93/94 Ebaluazioa	67 or.	*I. Lopez*
Euskararen Jabekuntza: Jakin eta Beste Aditz Trinko batzuen eragingarritasunaz	85 or.	*A. Barreña*

INFANCIA Y SOCIEDAD
REVISTA DE ESTUDIOS

27-28. zkia. • 1994. urtea

infancia y sociedad
1994
27/28

INDICE

INTRODUCCION
por Cristina del Barrio — 5

Derechos de la infancia y desarrollo humano

Algunas reflexiones sobre los derechos de los niños
por Juan Delval — 13

Desarrollo, educación y derechos de la infancia
por Josetxu Linaza — 43

Los derechos de los niños vistos por los niños

¿Cómo entienden los niños el derecho a la igualdad?
por Esperanza Ochaíta, M.ª Angeles Espinosa y M.ª Celia Grediaga — 61

Lo que nos dicen los niños sobre sus derechos
por Mar Ocaña y Juan José Montenegro — 77

Derechos de los niños y sociedad: sistema judicial y medios de comunicación

Los derechos de la infancia. Razones para una ley
por Liborio L. Hierro — 85

Los niños doblemente víctimas: su tratamiento en el proceso judicial
por Margarita Diges — 109

La representación de la violencia televisiva en la mente infantil: una aproximación socio-cognitiva
por Marta Sadurní y Adolfo Perinat — 121

La violencia en televisión. Breve revisión de los estudios
por Ileana Enesco y Purificación Sierra — 135

Medios de comunicación y control de la violencia en la infancia
por M. D. Villuendas, E. Fernández Lópiz, Miguel A. Yáñez, José A. Liébana, Rafael López y Juana Sierra — 147

El respeto a los derechos de los niños por los iguales

El derecho a ser y la autorrenuncia: sus modelos representacionales en la preadolescencia
por Genoveva Sastre, Montserrat Moreno y Teresa Fernández Nistal — 163

Las malas relaciones interpersonales en la escuela: estudio sobre la violencia y el maltrato entre compañeros en segunda etapa de EGB
por Rosario Ortega Ruiz — 191

Relaciones interpersonales, diversidad del grupo y diversidad individual
por M.ª Dolors Busquets y Aurora Leal — 217

Derechos de los niños y escuela

Escuela y cultura: el derecho al respeto de la propia identidad cultural
por Marianela Denegri — 233

Educar para la tolerancia. Programas para favorecer el desarrollo de la tolerancia a la diversidad
por M.ª José Díaz-Aguado y Pilar Royo García — 247

Educación de competencia para las relaciones interpersonales en niños de compensatoria
por M.ª Victoria Trianes Torres — 261

Derecho a la propia cultura: universalidad de valores o sesgo de la cultura dominante
por Isabel Crespo, José Luis Lalueza y Adolfo Perinat — 283

La escuela y los malos tratos en la infancia: ¿puede prevenir la escuela el desamparo infantil?
por Blanca Varona — 295

El derecho de los niños a un proyecto de futuro
por Adolfo Perinat, Isabel Crespo y José Luis Lalueza — 305

Derechos de los niños y la familia

Investigación e intervención en diferentes ámbitos relacionados con los niños y su educación
por Jesús Palacios — 313

Centros de acogida: niños en espera
por Miguel Martín Peral — 327

Derecho a una familia y abandono. Algunos matices sobre el sistema de acogida a niños en situación de riesgo social
por José Luis Lalueza, Isabel Crespo y Adolfo Perinat — 337

Las representaciones de la maternidad y la teoría del apego
por Pilar Soto y Amparo Moreno — 351

29. zkia. • 1995. urtea

infancia y sociedad
1995
29

I N D I C E

PRESENTACION 3

ARTICULOS

Aspectos sociodemográficos de la familia,
por Inés Alberdi 5

Nuevas relaciones en el seno de las familias de finales del siglo XX: las relaciones entre miembros de generaciones alternas,
por Esperanza Ochaíta y M.ª Angeles Espinosa 27

Abuelos-nietos, relaciones intergeneracionales, cuando uno de ellos es minusválido,
por Miguel Pereyra 47

Vejez y familia: apuntes sobre una contribución desconocida,
por Pilar Rodríguez Rodríguez
y M.ª Teresa Sancho Castiello 63

Mitos de la vejez. Una aproximación antropológica,
por Secundino Valladares 79

INVESTIGACION

Las nuevas tecnologías y su influencia en las relaciones intergeneracionales,
por Carlos de Castro, Juan Reig y Manuel Dorado 101

Relaciones familiares y valores: análisis intergeneracional,
por Petra M.ª Pérez Alonso-Geta
y Paz Cánovas Leonhardt 117

Apuntes sobre un estudio de las relaciones entre generaciones,
por Isabel Montraveta Rexach 147

Actividad social y redes sociales en relaciones intergeneracionales abuelos/as - nietos/as,
por Ramona Rubio Herrera
y José Agustín Garrido García 165

EXPERIENCIAS

Abuelos comprometidos en la común aventura de vivir,
por Rafael Pineda Soria 185

Alcarria solidaria,
por Paz Risueño Villanueva 211

COORDINACION:

- Antonio Martínez Maroto
  Jefe de Area de Asistencia Técnica
  INSERSO

30. zkia. • 1995. urtea

infancia y sociedad
1995
30

I N D I C E

PRESENTACION 3

ARTICULOS (ponencias, presentadas en el curso «Las relaciones padres-hijos. Presente y futuro», El Escorial (Madrid), 31-VII al 4-VIII de 1995)

Necesidades de la infancia: respuesta familiar,
por Félix López 7

Relaciones padres-hijos en familias monoparentales
por Patricia Barbadillo Griñán 49

Familias monoparentales
por Amparo Moreno Hernández 55

Presente y futuro de las relaciones entre padres e hijos en las familias de carácter monoparental
Ana María Pérez del Campo Noriega 67

Padres e hijos en las familias monoparentales
por Margarita Marqués Sampedro 81

Protección de los derechos de los menores en los casos de divorcio y separación
por Encarna Roca Trías 91

Las relaciones padres-hijos. Los derechos de los menores en la nueva legislación española
por Félix Pantoja García 117

Los conflictos con los padres desde la perspectiva de los hijos
por Cristina del Barrio 133

El riesgo de maltrato para la infancia en el contexto familiar
por Luis Martín Alvarez 145

Los mensajes educativos de los padres desde la perspectiva de los hijos
por María José Rodrigo López 151

La incidencia de la televisión y las nuevas pantallas en la dinámica familiar
por Francisco Delgado Ruiz 165

Incidencia de la televisión y las nuevas pantallas en la dinámica familiar
por José María Román Sánchez 171

La vida y las pantallas
por Pío Maceda Granja 187

Hogares sin padre
por Luis Rojas Marcos 193

Desarrollo de las relaciones padres/hijos
por Esperanza Ochaíta 207

Familia, identidad y valores
por Gonzalo Musitu Ochoa 229

Anexo: Programa del curso «Las relaciones padres-hijos» 263

PERSPECTIVA ESCOLAR

Editorial:
Del 2000 enllà. 1

Monogràfic:
L'educació en el futur
Nens i nenes de demà: incògnites i temences.
Jesús Palacios 3
Escola i educació: perplexitats del present i inquietuds davant del futur.
J. Gimeno Sacristán 11
Algunes reflexions sobre els mestres de demà.
Josep M. Masjuan i Codina 27
L'educació lingüística i la pluralitat cultural.
Jesús Tuson 37
Educar en valors, què vol dir?
Victòria Camps 45
Parlem d'ecologia.
Ramon Margalef 55
La tecnologia i l'educació global.
Xavier Duran 65

200. zkia
1995eko abendua

Editorial:
El Congrés, un punt d'inflexió. 1

Monogràfic:
Cap a on va la renovació pedagògica?
Interrogants i reptes de la renovació pedagògica.
Jaume Carbonell Sebarroja 2
L'escola pública avui. *Teresa E. Calzada* 10
L'autonomia: requisit per a la innovació en els centres públics i instrument d'ús delicat.
Serafí Antúnez 18
Com pot evolucionar el Moviment de Renovació Pedagògica després del primer Congrés. *Joan Domènech i Francesch* 29
És possible una coordinació de centres educatius? *Jaume Aguilar Vallès* i *Joan Domènech Francesch* 36
Bibliografia complementària.
Biblioteca Rosa Sensat 43

Escola.
Organització ESO:
Organització del currículum variable a l'Ensenyament Secundari (i II).
Roser Sanllorente Martín i *Fèlix Tejero González* 47
Educació infantil:
Prosocialitat: el camí de la solidaritat, es pot començar a recórrer des de petits?
Neus Sol i Mauri 56

Escola i societat.
Innovació educativa:
Com innovar en l'aula d'educació primària?
Lluïsa Andreu i *Petra Eusebio* 64
Salut a l'escola:
Incidència de la malaltia crònica en l'escolaritat.
Montserrat Daniel i Lluch 71

Novetats bibliogràfiques. 79
Altres novetats. 81
Textos legals. 84

201. zkia
1996ko urtarrila

Editorial:
Els premis de pedagogia: un reconeixement, un estímul 1

Monogràfic:
Ciència-ficció: possibles i impossibles
La ciència-ficció com a eina per a l'ensenyament. *Montserrat Galícia i Gorritz* 2
Superman, King Kong i altres éssers impossibles: la física i la ciència-ficció.
Manuel Moreno i *Jordi José* 10
La ciència-ficció i la llengua. Un recorregut suggestiu. *Jordi Solé i Camardons* 17
La ciència-ficció: una literatura de creació que interessa els nois i les noies. *A. Munné Jordà* 27

Escola.
Educació per a la salut:
Promoció de la salut en educació infantil.
Rosa Carrió i *Àngels Zamora* 40
Experiències escolars:
Barcelona, una lliçó constant.
Dolors Sanahuja i Torres 50
Escullo... escullo... Una proposta de l'àrea d'Educació Física per als jocs de pati.
Escola Sant Felip Neri 55

Escola i societat.
Legislació:
La nova llei catalana d'atenció i promoció dels infants i adolescents.
Isabel Montraveta i *Ferran Casas* 63
Ensenyament secundari:
La història i la filosofia de la ciència i de la tècnica a l'ensenyament secundari.
Grup de Filosofia del Casal del Mestre de Santa Coloma de Gramenet 69

Per als nois i noies.
Pere i el llop. *Josep M. Vilar* 73

Novetats bibliogràfiques. 75
Textos legals. 80
Cartes al director. 81

202. zkia
1996ko otsaila

Editorial:
Mans blanques contra armes 1

Monogràfic:
Procediments genèrics: l'observació
Què tenen de genèric els procediments genèrics? *Enric Valls* 2
Els continguts de procediments i la programació. *Carme Figueras, Montse Cortina* i *Anton Prieto* 10
L'observació a les Ciències Socials. *Cristòfol-A. Trepat i Carbonell* 19
De l'observació al treball experimental. *Rosa M. Pujol Vilallonga* 30
L'observació a l'àrea d'educació plàstica i visual. *Enrica Casademont* i *Missum Forrellad* 37
Bibliografia complementària. *Biblioteca Rosa Sensat* 49

Escola.
Experiències escolars:
Mondrian - Kandinski, dos camins vers l'abstracció. Apropament del món de l'art a l'escola. *Helena Forrellad Vives, Miquel Forrellad Vives* i *Anna Torra Mentuy* 53
«Adéu a les armes». Experiència teatral. *Enric Larrégola i Bujeda* i *Ramona Lladonosa i Herrera* 60

Escola i societat.
Educació cívica:
Una activitat formativa i participativa: el Ple Infantil Municipal de l'Hospitalet. *Rosa Maria Díaz* 66
Entrevista:
Entrevista amb M. Pilar Cor, guanyadora del Premi Rosa Sensat de Pedagogia 72

Per als nois i noies.
Elogi del nen que llegeix. *Jaume Cela* 76

Novetats bibliogràfiques. 78

Textos legals. 80

203. zkia
1996ko martxoa

TEXTOS

DE DIDÁCTICA DE LA LENGUA Y DE LA LITERATURA

7. zkia • 1996ko urtarrila

MONOGRAFÍA: IMAGEN, LENGUA Y COMUNICACIÓN
4 Imagen, lengua y comunicación — CARLOS LOMAS, AMPARO TUSÓN
9 Usos iconoverbales y enseñanza de la lengua — ARTUR NOGUEROL RODRIGO
19 El texto de la imagen — SANTOS ZUNZUNEGUI
31 Los lenguajes del cómic — ANDRÉS OSORO HERNÁNDEZ
43 Información y narración en televisión — GRUPO NARRACIÓN E IMAGEN
53 A este lado del Edén. Ética, estética y retórica de la publicidad — CARLOS LOMAS
69 Lecturas y materiales sobre imagen, lengua y educación — CARLOS LOMAS

DOCUMENTOS
85 Criterios para el análisis y la producción de materiales didácticos en el área de lengua y literatura — JAIME GÓMEZ VILASÓ, JAVIER QUIRÓS

PROPUESTAS DE TRABAJO
99 Producción de un texto argumentativo — FRANCISCO ESTEBAN ARQUILLOS
107 La imagen publicitaria en el aula — JORGE GARCÍA MARÍN, EULOGIO PERNAS MORADO
115 La elaboración de un vídeo creativo como experiencia educativa — ISABEL ABANTO
123 Fomento y desarrollo de la lectura en el aula — JOSÉ GARCÍA GUERRERO

135 **INFORMACIONES**
137 **LIBROS**

8. zkia • 1996ko apirila

MONOGRAFÍA: LA LENGUA COMO INSTRUMENTO DE APRENDIZAJE
4 La lengua como instrumento de aprendizaje — INÉS MIRET, AMPARO TUSÓN
7 El resumen como instrumento de aprendizaje — ANA RAMSPOTT
17 El análisis de los textos filosóficos — FRANCISCO CABALLERO, MAITE LARRAURI
27 Para aprender ciencias hace falta aprender a hablar sobre las experiencias y sobre las ideas — NEUS SANMARTÍ
41 Apuntes sobre la divulgación científica. Un cambio de registro — HELENA CALSAMIGLIA
53 Interacción social, lenguaje y aprendizaje de la matemática — CARLES LLADÓ
67 El uso de los textos expositivos en la enseñanza de la lengua — EMILIO SÁNCHEZ

DOCUMENTOS
77 El oficio de enseñar lengua. Entrevista a Juan Manuel Álvarez Méndez — AMPARO TUSÓN

PROPUESTAS DE TRABAJO
89 El portafolio como estrategia para la evaluación — HILDA E. QUINTANA
97 El juego de hacer versos — MARIANO ESTEVAN, GUADALUPE JOVER
107 Una propuesta para la formación de docentes del área de lengua — CRISTINA FAJRE, MABEL PARRA
115 Didáctica de la expresión escrita a través de una programación de aula — OSWALDO GUERRA, ÁNGELES PERERA, ISABEL RUIZ DE FRANCISCO

OPINIÓN
125 De inquisiciones y otras infamias — CARLOS LOMAS, INÉS MIRET, URI RUIZ, AMPARO TUSÓN

INFORMACIONES
127 Crónicas. Convocatorias. Noticias

LIBROS
132 Fundamentos. Propuestas para el aula. Otras lecturas. Revistas. Libros recibidos

Artikulu aipagarriak

"Educación y desarrollo y derechos de la infancia",

Infancia y Sociedad 27/28, 1994.

Haurtzaroaren eskubideei buruzko monografiko interesgarria. Gai honen inguruan 1994. urtean izandako II. Kongresuan aurkeztu ziren lanak biltzen ditu. Lan horiek haurren eskubideen inguruko hainbat gairen arabera sailkatuak agertzen dira, eta aipatutako gaiari buruz (kasu askotan, oraindik konfliktiboa eta konpondu gabe dagoena) ikuspegi zabalagoa eskaintzen digu.

VILA,I.:

"Familia y escuela: dos contextos y un sólo niño",

Aula 45, diciembre 1995, p.72-76.

Autoreak Bronfenbrenn-eren teoria ekologistan oinarriturik, familia eta eskolaren arteko erlazioa ona eta koordinatua izan behar dela azpimarratzen du. Bertan, eta haurraren onerako, aditzera ematen du erakunde bien arteko harreman informalak ez direla nahikoak eta erlazio sistematizatu eta formalen beharra eta garrantzia markatzen du.

ENESCO,I.,NAVARRO,A.:

"El conocimiento social",

Cuadernos de Pedagogía 244, febrero 1996, p.69-75

Cuadernos de Pedagogiak Piageti eskaini dion monografikoan, artikulu hau azpimarratu nahi dugu. Artikuluak esparru zabalagoa eduki arren, autoreek aztertzen dituzten kontzeptuak beharrezkoak dira Haur Eskolan lantzen den giza ezagutzarako. Irakasleentzat oso interesgarria eta oinarrizkoa.

BATZUK:

"La importancia de las preguntas",

Cuadernos de Pedagogía 243, enero 1996, p.73-77

Adibidez josita dagoen artikulu honi antz bat emateko, autoreek aukeratutako Jose M. Marinaren aipamen bera erabiltzen dugu: " Arazoak eta galderak ez dira ezagutzaren ezaugarri, ezjakintasunarena baizik; baina ezagutzarako gune irekitzailea eta ikertzailea bultzatzen dute. Inteligentzia arazoak planteatzeko ahalmena baita eta ez hainbeste arazoak gainditzekoa.".

N.SOL:

"Prosocialitat: el camí de la solidaritat, es pot començar a récorrer des de petits?."

Perspectiva Escolar 201, gener 1996, p.56-63

Autoreak Haur Hezkuntzako ikasleei zuzendutako proposamen bat dakar gizartearen aldeko jarrera gara dezaten, eta agresibitatea gutxitu eta haurtzaroko harreman sozialak hobeak izan daitezen. Honekin guztiarekin, heltzen direnen jarrera sozial positiboak izatea erraztu nahi da.

HIBON,M.:

"Merveilles du monde minéral",

L'Ecole Maternelle 6, février 1996,

Haur Eskolan, haurrak harriekiko duten zaletasuna dela-eta, mineralak ikasten hasteari buruzko artikulu interesgarria. Denok aurrera eramateko moduko lana, eta orokorrean gutxi landuta dagoena.

M.T.FEU:

"Jugar a fer química",

Guix 218, diciembre 1995, p.13-18

Autorearen iritziz, Haur Eskolan kimika egitea ez da zaila, batez ere irakasleek egin behar diren ekintzen behaketa eta hausnarketa estimulatuz, proposamen interesgarriak egiten badituzte. Lanerako proposamen zehatzak egiten ditu artikuluak.

CANALS,M.A.:

"El joc de l'exposició de trens. Preparació de la mesura de longitud",

Infància 87, nov-des. 1995, p.25-28

Ipuin batez baliatuz, jolasteko egoera bat sortzen da: tren erakusketa bat. Autoreak (matematika irakasle ezaguna), prozesua deskribatzen doan heinean, lantzen diren kontzeptuak adierazten ditu (luzeren estimazioa, luzeren antolaketa...).
Era berean, aktibitate honen jarraipen posible bat dakar geometria eta kalkulua lantzeko.

TEBEROSKY, A.:

"La iniciación en el mundo de lo escrito",

Aula 46, enero 1996, p.19-22

Aulak irakurketari eta idazketari (Leer y escribir) eskainitako monografikoan txertatutako lana da. Artikuluak hiru atal ditu; batetik, haurra idatzizko munduan murgiltzea deritzona; bestetik, haurra irakurleekin batera bizitzera bultzatu deritzona eta, azkenik, haurra testuak ekoizten iniziatu izenburua duena. Teberoskyk dioenez, curriculumeko arloetan idazketaren aprendizaiak innobatu du gehien azken urteotan. Artikulu guztiz interesgarria eta oinarrizkoa, berrikuntza eta ekarpen horietaz jabetzeko. Adibide eta guzti.

Gai monografikoa:

Haur txikien aisialdia

Txatxilipurdi. AED. Arrasate

Nahiz eta gizakiaren bihotza eta barne-barneko sentimenduak eta galderak gehiegi aldatu ez, azken urteetan gure gizartean gertatu diren aldaketak oso nabariak izan dira.

Denbora nola bizi (gizon-emakumeentzat gai erakargarria beti) aldaketa nagusietariko bat izan bada ere, aldaketa honen aspektu deigarri bat beharbada haur txikien denboraren erabilera izan da.

Lehen haur txikiek denbora gehiena libre eta antolatu gabe izaten bazuten ere, orain oso markatuta eta estrukturatuta dago denbora hori; lehen, haurren giroak oso murriztuak baziren (familia eta auzoko laguntxoak), oraingoak azkoz zabalagoak dira eta, ondorioz, harreman guneak asko aldatu dira.

Haur askoren ordutegia luzea izaten da. Erraz ematen dituzte 5 eta 7 ordu haur-eskolan, eta gero agendan ludoteka, edo igeriketa, edo musika, edo... dute.

Gure haurrentzat zein zerbitzu mota nahi dugun, zein lotura edo koordinazio behar ditugun hezkuntz proiektua eraikitzeko, nola bizi ditugun haurren eskubideak, nola ulertzen dugun aisialdia,... etorkizunari begira oso gai garrantzitsuak dira eta monografiko honen abiapuntua, arrazoia eta helburua.

Bertan, hainbat irizpide, informazio eta esperientzia eskaintzen ditugu, ea denon artean gai honen inguruan hausnarketa eraikitzailea bultzatzen dugun.

Bibliografia

EDEX kolektiboa
Komunitaterako Baliabide Zerbitzua
Bilbo

***ACUÑA, S; CREMADES, MªA.; ALVAREZ, C.; URRUZOLA, MªJ.; JARAMILLO, C.; BARBA, C.; HERNANDEZ, G.**

Coeducación y tiempo libre.

Popular. Madril, 1995

Liburu honen helburua aisialdiaren pedagogiari perspektiba berri batez heltzea da; izan ere, generoaren analisitik abiatzen da. Neskatila eta mutikoen hezkuntza eta sozializazioaren ikerketatik, aisialdiarako hezkidetzeko proiektu bat proposatzen dute autoreek. Egileen helburua ez da hezkuntz-agenteei errezetak ematea, baizik eta bide-ak zabaldu baloreetan oinarritutako heziketa martxan jar-tzeko, horrenbestez, neska-mutilak aisialdira hurbiltzeko sexu desberdintasuna diskriminatzailea ez den espazio bezala.

***ALFONSO, M.; MATILLA, L.; VAZQUEZ, M.**

Los teleniños.

Laia. 1981

Lan honek ez du telebista-programazioa aztertzen, telebistak sortzen dituen haurren arteko hartu-emanak baizik. Helburua ez da eskoletan irudiaren irakaskuntzarako programa teoriko hobeak eskatzea; aitzitik, haurrak emisore sortzaile bihurtzea, hartzaile pasibo izateari utziz. Honek eskatuko luke irudiaren aprendizaia eskolako programazioan txertatzea. Finean, nahi dena da, haurrak bultzatzea telebista programen estimuluetara zabalik egoten eta batez ere, jolas librea berreskuratzea.

***BATLLE, R.**

Intercambios internacionales. Metodología educativa.

Edex. Bilbo, 1992.

Movibaix haurren eta gazteen aisialdia gestionatzen duen hezkuntz ekimen bat da. Baix Lobregat-eko (Catalunya) eskualdean dago eta 35 aisialdi zentru federatzen ditu. 6.500 haur eta gazte eta 650 monitore dauzka eta ikasle-trukean esperientzia zabala, hainbat lurraldetako gazteekin egin baitute: frantsesak, alemanak, italiarrak, daniarrak, euskaldunak eta saharauiak. Horrekin batera, eta aldi berean, nazioarteko eragileak edo animatzaileak sortzeko prestakuntza ikastaroak eman dituzte. Bi arlo hauek jorratuta egin eta frogatu diren hausnarketak, premisak eta pauta metodologikoak dakartzate lan honetan. Dossier honek euskarri metodologiko bat izan nahi du ikasle-truke proiektu bat planifikatzen ari diren irakasle taldeentzako, beti ere helburua ikasle-truke hori kultura artekoa izatea bada eta bertan anaitasuna eta soliraditatea direla ardatz.

***BATLLE, J.; BATLLE, R.; GRAUS, S.; PUJOL, O. ETA BESTE**

Organizaciones infantiles y juveniles de tiempo libre.

Narcea. Madril, 1994.

Liburu honek haur eta gazteen aisialdirako erakundeek jorratutako esperientziarik aberatsenak dakartza eta erreferentzia lagungarria izan dakioke gai honi buruzko jakinmina duen guztiari. Catalunya aitzindari izan den esperientzia hauek, eskultismoaren esparruan batzuetan eta "esplai" zentruetan beste batzuetan garatzen dira.

Liburuan bertan, aisialdirako monitoreak eta zuzendariak prestatzeko eskolak dituzten beste erakunde batzuk deskribatzen dira.

BRULEY, M;
TOURN, L.
"Enfantines",
L'école des loisirs.
Paris,1988

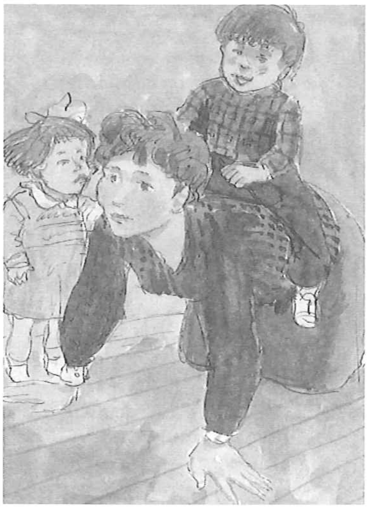

*** DE BORJA, M.**

El juego infantil. Organización de las ludotecas.

Oikos-tau. Bartzelona, 1980.

Maria de Borjaren lan honek haurrarentzat jolasak duen garrantzia du abiapuntu. Jolasa haurraren garapenerako eskubide bat ezezik beharra ere badela uste duten irakasleei oinarrizko liburua eskaintzen die. Era atsegin askoan, eskaini ere.

Liburuak bi atal ditu: lehenengoa, haurrarentzat jolasak duen garrantziaz da; bigarrena haur ludoteken antolamenduari buruz jardun da: sorreran lagungarri izan daitezkeen irizpide batzuk dakartza (ludotekaren funtzioak, kokapena, lekuaren distribuzioa, jostailuak, erabiltzeko arauak, etab). Aipagarria da jolasari eta jostailuei buruz aurkezten duen bibliografia.

*** ESPINOSA, A.; GIMENO, A.; MARTINEZ, R.; ORDOÑO, E.; ORTEGA, J.; RELAÑO, P.**

Iguales, pero diferentes. Un modelo de integración en el tiempo libre.

Popular. Madril, 1995

Aisialdiak gure bizitzaren zati garrantzitsu bat betetzen du. Alor honetan erakusten dugun jokaerak jasotako heziketarekin zerikusirik dauka. Aisialdian, gainera, desberdintasunekiko errespetua eta gizarte pluralago, aniztunago baten alde lan egin daitezke.

Liburu honen egileek desberdintasuna aberasgarria dela erakutsi nahi dute, eta minusbaliak dituzten pertsonen ezaugarriekiko errespetua eta balorazioa piztea. Hala nola, beste ikaskuntza erritmoekiko eta beste sentsibilitate eta komunikazio modu batzuekiko.

***FRANCH, J.; MARTINELL, A.**

Animar un proyecto de educación social. La intervención en el tiempo libre.

Paidós. Bartzelona, 1994

Liburu honen egileek material batzuk aurkezten dituzte. Material hau medio, hezkuntz agenteak animatu nahi dira aisialdian esku-hartzeko proiektuak gara ditzaten. Zerbitzuetako prestatzaileak eta arduradunak diren aldetik, lan praktikoa dutela ardatz gauzatu dituzte materialok. Monitorearen lanaren hainbat esparru ezagutzea: haurren animatzaile edo eragile bezala, eguneroko bizitzan esku-hartzea, taldeak antolatu eta esku-hartzea planifikatzea. Hori guztia lan praktikoen bidez: analisi fitxak, programazioa, ebaluazioa, etab.

***GOMEZ, J.J.**

Al encuentro con la naturaleza.

Editorial CCS. Madril, 1991

Eragileak edo animatzaileak prestatzeko plan bati buruzko lana da. Bi gai dauzka: naturarekin harremana eta teknikak kanpoan, librean. Liburuak zera azpimarkatzen du, eragilearentzat eta baita irakaslearentzat ere, garrantzitsua dela esperimentatu duelako ezagutzea, transmititu nahi duena bizitzea. Bi gaietan ardazten diren aktibitateek hainbat funtzio dute: natura ezagutaraztea; berarengana gozotasunez eta bizi-bizi hurbiltzea, pertsona eta errealitatearen arteko zubia izatea. Liburuak informatu egiten du, sentsibilizatu eta naturarekin armonia sortzailez bizitzen laguntzen.

BRULEY, M;
TOURN, L.
"Enfantines",
L'école des loisirs. Paris,1988

* LEIF, J.

Tiempo libre y tiempo para uno mismo. Un reto educativo y cultural.

Narcea. Madril, 1992.

Jatorriz frantsesa da autorea, eta Frantziak, hain zuzen, tradizio izugarria du prozesu soziokulturalak etengabe hezitzeko tresna moduan ulertzeko. Autoreak hezkuntz erronka bezala planteatzen du aisialdia. Eskolak prestakuntza eskaini behar du aisialdia gizabanakoaren denbora izan dadin, denbora horretan bere beharren, desiren, motibazioen, helburuen eta erabakien arabera jokatzerik izan dezan. Aisialdiako ekintzen bidez nork bere gaitasunak eta aberastasunak adierazteak, haur, nerabe eta helduen hezkuntzaren helburu bat izan behar du.

*MORE, T.; SOLE, R.; SANCHEZ, J.; MIRO, J.

Cómo preparar y organizar unas colonias escolares.

Paidotribo. Bartzelona, 1992

Zenbait udalekutako esperientziak jasotzen dituen testu praktikoa da. Lehenengo kapituluak udalekuetara joan aurretik aintzat hartu behar diren alderdiak aipatzen ditu: aurrekontuak, pertsonala, materiala. Beste kapituluek hainbat udalekutako "istorio argumentatuak" dakartzate. Azkenik, "baliabide poltsa" bat eskaintzen da, hau da, udalekuetan egin daitezkeen jolas eta ekintza batzuk.

* OTERO, H.; IGLESIAS, X.

Campamento urbano. Una propuesta para el tiempo libre en la ciudad.

Editorial CCS. Madril, 1991

Liburu honek zehatz-mehatz definitzen du zer den hiriko kanpamendu bat, nola antolatu, estrukturatu, behar diren materialak. Testuak Santiago Compostelakoan egin den esperientzia batekin jarraitzen du (ez da idea abstraktu bat, egin egin da). Bukatzeko, oso erabilgarri diren dokumentu eta materiale zenbait aurkezten ditu.

Egileek, hirian aisialdian egin daitekeen ekintza modura deskribatzen dute hiriko kanpamendua. Esperientziak dio, hiria, kanpamendu bezala bizi izanda, errealitate bizi eta hurbileko bilakatzen dela. Gazte taldeak dira proposamen honen eragileak eta esperientzia hainbat hiritan zehar hedatzen ari da. Liburu honetako orriek esperientzia hori plazaratu nahi izan dute eta proposamen bizi eta sortzaile bat egin, aisialdia hirian gozo emateko.

*PARCERISA, A.

Colonias escolares. Organización, actividades y recursos.

Grao. Bartzelona, 1988

Udalekuek ahalbideratu egiten dute eskolen ohiko ordutegian eta eraikuntzaren mugetan planeatzeko zailak diren hainbat helburu lortzea. Udalekuak eskolako hezkuntz proiektuan sartuta daudela jotzen da, eta hortaz, hainbat lanabes eskaintzen da: baliabide praktikoak, ekintzak egiteko proposamenak eta interes puntuak, arlo teknikoa eta antolaketa lotzeko iradokizunak, eta, ohiko ez diren udalekuei buruzko atal bat (kanpamenduak, ibilbideak...)

*PUIG I JOFRA, E.

Organizar y planificar una colonia de vacaciones.

Diafora. Bartzelona, 1980

Liburuaren lehen zatian, egileak azpimarkatu egiten du nola identifikatu behar den udalekua hezkuntz markoarekin. Ondoren, udalekua animatzen duten helduek zein funtzio bete behar dituzten aipatu eta bi sailetan banatzen ditu: arlo administratiboa eta pedagogikoa. Lehen zati hau amaitzeko, udalekuetara joango diren gurasoen eta umeen arteko harremanek nolakoak izan behar duten buruzko hausnarketa batzuk dakar.

Liburuaren bigarren zatia udalekua bera du aztergai: erritmoa eta eguneroko bizitza.

Azken orrialdeek, berriz, udalekutik bueltan, talde pedagogikoaren eta administratiboaren lana ikustea eta gurasoentzako informazioa dituzte irakurgai.

Eskolaz kanpoko denbora:

Hezkuntza atsegina, sortzailea eta solidarioa jorratzeko denbora

Roser BATLLE
L'Escola del Baix (Motibaix)

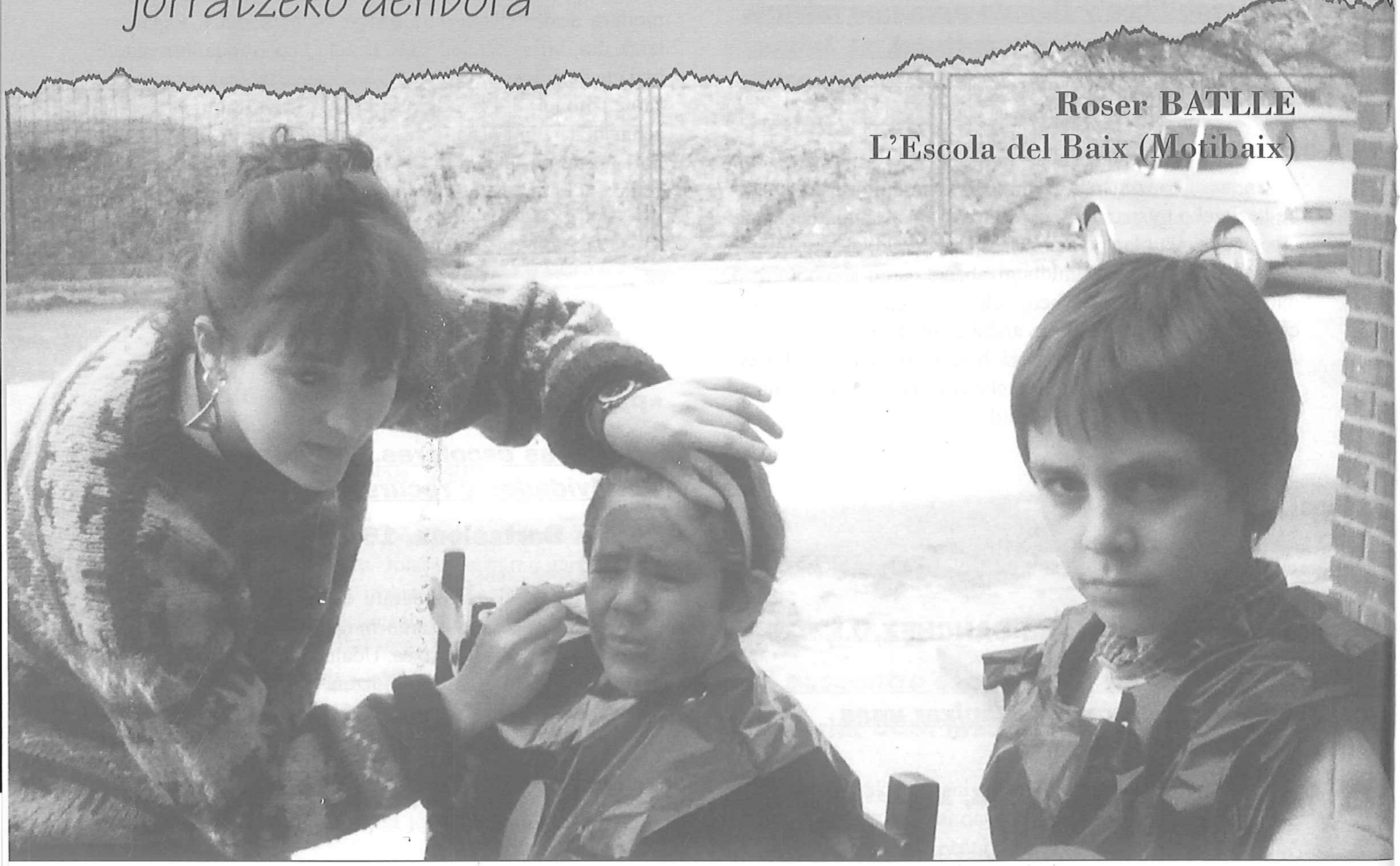

Txatxilipurdi. AED. Arrasate

❑ Hezkuntza ez da gelditzen eskolatik irtetzean

Haurrek denbora asko izaten dute eskola orduez kanpo. Eta denbora hori betetzeko hainbat modu dago.

Eskola gehiagorekin bete daiteke eta eskola-jardunaren ordutegi estandarra luzatu ikasketa *osagarrien* bidez: ingelesa, informatika, *birpasa egin*, partikularrak...

Telebista+etxekolanak formularekin bete daiteke (osagai hauen proportzioa gora-behera).

Bete daiteke auzoan dauden *hezkuntz eskaintzak* edota *eskaintza ludikoak* direla medio (kirol eskolak, musika, astialdirako zentruak...)

Eta *bakarrik eta aspertuta* ere bete daiteke.

Edozein modutan, haurraren aisialdia ez dago hezkutzaren eraginetik kanpo. Alderantziz, denbora libre honetan iritsi daiteke zorrotzagoa eta eraginkorragoa izaten hezkuntza. Telebistaren aurrean, esaterako, haurrak ez du hezitzailea garbi identifikatzen, ezin du berarekin eztabaidatu ezta frente egin ere, baina mezua jaso egiten du eta baita, sarri askotan, "gogoan hartu" ere.

Hezkuntza ez da amaitzen bat eskolatik irtetzen denean, batek etxetik irtetzen duenean amaitzen ez den moduan. Hezkuntza etengabeko prozesua da, edozein

egoeratan egonda ere gertatzen dena. Prozesuan, balite-ke haurrak hezkuntz agenteak identifikatzea edota beharbada ez; subjektu edo objektu gisa ikusiko du bere burua; aukeratu egingo du edota aukeratua izango da... baina, nolanahi ere, aisialdia ez da asperraldia izango, ez parentesi bat, ezta denbora neutrala ere. Aitzitik, denbora aktiboa izango da norberaren hezkuntz proze-suan.

Beraz, ez diezaiogun merkatuari utzi gure haurren aisialdia zerez zipriztindu behar dugun erabakitzen. Eman diezaiogun hezitzeko daukan garrantzia, pentsatu zertarako balioko dion eta, hezkuntz agenteen mugez ohartuta beti ere, erabaki dezagun zer egin behar duten.

❑ Aisialdia: zer esan nahi dugu aisia esaten dugunean

Aisialdian haurra modu batera edo beste batera hezi-ko dela kontuan hartzen badugu, hezkuntza hau zein norabidetan enfokatu nahi dugun hausnartu behar dugu, hau da, zeintzuk izango diren ardazten duten lehentasu-nak eta baloreak.

Eta puntu honetara iristen garelarik, hezitzaileen (aiten, amen eta irakasleen) iritzi desberdinekin egiten dugu topo.

Askoren ustez, aisialdiaren garrantzia erlatiboa da eta, funtsean, aisiak ohitura txar guztien ama izaten jarraitzen du. Garrantzitsuena haurra "ondo prestatuta" ateratzea da, baina nola badiren duda-mudak eskolak bizitza modernorako prestatzen ote dakien, eskolatik irten eta "egurra": aisialdia gehiago ikasteko erabili behar da, gehiago jakiteko, konpetitiboagoak izateko, titulu gehiago izateko: akademikoak, kiroletakoak...

Beste guraso batzuen ustez, aitzitik, aisialdia ezin da ukitu. Gure gizartearen estresa, masifikazioa eta konpe-tibitatea orekatzeko modu bat da. Gizabanakoaren askatasun-denbora bezala gorde behar da hortaz, zeren ez dago argi bere bizitzaren gainerako denboran hori egin dezakeenik.

Legezkoa eta arrazoizkoa den helburu honetan, halere, desira kontrajarriak nahasten dira.

❑ Lehen desira kontrajarria: haurrak nahi duena aukera dezala

Zalantzarik gabe, hau da aisialdiaren balorerik esanguratsuenetariko bat: haurrak egin dezala nahi due-na, aurrera jo dezala bere ideiekin eta ilusioekin. Kon-traesana honetan datza, edozer aukeratzeko, hain zuzen *aukerak* eduki behar dira eskura, hainbat estimulu; eta inguruarekiko *hartzaile eta sentsible* izan behar da. Horien faltan, aukeraketa ez da eguneroko ogiaren erre-pikapena eta ezarrita dagonearen konsagrazioa baizik.

Haurrak ez badu bere esperientziak osatzeko eta aberasteko estimulurik, erabaki lezake aktibitate berri-rik edota esfortzu bat eskatzen dionik ez egitea; edota ikaskide batzuk (beste kultura edota gaitasun batzueta-koak...) ez "aukeratzea" jolasteko eta ondo pasatzeko.

❑ Bigarren desira kontrajarria: haurra ez dadila betebeharrez gainezka egon

"Eskolan horrenbeste derrigor eta konpromezu dauzka! Besterik ez du behar, aisialdiaz gozatu ahal duenean ere lotuta egotea!" Baieztapen honek ez du kontuan hartzen *pertsonen arteko erlazioak berak ere ahalegina eta konpromezua eskatzen duela.* Norberak nahi duelako hartzen direnak, baina konpromezuak azken finean. Lagun batekin zinera joateko geratzen garenean, edota bizikletan txango bat egiteko... gure adiskideekin harremanetan jartzen garenean, harreman hau konpromezuz hornituta dago: inori plantoia ez emateko konpromezua, sortu ditugun espektatibei erantzuteko konpromezua, pentsatzen dugunaz eta esa-ten dugunaz bat etortzeko konpromezua.

Bestalde, gure proiektuek, gure ilusioek derrigorrak sortarazten dizkigute: ahaleginak egitea eskatzen digu-te, konstantzia, batzuetan dirua galtzea edo gauza bat

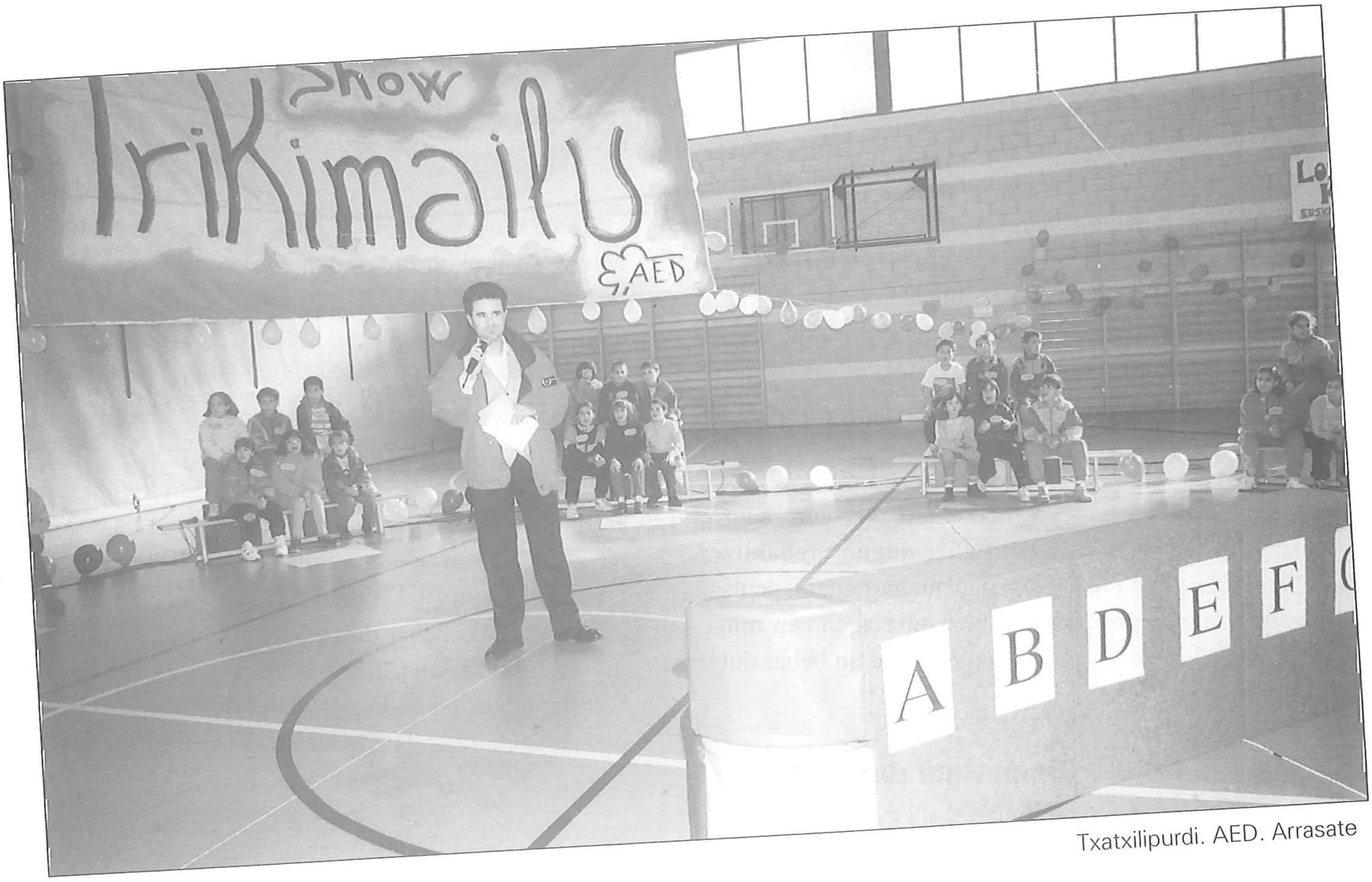

Txatxilipurdi. AED. Arrasate

edo beste egin gabe geratzea. Eskiatzera joan nahi duen haurrak, dena emanda ematen ez bazaio behintzat, esfortzu bat egin beharko du: dirua aurreztu, orduan jaiki eta logurea ahaztu, pistetara joan, ikusi besteek nola egiten duten, eutsi gogoari erortzen bada, aritu eta aritu, harik eta besteentzako arriskutsua ez den arte...

Ideiak, proiektuak izatea, autonomo izatea... ez da gauza erosoa, zeren horrek esan nahi baitu hori *lortzeko borrokatu* egin behar dela. Eta borrokatzea ez zaigu gustatzen. Erosoena ezer ez egitea da, ezer ez planteatzea, ez ardurarik ezta derrigorrik ez izatea.

Ardurarik gabeko aisialdiaz gozatu nahi izatea, adiskiderik eta proiekturik gabeko aisialdia litzateke. Baina nork nahi du hori beretzat?

❑ Hirugarren desira kontrajarria: haurrak ez dezala gauza gehiegi egin

Hona hemen desira garbi bat. Gauza gehiegi egiten direnean, gaizki egiten dira gauzak eta, gainera, etengabeko aktibitateak blokeatu egiten du pertsona bere burua frogatzeko. "Geldi egoten ez jakitea"k zera esan nahi du "atseden hartzen ez jakitea", ez une batez paisaiari so egitea, ez pausatzea, ezta hausnartzea.

Hiperaktibitatea ez da gomendagarri, gehiegi jatea gomendagarri ez den bezala. Dieta orekatu batean pixka bat denetarik jaten da baina ezerekin pasatu gabe. Orekaren nozioa, oreka nahi izatea bera, helduen kontua da eta kontraesan izugarria dago haurren bizitasuna eta mugarik gabeko jakinminarekin alderatzen hasiz gero.

Egia da gure haurrei neurria izaten lagundu behar diegula, euren mugak onartzen, euren erritmoa errespetatzen... baina ikaskuntza hau, ez izan zalantzarik, heltzeko prozesuaren markoan egingo da, eta prozesu horretan saiakerak eta errakuntzak, atzera eta aurrerapausoak egongo dira. Ez da gure esku egongo, haurrak ikertzea, nekatzea, aurrez egindakoa zuzentzea edota berriro egitea.

Txatxilipurdi. AED. Arrasate

Gure nerabeek zer jaten duten harritzen gaituen bezalaxe harrituko gaitu zer egin nahiko luketen entzuteak ere. Lagun iezaiegun errealistak izaten, aldika-aldika arnasa hartzen eta "dolce far niente" gozoaz atsegin hartzen, baina ezin dugu pentsatu helduon jokabideez joka dezaketenik beraiek ere, zeren hori artoari madariak eskatzea bezalaxe izango litzateke.

❑ Nola bihurtu aisialdia hezkuntza integralerako gune

Hezkuntzak eskolatik eta etxetik kanpo jarraitu egiten badu, hezkuntza hau integrala izan behar da eta familia eta eskolarekin lotura estuan egitea eskatzen du.

Aktibitatearen eta atsedenaren arteko oreka dagoen espazioak sortu behar ditugu, aukeratzeko askatasuna eta esfortzua onartzekoak, gizabanakoaren eta munduaren artekoak. Erantzun praktikoak eta konkretuak, baina erreferente etiko argi eta garbiak jarrita.

Elkarlanean aritzeko erakunde adoretsuak ditugu begibistan, hankak eta burua dituztenak, dedikazioa, profesionalitatea eta borondatea izango dutenak. Hezkuntz agenteekin harremanetan egotea interesatzen zaigu, denon artean, auzo edota herri/hiri bateko haurren hezkuntza globala mamitzeko planak egiteko.

Ez gaitzala beldurtu gure artean koordinatzeko ohiturarik ez izateak, ezta gizartearen onespena jasotzeko egon daitezkeen gora-beherek eta diru arazoek... Ez gaitzala zailtasunak beldurtu, zeren denon arteko proiektuak hori baino gehiago merezi du: haurren aisialdia hezkuntza integrala, hezkuntza atsegina, sortzailea eta solidarioa izan dadila.

** Perspectiva Escolar 187 aldizkaritik itzulitako artikulua*

Aisialdian hezitzea

EDEX kolektiboa
Komunitaterako Baliabide Zerbitzua

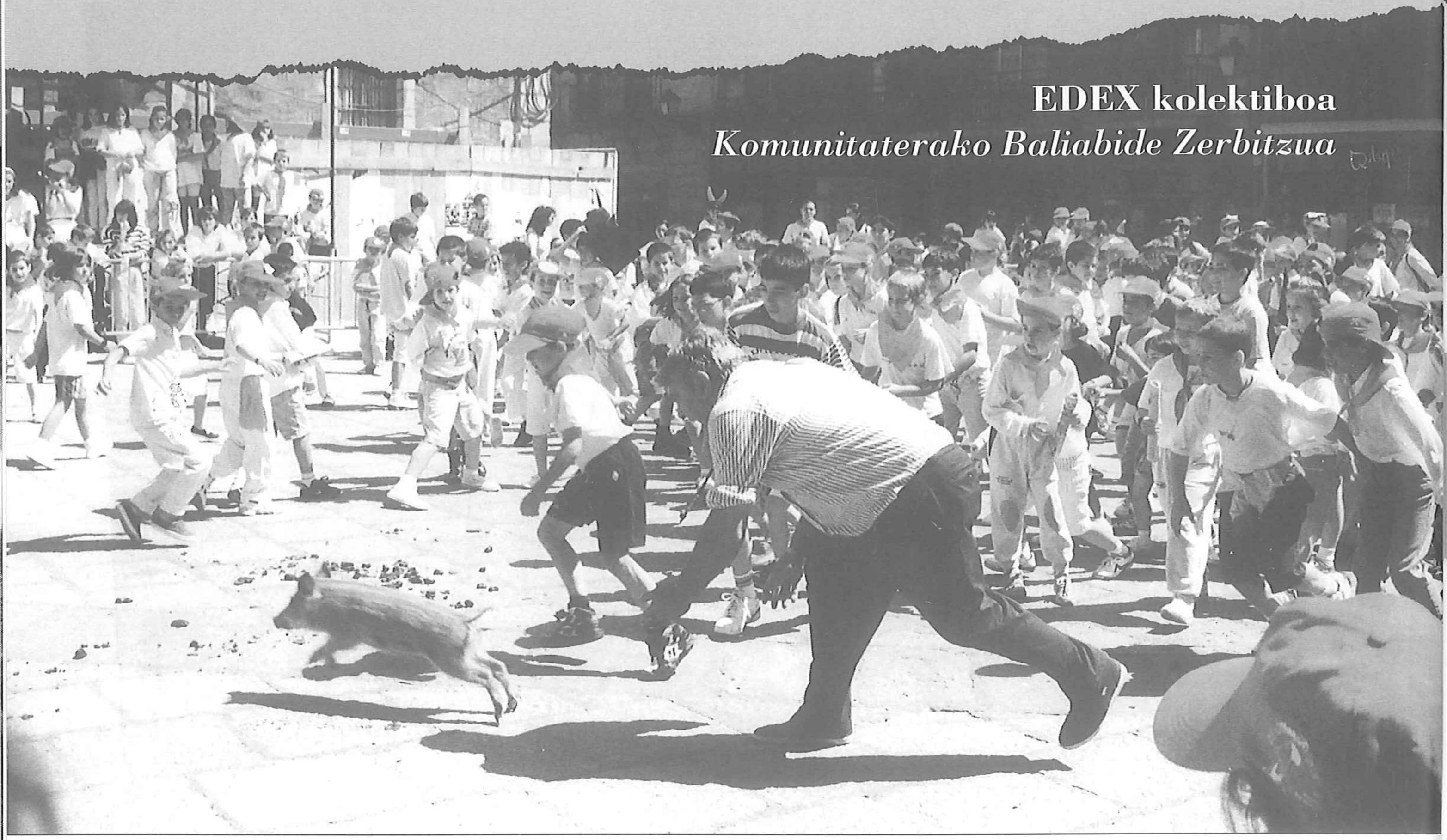

Txatxilipurdi. AED. Arrasate

❑ AISIALDIAREN KONTZEPTUA

Aisialdia definitzen hasi aurretik azaltzen den puntu hau ez da, ez, hutsa. Zeren kontzeptu honek hartzen dituen esanahi desberdinak ezagutzea ezinbestekoa da hezkuntz eginkizun bat duen aisialdia aukeratu nahi bada.

Enric Puig-en planteamenduaren arabera (autore honi jarraituko diogu lan honen lehen atalean) "aisialdiaren" kontzeptua hiru modutan ikusi ahal dugu:

- denbora libre gisa.
- aktibitate gisa.
- jarrera gisa.

AISIALDIA DENBORA LIBRE GISA

Gure gizartean denbora librea dago. Eta honek gero eta paper garrantzitsuagoa hartu du jende ororen bizitzan.

- Lehenengoz, produkzioaren garapen normalak, lanean gastatzen den energia fisikoa eta mentala berreskuratzea eskatzen du.
- Bestalde, mekanizazioak, lanaren gaurko antolaketak eta erritmoak, lan-orduak gutxitzea ahalbideratzen du.
- Baina hirugarren puntua da bereziki garrantzitsua: egungo sistema ekonomikoan aisialdi gehiago izatea, derrigorrez, produkzioa gehitzearen ondorio da; zeren lanik egiten ez den denboran lan-produktuak kontsumitzen dira, eta kontsumoak gora egiten badu, produkzioa gehitzea ahalbideratzen du. Gauzak horrela, aisialdiaren komertzializazio ia erabatekoa egiaztatzen dugu; etengabe ari dira behar fiktizioak sortzen eta horiek, etengabe, estimulatu eta sortu egiten dituzte kontsumo modu desberdinak; denbora librea emateko betiko moduak, jatorrak, desagertzen ari dira eta masa aisialdi estereotipatua nagusitzen.

Hortik geure buruari galdetzea aisialdia eskubide barik, betebehar bilakatu ote den: derrigorrez kontsumitzea. Ildo horretatik, ia esan genezake ezer gutxi geratzen dela gizakiaren aisialdia "gizakiaren behar eta derrigorretatik kanpo dagoen denbora librea" bezala ulertzen zen ikuspegitik.

AISIALDIA AKTIBITATE GISA

Hona hemen aisialdia ulertzeko beste modu bat: gizakiak bere denbora librean egiten d(it)uen aktibitatea(k).

J. Dumazedier soziologo frantsesak, aisialdia definitzen zuenean zera zela zioen, gizakiak atseden eta atsegin hartzeko, eta bere nortasuna garatzeko egiten duen aktibitatea edo aktibitate multzoa.

Definizio labur honen analisi batek, definizioa emateko moduak berak, ikusaraziko digu aisialdia bizitzako arazo askoren ihesbidea dela baina, era berean, alienazio faktore berri bat bilakatu dela. "Aisialdia"ren definizio eta kontzepzio ororen helburua, ezarrita dagoen ordenaren jarraipena lortzeko pentsatuta dago. Ikus dezagun:

- Aisialdia beharrezkoa da atseden hartzeko; hortaz, lanean jarraitu ahal izateko indarra berreskuratzeko, eta, ondorioz, gehiago produzitzeko.
- Aisialdia beharrezkoa da dibertitzeko; modu honetara, pertsona arindu egiten baita lanaren monotoniaz.
- Eta, azkenik, beharrezkoa da ere nortasuna garatzeko eta honen bidez, batek lanean duen estatusa sublimatzeko.

Bistan denez, konpentsazio horiek gertatzen badira, gaurko estruktura laboralak ezertxo ere aldatu gabe jarrai lezake auskalo zenbat denboraz, kontuan izanda gainera, aisialdian duela eragin gehien klase menperatzaileen kontrol politikoak eta ideologikoak beste klaseen gainean.

AISIALDIA JARRERA BEZALA

Aurreko usteak gainditu behar dira, zeren eta, esanak esan, aisialdia behar-beharrezko dugu. Egungo egoeran, aisialdia ezinbestekoa da gizakia positiboki garatzeko, bai indibidualki zein kolektiboki:

-alde batetik, premia batzuk asetzen laguntzen digu: atsedena hartzen, dibertitzen eta oreka fisikoa eta psikikoa izaten;

-eta hautazko denbora denez, betebeharrak derrigorrezkoak ez direnez, estruktura laboralak uzten ez digun hainbat gaitasun garatzen uzten digu: sormena, espontaneitatea, gauzak muxutruke egitea, ekimena, formakuntza, adierazpena, besteekin harremanetan jartzea...;

- aisialdiako uneak erabat ahalbideratzen dute pertsonen arteko benetako erlazioa, pertsonak bere inguruaz jabetzea eta gizartean aktiboki parte hartzea.

Baina harantzago joan behar da. Aisialdia ezin da aparte dagoen alderdi bat izan. Norberaren bizitzarekin bat etorri behar da, ez baita denbora izan behar librea, gizakia baizik.

Eta ikusten dugunean aisialdiak, eskubide dela esaten denean ere, intentzio ezkutua gorde dezakeela, hau da, kontsumismoa, eta nola "hobbie"kin alienatu egin daitekeen, orduan, kontsumitzeko denboraren eta askatasunerako denboraren artean aukeratu behar da.

Halere, garrantzitsuena ez da aisialdia bera, baizik eta honek bizitzaren beste egoera guztiak ere zipriztintzea eta osotasunean aldatzea. Eta hauxe da aisialdian hezitzeko helbururik garrantzitsuena.

❑ HEZKUNTZA AISIALDIAN

AISIALDIA: HEZKUNTZ GUNEA

Hona hemen J. Franch-ek hezkuntz guneari ematen dion definizioa: "ikaskuntza autonomoa estimulatzeko gai diren errealitateak eta elkartrukatze-sarea eskaintzen dituena da hezkuntz gunea, hau da, norberaren mundua eta benetako (eta autoebaluatutako) mundua elkartzen direnean". Franchen hitzei jarraiki, aisialdia horixe berori moduan definitzea bidezkoa da erabat.

Hara aisialdiak zer eskaintzen digun:

-aske hazten (eta garatzen) garen sentimendua.
-aurrean dugun errealitatea behatzeko eta harremanetan jartzeko aukera, baina derrigorrak dakarren mugarik gabe.
-gure potentzialtasunak, bai kultur arloan zein gure gustuetan, garatzeko baliabide materialak.
- norberak aukeratutako kontaktu-sare bat egitea, kanpoko erakunde batek inposatutakoak ez direnak.

PROPOSAMEN BAT GLOBALITATERAKO

Hezkuntz integralaren esanahia honela formula daiteke: ezin da gizakiaren atal bat hezi osotasuna alde batera utzita.

Aisialdian, eta beronen hezkuntzaren alorrean, hezkuntza integralaren arazoa ere badago: aisialdiaren hezkuntza edo hezkuntza aisialdian? Bistan da bi gauza direla.

* Aisialdiaren hezkuntza hezkunza tradizionaletik jasotako kontzeptu bezala ageriko litzake. Aisaldia gizakiaren atal bat da. Asmoa, beraz, gizakiak bere aisialdia erabiltzen jakitea da, bizitzan garrantzitsu diren beste faktore batzuk alboratuz.

* Hezkuntza aisialdian hezkuntza integrala da globalitatea bilatzen duelako. Hezkuntza-bizitza erlazioaz jabetzen da. Hezkutza ahaztu ordez, horretara zuzenduta dago. Hortaz, lagundu egin behar dio pertsonari bere aisialdia nola erabili ikasten, eta "askatzaile" deritzogun jarrera bat lortzen. Horien bidez, aisialdia, bera eta besteak askatzeko denbora bilakatzen du gizakiak. Era berean, hezkuntza globalak edo hezkuntzak aisialdian, helburu hauekin batera, pertsona

Txatxilipurdi. AED. Arrasate

bakoitzaren bizitza eta nortasuna izan behar ditu kontuan. Lortu nahi diren xedeak eskuratzeko, beraz, planteamendua ez da Aisialdiko Klubera mugatuko, baizik eta hezkuntza integrala aldarrikatzen duten beste hezkuntz erakunde batzuekin batera (eskola eta familia, kasu) egingo du lana.

AISIALDIKO ZENTRUAK HEZKUNTZARAKO DITUEN BALIABIDEAK

Aisialdiko Zentrua hezkuntza-erakunde bat da eta, haur eta gazteen nortasuna garatzeko esparru ezinhobea bilakatzeko bidean da. Zentruak dituen ezaugarriak aintzat harturik, hona hemen zer ahalbideratzen duen:

1. Haurrak benetako interesa dutelako joaten dira.

Inork ez ditu derrigortzen: neska-mutilak nahi dutelako joaten dira zentrura. Eta egiten diren aktibitateak, lagunak, monitoreak edota "giroa" gustukoak ez baditu, joateari utziko dio.

2. Dohainekoak dira.

Aisialdiko Zentrura jotzen duen gaztea ez doa zertifikatu, titulu edo antzekoen atzetik. Ez du bere baitatik kanpo dagoen helbururik bilatzen. Han egiten duenarekin gozatu egiten duelako joaten da.

3. Animazioa haurra bizi den lekuan bertan

Aisialdi Zentrua haurrak bizi diren auzoan bertan dago kokatuta eta horregatik, bertako bizilagunen errealitate bera dute aurrez aurre: komunikabideak, urbanismoa, auzoetako arazoak...

Arazo horiek zentruko hormak zeharkatzen dituzte, eta hala, marko ezinhobea bilakatzen da hiritar partehartzaileak formatzeko, bai beste erakunde batzuekin batera festa bat antolatzeko, bai haurrak parte hartzen duten egunkari bat kaleratzeko edota egin dituzten lanekin erakusketa bat antolatzeko, errepide bat konpontzeko, gazteentzako lokalak eskatzeko...

NOLA PLANTEATZEN DA HEZKUNTZA AISIALDI ZENTRUAN

Rafa Mendiarekin bat eginez, uste dugu Klubak haurrei eta nerabeei erraztasunak eskaintzen dizkiela beren bizitzaren berri emateko. Eta hauxe da ezaugarririk garrantzitsuena: bizitza oso-osoa egon dadila present: heltzeko bidean bizi dituen esperientziak eta sormenezko bizipenak . Gazteari interesatzen zaion guztiak izan behar du lekua esparru honetan. Beraz, Aisialdi Zentruaren ezaugarriak aipatzean, hezkuntza-esparru bat dela esan dezakegu, non gazteak integralki heltzeko aukera duen eta bere nia edota nia kolektiboa modu guztietara aideraz dezakeen.

Klubak lagundu egin diezaioke gazteari dituen arazoak konpontzen, horretarako esparru egokia danez. Bigarren etxea moduko zerbait da eta gazteak abegikortasunez hartzen dira; lotsarik gabe adieraz ditzakete ardurak.

Haurtzaroari dagokionez, Klubak talde-kontzeptua garatzea errazten du, taldea hartzen baitu ikaskuntza soziala burutzen den markutzat: jolasteko eta abenturak izateko gunea da. Nerabeei dagokienez, taldearen kontzeptua afektiboa da: "niaren sostengu" bezala funtzionatzen du. Taldean bere buruhausteak dituzten beste batzuk ezagutuko ditu, munduari eta etorkizunari buruzko galdera, zalantza eta duda-muda berberekin. Behin-behineko ideala eskaini eta beren buruan konfidantza izaten laguntzen zaizkie.

Klubean askatasun eta adiskidetasun giroa dago, elkar onartzekoa. Ez dago inposaketarik, ez txantajerik ezta bortxaketarik ere.

Joaquín Franchek zenbait hausnarketa egiten ditu hezkuntza aisialdian dela-eta:

1. Aktibitatea da Aisialdi Zentruen ardatza, horixe baita haurren bizitzaren ardatza.
2. Aktibitatea, ahal dela, haurren interes guneetan ardaztu behar da.
3. Aisialdia nortasun integrala adierazteko unea/gunea da.

Txatxilipurdi. AED. Arrasate

4. Aisialdian haurrak taldean bizi dira eta taldean egiten dute lana; haurrak hazteko ezinbestekoa da, taldean, beren autogestioa ahalbideratzen laguntzea.

Aurreko lau puntu hauek osatzen dituzte beste bi ezin dira aipatzeke utzi .

5. Animatzailearen estiloa: haurren izaera eta ekimena zeharo errespetatuko du. Egitekizuna haurrei lana egiten laguntzea da.
Haurrak beren kasara ibil daitezela lortu beharko luke, bera etengabe gainean egon barik. Bistan denez, bide luzea egin behar da horretarako.

6. Aisialdi Zentruko giroa: materialek eta giroak anbiente aberatsa eta estimuluz josia izaten lagundu behar dute. Era berean lasaia (zeren ez zaio inori ezer eskatzen, borondatezko aportazioa baizik) eta beroa umeen produkzioekiko.

Ondoko helburuak ez ditugu aintzat hartuko:

- **Erabilgarritasuna**. Aisialdian erabilgarria dena eta ondorio praktikoa duena sustatu. Aisialdiko aktibitateetan zerbait "ateratzea" bilatzen da.
- **Dirigismoa.** Babesteko joera da. Pertsonak gidatzeko saioak egitea etengabe.
- **Aktibismoa.** "Egin eta egin" besterik ez pentsatzea. Horrenbeste gauza dago antolatuta, pertsona aktibitatez aktibitate doa atsedenik hartu gabe, distraitzeko eta lasai egoteko astirik hartu gabe.
- **Kontsumismoa.** Zerbitzatua izateko jarrera izatea da. Ez dago iniziatibarik ezta bat-batekotasunik eta pertsonak aukeratu baizik ez du egiten.

ANIMATZAILE SOZIO-KULTURALA

E. Limbos-ek titulu bera duen liburuan, gaurko eta biharko animatzaileek izan behar dituzten ezaugarrien artean, honakoak aipatzen ditu:

-Sormen handia, medio berriak eta originalak sortzeko eta irtenbideak asmatzeko gaitasuna izatea. Ohiko bideetatik eta aurrezarritako ereduetatik kanpo aritzeko gai izatea.

-Egokitzeko gaitasuna izatea. Estrukturen, pentsamoldeen, ideien plastizitateak eta estrukturen aldaketak etengabeko birmoldaketa eskatzen dute. Bildurrik gabe esan daiteke monitorea etengabe egon behar dela egokitzen.

-Duen taldea edo gizabanakoak animatzeko eta harremanetan jartzeko estilo bat izatea. Estilo "elkarkor" hau beste muturrean dago "nagusi orojakile eta ahalguztidun"arekin alderatuz gero.

-Betetzen duen paperean eta egitekizunean benetan ere konpetentea izatea, hau da, animazioan erabiltzen diren teknikak menperatzea.

-Heldutasuna izatea bizi den egoeran gertatzen diren arazoak somatzeko eta gertaerez hobeto jabetzeko. Funtsezkoa da gertaerak eta harremanak objetibotasunez eta urrunketa batez neurtzen uzten duelako.

-Entzuteko eta hitz egiteko jarrera. Monitorea dauden taldeen eta baliabideen arteko lokailua da. Zubiak eraikitzen ditu eta ez hormak.

-Egoerak eta arazoak aurrikusteko gaitasuna, zeren gazteak, helduak bezala, ez dira iraganean oinarrituta hezi behar, ezta gaurkoan ere, baizik eta etorkizuna dela iparrizar.

HEZKUNTZA AISIALDIAN PLANTEATZEKO KOADROA

AKTIBITATEA haurren INTERESGUNEETAN ardaztea	HAINBAT estimulu eskaintzen zaion giroa, LASAIA eta haurren ekoizpenekiko ABEGIKORRA
ADIERAZPENA ETA SORMENA giro askean	ANIMATZAILEEN ERRESPETUZKO jokaera. Lana: GAUZAK ARGITZEA ETA LAGUNTZA TEKNIKOA EMATEA.
haurrek TALDEAN AUTOGESTIONATZEA beren kontuak	

Hezkuntza ez-formaleko bi zerbitzu berri

JUBETE,M. ,MAJEM,T., ESTELA,A.
"Context i Infància" proiektua.
Institut Municipal d'Educació de Barcelona.

BRULEY, M; tourn, L. "*Enfantines*," L'école des loisirs, Paris. 1988

Haurrek bizitzako lehen urteetatik hezkuntz kontestu desberdinetan parte hartzeko duten eskubideak oso arreta gutxi du gure herrian. Haur hezkuntza ez da hezkuntz sisteman berez nortasuna duen etapa bat eta, beraz, adin honetako haurtzaroa ardazten duten hezkuntz irizpideak ez dute exklusiboki laguntza edo prebentzioa jorratzen. Hezkuntz konpetentziak dituzten Administrazio desberdinek ahalegin handia egiten dute 3 urtetik gora eskolaratu nahi diren haur guztientzako tokia eskaintzeko. Halere, txikitxoenek aukera gutxi dute oraindik ere etxeko esparruko hezkuntza zabaldu eta indartu asmoz, hezkuntz zerbitzuetara joateko. Horrela bada, guraso askok Umezaintzara eramaten dituzte haurrak han haurrok hazteko eta hezteko laguntza ematen baitiete; baina beste batzuk, euren usteak direla-eta, edo lekurik ez dagoelako edota beste arrazoiren bategatik, ez dute zerbitzu hau erabiltzen, eta aitzitik, agertzen dute beste zentru batera joateko interesa euren haurraren hezkuntza beste alor batzuetara zabaltzeko eta osatzeko: esate batera, beste neskatila-mutiko batzuekin egon. Arrazoi hau dela medio, Bartzelonako Udaleko Hezkuntz Institutu Munizipaletik eta "Van Leer" fundazioaren laguntzaz, eskolatu gabeko 0-3 urteko haurrentzako hezkuntz zerbitzuak sortzea planteatu genion geure buruari. Helburua dagoen hezkuntz eskaintza zabaltzea zen, eta hala, familiako behar desberdinei erantzutea haurren hazkuntzari eta hezkuntzari dagokionean.

Hain zuzen, bi zerbitzu jarri dira martxan: "Haur bat dugu", hiriko auzo batzuetan funtzionatzen zuenak; eta "Familiaren gunea" delakoa, zerbitzu berria Catalunyan baina Europako hainbat lekutako formulak eta esperientziak jasotzen dituena.

Funtsean zerbitzu hauek Haur Hezkuntza inspiratzen duten irizpide berberek animatzen dituzte; neskatila-mutikoei garatzeko kontestu bat eskaintzen diote, nahiz eta, praktikan ez diren Haur Eskoletan bezala konfiguratzen, besteak beste, badirelako eskolako ordutegia duen hezkuntz zerbitzurik nahi ez duen familiarik, bai guraso batek ez duelako lanik egiten, bai haurra lehen urteetan etxean hezi nahi dutelako.

❑ "Haur bat dugu"

"Ja tenim un fill" Bartzelonako Canyelles auzoan duela urte batzuk hasitako programa da. Hainbat auzotara

hedatu da eta duela hiru urte geure programara ekarri genuen. Ama orain dela gutxi bilakatu diren emakumeei zuzenduta dago. Haurraren lehen zortzi hilabeteetan joan daitezke, lanean ez badaude, edota Catalunyako legeak uzten dituen lau hilabeteetan. Hezkuntz zerbitzu hau, beraz, neskatila-mutikoen bizitzaren lehen hilabeteetan taxutzen da. Batik bat jaio berriaren amari zuzenduta badago ere, bada animatzen den aitarik ere. Saioak astean hiru orduz izaten dira eta hezitzaileak bai amari eta bai haurrari zuzentzen zaizkie.

Zerbitzu honetan, amari haurra behatzeko kontestu ezinhobea eskaintzeaz gainera, familien hezkuntz konpetentzia animatu nahi da eta behar diren laguntzak eskaini amari txikia zaintzean ziur egon dadin, eskariak ondo eta zuzen ulertzen eta momentuan-momentuan egoki erantzuten jakin dezan.

❑ "Familiaren gunea"

"Espai familiar" txiki eta haundi elkartzeko eta elkarrekin erlazionatzeko gunea da. Neskatila-mutikoek normalean zaintzen dituen pertsona nagusiak lagunduta (ama orokorrean) jolasten dute, bi egun astean eta hiru bat orduz. Horren bidez, haurraren aktibitatean parte hartzeko aukera ematen da, nola erlazionatzen den familiako giroa ez den giro batean, eta antzeko egoeratan dauden helduekin iritziak eta ikuspegiak elkartrukatzeko. Asistentzia ez da derrigorrezkoa eta joan nahi duten familiek beren beharren arabera erabiltzen dute espazio hau.

Hainbat helburu dituzte guztiek ere: haurrari garatzeko kontestu bat eskaini nahi diote, familakoa ez dena. Ildo honetatik, umeei hainbat esperientzia bizitzeko materialak eta ekintzak eskaintzen dizkiegu, etxean egiten ohituta daudenen aldean desberdinak.

Zerbitzu honen filosofia gurasoek beren seme-alabak hezteko konpetentzia osoagoa izateko desirarekin osatzen da. Ondo ezagutzen da familia giroak haurrarengan duen eragina. Haurrek kontestu formaletan edo informaletan garatzen eta ikasten dute, zeren inguruan dituzten helduek mundua interpretatzen dute eta beraientzat ulergarri egin, gauzak erakusten dizkiete eta animatu beraiek egin ditzaten. Hau ez da hezkuntzako profesionalek soilik egiten duten gauza bat, etxean gurasoek ere berdin jokatzen dute, beraz lehen hezitzaile gisa agertzen dira. Hori dela-eta, familia giroan eragina izaten saiatu ginen, are gehiago, normalean haurra zaintzen duten pertsonetan: ama, aita, aitona, amona... beren hezkuntz gaitasuna sustatu nahiz eta horren bidez, ziurtasun gehiagoz jokatzea eta aldi berean oso egokitzat ez dituzten hainbat praktika aldatzea.

Ezarritako helburuak eskuratzeko antolatu diren sesioetan umeak nagusiekin egoteko denbora izaten da eta baita haurrak eta nagusiak banatuta, beti ere bakoitzaren behar eta zaletasunei erreparatuta.

Familian, helduen eta haurren arteko elkartrukatzeak gorputza zaintzearekin dute zer ikusi gehien. Hori dela-eta, zerbitzu honetan, hezitzaileek haur eta nagusien arteko jokuak eta aktibitateak eskaintzen dituzte, zuzenduta daudelarik haurren gaitasunak esnatzera eta garatzera. Hezitzaileen lana gurasoei materialak eta jolasak nola erabili azaltzea eta orientatzea da. Beste heldu batzuk haurrekin nola jokatzen duten ikusteak norberaren haurrarekin erabil daitezkeen estrategiak eta baliabideak gehitzen laguntzen du.

❑ Hezkuntza eta familiako kontestua

Egiaztatu da helduek haurren gaitasunei buruz dituzten iritziek baldintzatu egiten dutela neurri handian haurrei proposatzen zaizkien aktibitateak eta horietan uzten zaien autonomia eta iniziatiba. Horregatik, hezitzaileek, beren proposamenak eta esku-hartzea medio, haurrek beren gaitasunak adieraztea erraztu nahi dute. Egoera honetan, haurrei egiten zaizkien proposamen batzuk esanahia hartzen dute nagusientzako ere. Azken hauek, ikusten dutenean nola haurrak jolastu egiten duten eta zenbait egoeratatik airoso irten, jabetu egiten dira hainbat aktibitate garrantzitsu direla eta ordurarte ohartzeke zeudela.

Gure herrian, familiaren kontestuan, neskatila-mutiko gehienak amarekin egoten dira eta beste pertsona heldu batzuek (anai-arreba nagusiak, aiton-amonak, aitak...) ez dute normalki zaintzen parte hartzen. Edozein isolamenduk dakartzan arriskuak ekiditzeko, komenigarria da haurrei esperientzia gama zabalagoa eskaintzea, beste hartu-eman mota batzuk ezagutaraztea. Aldian-aldian beste haur eta heldu batzuekin egoteak aberastu egiten du eta perspektiba berriak zabaldu elkartrukatze sozialerako.

Familiako praktikei buruz egin diren ikerketa askok haurrak jaiotzatik hainbat gaitasun duela adierazten dute, eta baita familak haurra hezteko duen arduraz zein konzienzia gutxi dagoen. Egiaztapen honek erreafirmatu egiten gaitu gurasoek beren paperaz jabe daitezen, beraiek dira-eta lehen hezitzaileak. Helburu honekin, gure zerbitzuan, haurrak jolastu ahala eta hezitzaile batek proposatutako aktibitateetan parte hartu ahala, nahi duten helduek, beste hezitzaile batekin, haurren hezkuntza eta hazkuntzari buruz hausnartzeko aukera dute. Kontrobertsia, ideiak, esperientziak, iritziak elkartrukatu, gai xumeak direla ere, beti agertzen direnak (haurrak ez duela ondo lo egiten, non jarri mugak, bikotearen gora-beherak hezkuntza dela-eta...). Horrekin batera, oinarrizko informazioa ematen da haurren garapenari buruz, familiaren ziurtasuna handitu egiten da haurra hezterakoan

Txatxilipurdi. AED. Arrasate

eta erraztu egiten da erabakiak hartzea honen inguruan. Azken finean, garatzeko kontestu bat eskaini nahi da, non neskatila-mutikoek esperientziak zabaldu egin ditzazketen eta, baita, non familiaren hezkuntz eginkizuna laguntzen den.

❑ Aktibitateak

Hainbat adinetako haurrak aktibo izaten motiba daitezen antolatuta daude espazioa eta materialak, bai bakarka, bai taldeka, bai amaren laguntzarekin bai gabe; hau da, espazioaren eta materialen banaketak (jolas txokotxotan), aktibitate askea eta espontaneoa errazten du.

Beste batzuetan hezitzaileek egiten dituzte proposamenak eta hainbat elementu eta materialekin esperimentatzeko aukera eman (ura, lokatza, irina, pintura, musika instrumentuak, botatzeko materialak...). Etxean erabiltzen ez dituzten materialak erabiliz, txikitxoei sentsasio berriak ematea eta trebetasun eta gaitasun berriak garatzea ahalbideratzen zaie.

Zerbitzuak hainbat adinetako neska-mutilak hartzen dituenez, bakoitzaren habilezia eta interesen arabera ibiltzeko moduko materialak eskaintzen dira. Horrela, zahia, irina, arto txikitua, semola, etab. esku artean erabiltzeko beste ematen bazaie (normalean neurri politeko kubetak erabiltzen dira ume bakoitzarentzako), txikienei testura, usaina, zaporearekin, e.a. esperiementatzeko parada ematen zaie; beste batzuk trasbaseak egiten dituzte ontzi batetik bestera eta ikusi material hauek zer egiten duten enbututik eta irazkitik igarotzen direnean. Beste elementu batzuk gehitzen badira, kamioi txikiak, gomazko animaliak, panpinak, e.a., jokuak beste ikutu bat hartzen du, batez ere nagusientzako, zeintzuk, manipulatzeko, betetzeko, husteko balio zuen area, kamioiak betetzeko gai bihurtzen duten, edota animalientzako janari edota paisai menditsuak egiteko... Uda partean, ura ezinbesteko elementua da. Adin guztietako haurrentzako jolas atsegin askoa. Aukera asko ematen du gainera (trasbaseak egin, kualitateak behatu, lege fisikoren bat ikusi, transformazioa, e.a.).

Batzuetan proposamena ama batek egiten du. Esaterako, ikasturte honetan, talde baten, ama batek prestatzen ditu hilero joku eta talde berriak, ama bakoitzak bere haurrarekin egin ditzan. Hezitzaileek baliabideak eta ereduak eskaintzen dituzte haurrarekin interakzioan oinarrituta, eta gurasoak lagundu eta orientatu materialak erabiltzen, eta baita txikien aurrerapenak eta gaitasunak somatzen.

Haurrek hezitzaileekin batera ekintzak egiten dituztenean nagusiak present egoteak, hainbat aktibitate esanguratsu egiten du azken hauentzako, zeren eta ikustean haurrek nola jokatzen, gozatzen eta ikasten duten, haurren gaitasunez jabetzen dira, agian ordurarte ezezagunak zirenak edota haurrentzako eskuraezinak. Hau da hizkuntz espresibo guztiekin gertatzen dena, esaterako: musika, dantza, pintura, mugimendua..., normalki gai artistikotzat dauzkagunak, oso espezializatuak eta abstrakzio edo sinbolismo handia dutena, eta, ustez, haurrentzat eskuraezinak.

** Cuadernos de Pedagogía 239 aldizkaritik itzulitako artilukua.*

Explora:
Museo dibertigarria

Paz Possé Hernanz
Granadako "Parque de la Ciencia"
Explora-ko koordinatzailea

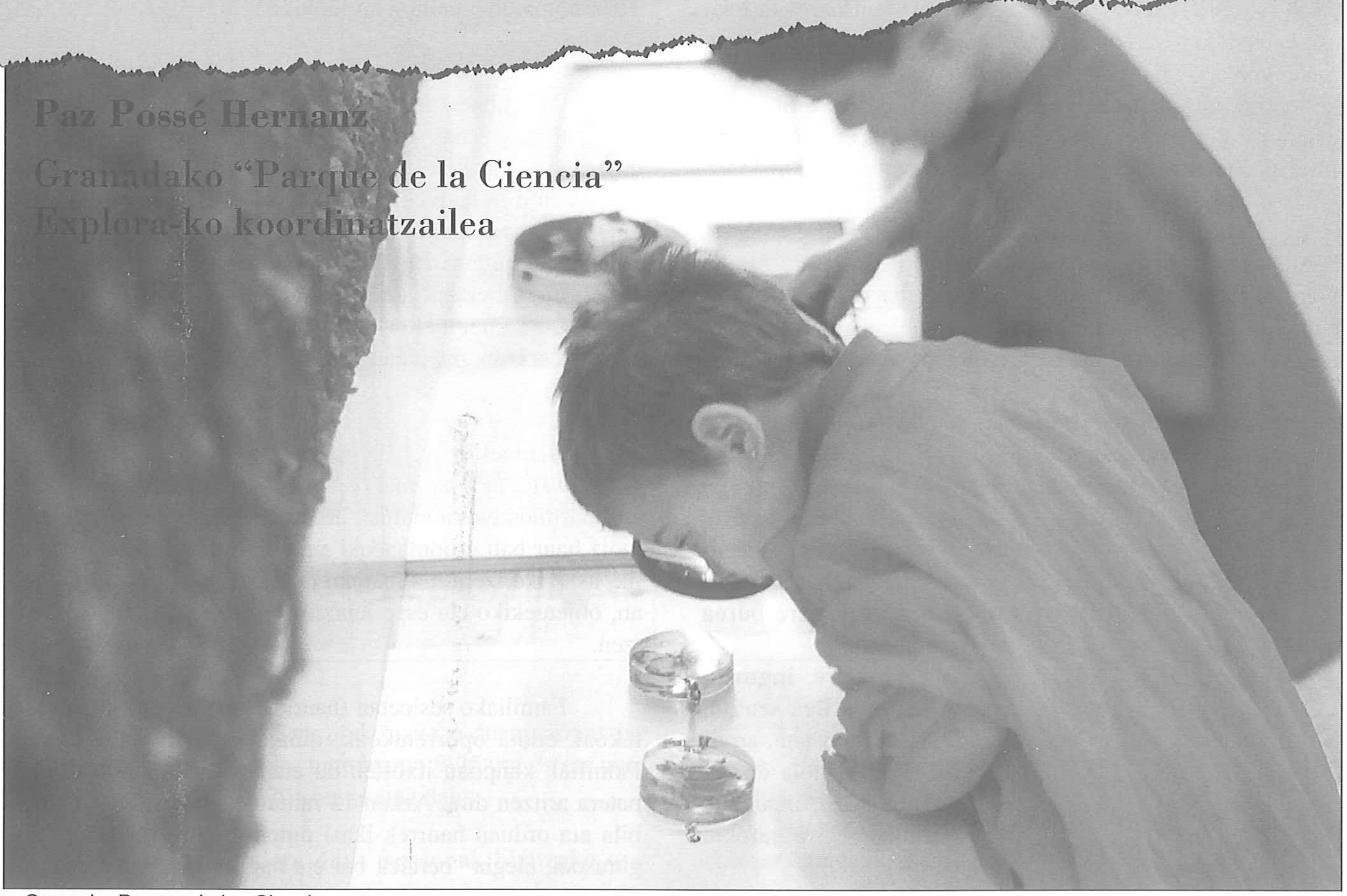

Granada, Parque de las Ciencias

Duela urte bat ezkeroztik, Granadan, zabalik ditu ateak Zientziako museo batek: **Zientzien Parkea**k.

Museo interaktiboa da, Zientzia eta Teknologia zabaltzeko helburua duena. Hura bisitatzea aktibitate atsegina eta ederra da.

Oinarrian dagoen ideia biztanleei ezagutza zientifikoa hurbiltzea da, eta, hori dela medio, inguruan daukaguna hobeto ulertzea.

Ingurua ezagutzea, printzipio fisikoen eta matematikoen ezagutza edukitzea,... hainbat esperientzia egiten dira; hala nola, bideo-kamara bat erabili, bizikleta batean jarri, gure itzala uzten saiatu, erlauntza bat behatu, Arkimedesen printzipioa egiaztatu... eta horien bidez, jolasaren bidez eta aktiboki, mundura hurbildu. Proposamen hau edozeinengana zuzenduta badago ere, konpromezu berezia du hezkuntz sistemarekin.

Museoaren edukinek ezagutza zientifikoaren hainbat alor jorratzen dituzte eta leku desberdinetan antolatuak daude: **Biosfera** gelak gure planetaren berri ematen du; **Percepción** gelan optikarekin, argiarekin... egiten diren esperientziak; **Eureka**n kontzeptu fisikoak (potentzia, indarra, elektrizitatea...) ulertzeko ekintzak egiten dira; eta **Planetario**ak zerura hurbiltzeko eta astronomiaz gehiago jakiteko gonbitea luzatzen dizu.

Museoaren sarreran Foucault-en penduluak egiten dizu harrera. Harekin batera, multimediako esperientzia zenbait daude: giza gorputza, ordenagailu baten funtzionamendua edota espazioko bidaia bat.

Kontestu honetan, premiazko ikusten dugu erabiltzaile gazteenen beharrei eta gogoei harreta eskaintzea, hots, haur txikiei. 3-8 urte bitarteko neskatila-mutikoek (Haur hezkuntzako 2. ziklokoek eta Lehen hezkuntzako 1. ziklokoek) badute beraiei bakarrik zuzendutako espazio bat: **EXPLORA** gela.

Gela hau beraientzat bakar-bakarrik pentsatuta dago. Museoak haur txikien aldeko apustua egin du eta horretarako gela bat diseinatu. Gela horretan, monitore espezializatu baten laguntzaz, Zientziaz eta Teknologiaz zerikusia duten esperientziak egin ditzakete.

EXPLORAk hainbat esperientzia, sentsazio eta joku eskaintzen dizkie. Horien bidez beren burua ezezik inguruko mundua ere ezagutzea ahalbideratzen da. Espazio sugerentea oso. Neskatila-mutikoak beren kasara ibiltzen dira, aske, gelan gora eta behera, dauden materialekin eta objetuekin **interaktibatzen** eta ikaskideen ondorio berberetara iristen.

Gela honen edukinak hiru esperientzia alorretan antolatuta daude. Hiru alor horiek erabiltzaileen interesak eta premiak jasotzen dituzte. Ekintza multzo bat osatzen dute eta helburua erabiltzaileen eta materialen-objetuen arteko interakzioa erraztea da. Hona hemen hiru alorrok:

Zure sentimenak ikertu. Haurraren gorputza igel batenarekin alderatu, zer usain den igarri, gorputz-atal baten arrastoa utzi, beren irudia hainbat ispilutan ikusi, eskuak erabilita ezkutaturik dagoen objetua ezagutu... aktibitate hauek eta gehiago aurki ditzakegu nork bere burua ezagutzeko.

Zure ingurua ikertu. Airea sentitu, urarekin jostatu, arrainek igeri nola egiten duten ikusi, imanekin eraiki, argiarekin jolastu, lupen bidez behatu, musika sortu... aktibitate hauek ingurunea hobeto ezagutzen lagunduko die, eta hortaz, gehiago ulertzea eta errespetatzea ahaldiberatzen da.

Makinak ikertu. Balantzekin jolastu, engranaje batzuk eraiki, polea bat erabili, eginkizun bat egin ordenadorez... aktibitate hauen bidez, neskatila-mutikoak makinen eta Teknologiaren mundura hurbilduko dira.

Gela honen metodologiak badu berezitasunik, erabiltzaileen ezaugarriak gogoan izan baitira. Sesioak atea itxita dagoela egiten dira eta irakaslea eta monitore espezializatu bat joaten dira lagun. Sesioek ordubete eta laurden irauten dute eta prozesu txiki bat jarraitzen dute: ekintza askeetan nahi izan duten guztia ikertu ondoren, elkarrizketatxo bat egiten dugu beraien sentsazioak, ikerkuntzak... jasotzeko. Beren esperimentuekin jarrai dezatela proposatzen diegu, eskolan, etxean, mendian... eta hurrengo batean ere, etor daitezela.

Helduek berriz, neskatila-mutikoen pausoak jarraitzen dituzte, motibatzaile papera jokatzen dute, esperientzietara hurbildu eta moduluak nola erabili irakasten die. Ez dio inoiz haur bati espontaneoki egiten ari dena moztuko, aitzitik, aske ikertzera motibatuko du, jakinmina garatzen. Finean, objetuekiko eta esperientziekiko interakzioa ahalbideratzen.

Familiako sesioetan (haurrak gurasoekin), asteburuetakoak edota oporretakoak, dinamika bera jarraitzen da. Familiak kanpoan itxoiten du eta haurrak monitorearekin batera aritzen dira. Azken 15 minutuetan familia sartzen da bila eta orduan haurrek ikasi duten guztia erakusten diete gurasoei, alegia "beraiek bai eta nagusiek egiten ez dakitena". Haurrak irakatsi egiten die helduei.

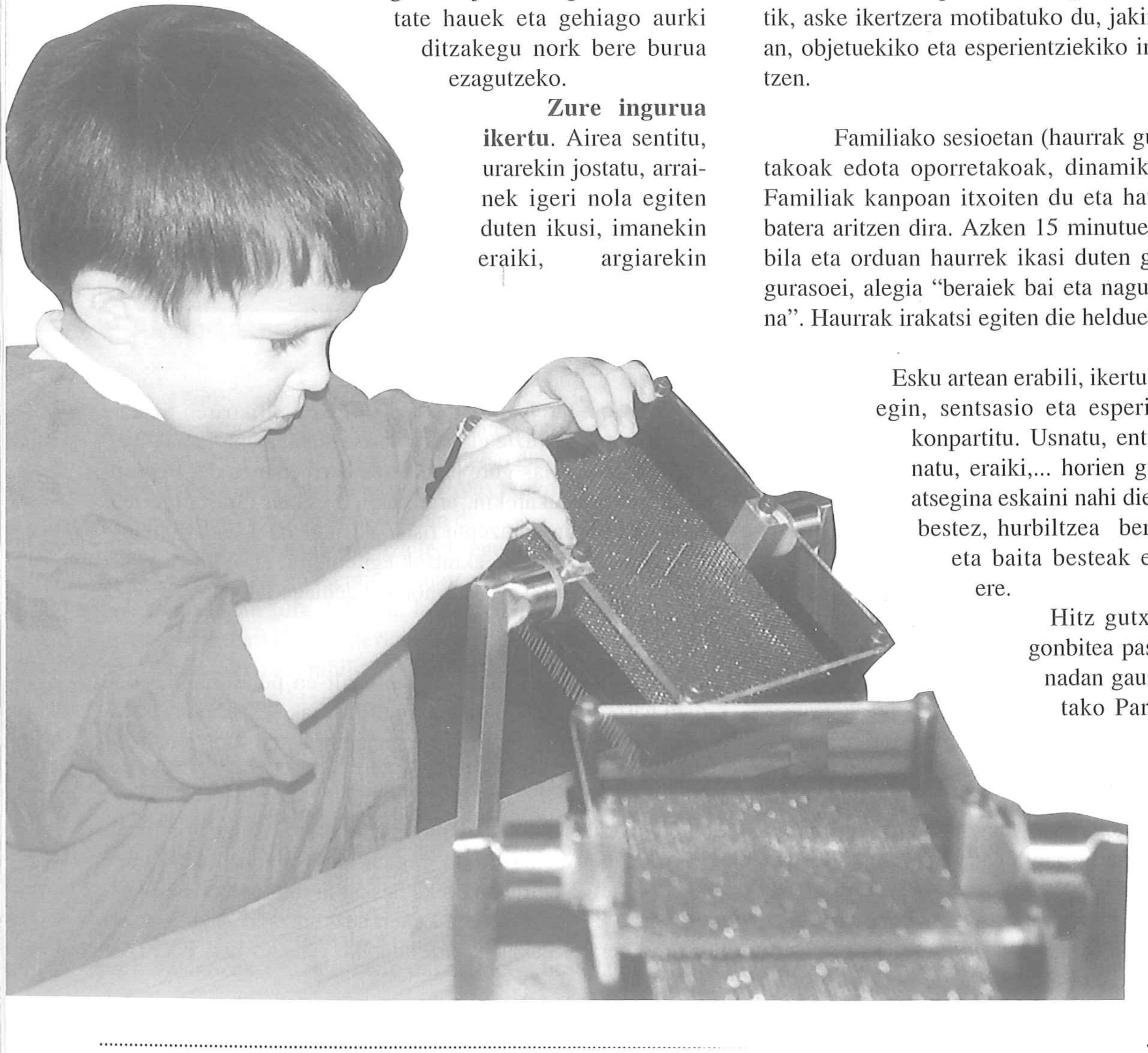

Esku artean erabili, ikertu, behatu, jostatu, barre egin, sentsasio eta esperientzia dibertigarriak konpartitu. Usnatu, entzun, konparatu, ordenatu, eraiki,... horien guztien bidez, bisitaldi atsegina eskaini nahi diegu haurrei eta horrenbestez, hurbiltzea beren burua ezagutzera, eta baita besteak eta inguruko mundua ere.

Hitz gutxitan saiatu natzaizue gonbitea pasatzen. Animatu, Granadan gauzkazue zain. Zientzietako Parkean, Explora gelan. Gauza asko konpartituko dugu, eta batez ere, gozatuz ikasiko dugu.

Granada,
Parque
de las Ciencias

Haur jaioberriak igerian

Kepa Larrea
Athlon- Kirol Zerbitzuak

Donostiako TINTIN Kluba

Denok ezagutzen dugu urak bizitzan duen garrantzia. Begiratzea besterik ez dago: munduaren %75 ura da eta pertsonen gorputzaren %65-70 urez osatua dago.

Urak anitz erabilera ditu: pertsonak bizitzeko ura behar du gorputzak hidratazio egokia izan dezan. Jaten ditugun barazkiek, fruituek... ere uraren beharra dute; lan munduan ura ezinbesteko bihurtu da, eta, noski, lana bukatu ondoko aisialdian ere erabiltzen dugu.

Nor ez da noizbait erreka batean, itsasoan, igerileku edo aintzira batean bainatu? Helburua ezberdina izango da kasu bakoitzean, hots, gorputza freskatzea, terapeutikoki erabiltzea, ariketa fisiko apur bat egitea, e.a.

Ariketa fisikoa aipatu dugularik, igeriketa etortzen zaigu akordura eta, jakina, igeriketak dituen lau estiloak.

Baina igeriketa hori baino zerbait gehiago da. Igeri egitea likidoa den medio batean flotatzea eta traslazio mugimendua lortzea da, eta horretarako ez dugu inongo estilo zehatzik erabili behar. Adibidez, ume batentzat jolas egiteko era bat izango da, arrantzale batentzat uretara eroriz gero bizitza salbatuko diona... Kirol munduan, berriz, errendimenduaren emaitzak izango du garrantzia.

Igeriketaren garrantzia ikusi ondoren, azter dezagun igerian ikasteko adinik egokiena zein den.

Lehen aipatu bezala, igeriketa lau estilotan oinarritzen badugu, 3-4 urtetik aurrera hasi daiteke irakasten. Umeak ezberdinak direnez, batzuk errazago ikasiko dute eta beste batzuk denbora gehiago beharko dute (indar faltagatik, koordinazio faltagatik, e.a.).

Baina zer gertatzen da 2 urtetik beherakoentzako igeriketaz hitz egiten denean? Galdera ugari sortzen zaizkigu: beharrezkoa al da? Igeri egiten ikasiko al dute? Beldurra hartuko ote diote urari? Ur asko irensten al dute? Ura hotzegi badago, gaixotu egingo al dira?

Artikulu honen helburua galdera horiei erantzuten saiatzea da. Umea amaren sabelean egon denez, badu likidotan egoteko ohitura. Behin mundura etortzen denean baina, uretatik lurrera pasatzen da. Komenigarria izango da haurraren lehen hilabeteetan urarekin harreman ezberdinak izatea, hau da, bainatzeko orduan, igerilekuan pertsona kualifikatu batekin...

Adin honetako umeekin lan egiten duten pertsonek helburu zehatz batzuk dituzte:

- Umeei uretan flotatzen irakastea, batez ere gorantz begira.
- Uretan flotazioarekin batera traslazioa lortzea.
- Umeak ur azpian bere erreflexu arkaikoa lantzea (0-9 hilabeteen bitartean irauten duena).
- Umeak aurrerago izan ditzakeen beldurrak uxatzea.

- Uraren bidez estimulazio goiztiarra lantzea; horrenbestez, umearen mugimenduak, luzapena eta abarrak landuz.

Aurreko urrats hauek lantzen baditugu, umeak igeriketa estiloak bereganatu egingo ditu eta, era berean, koordinatzeko gaitasun hobea izango du.

Aurreko helburuen artean, umeak duen erreflexu arkaikoa aipatu dugu. Hori lantzea beharrezkoa da jaiotzatiko gaitasun hau ahantz ez dakion. Erreflexu hori umea ur azpian sartzen denean gertatzen da. Umeak nahi gabe glotisa ixten du eta ez du urik irensten; burua uretatik ateratzean, ohartu gabe, ahoko ura bota egiten du.

Aipaturiko helburuak bete egingo dira; ziurrenik behin ere beteko ez den helburua igerian ikastea da (aurretik esan dugun igeriketa kontzeptua eta estiloak kontuan izanik).

Finkanturiko xedeak eskuratzeko erabiliko dugun metodologia jolasa izango da, adin horretan jolasa baita garrantzitsuena.

Bizi izandako esperientziak garatu egingo ditu haurrak. Aldi berean, teknikoak esperientzia horiek ahal den eta naturaltasun handienaz irakatsiko ditu egoerak sortuz.

Bestalde, umeak igerileku barruan segurtasuna nabaritu behar du; horretan paper garrantzitsua jokatzen dute gurasoek. Igerilekuan, teknikoarekin batera, bietako bat egotea garrantzitsua da umeak ez baitu konfidantzarik teknikoarekin.

Askotan, eta hasieran batez ere, teknikoak eginkizunak agintzen dizkie gurasoei, bera behatzaile gisa dagoelarik bakarrik. Aurrerago, behin kontaktu txikiak egin ondoren, normaltasunez parte hartuko du.

Sesioak 20-30 minutu inguru irauten dute. Iraupen hau ez dago soilik umearen arabera, igerilekuaren egoerak ere zerikusi handia izango du.

Instalazioei dagokienez, igerilekuaren basoak 1,20-1,50 metrotako sakonera izango du; zabaleraz eta luzeraz ez dira oso handiak izan behar. Uraren tenperatura 30-32ºC-koa izango da. Aldiz, kanpoko tenperaturak 2ºC gutxiago izan ditzake (gutxiago ez da komenigarria).

Guzti honen zergatia haurraren defentsak helduenak baino baxuagoak direlako da. Horrek haurra azkarrago hoztea dakar.

Uraren tenperatura garrantzitsua den bezala, uraren garbitasuna ere funtsezkoa da, ur beroarekin bakteria eta germen kopuruak gora egiten baitu. Beraz, arreta bereziz zaindu behar da ura, maiz filtratuz eta garbituz.

Materialari dagokionez, uretan erabil daitezkeen guztiak erabil daitezke: pulboya, mangitoa, flotadorea, taulak, ur-alfonbrak, e.a.

Aurrekoa laburbilduz, hiru ondorio hauek atera daitezke:

. Umearen garapen motorrerako oso garrantzitsua da.

. Urarekin harremanetan jarraituz gero, urak sor ditzakeen beldurrak uxatu egingo ditu.

. Umeak uretan biziraute lortuko du.

Ekintza mota hau Gasteizen, Donostian, Hernanin... egiten da.

ELKARRIZKETA

MIKEL LIZARZABURU

G: Zein izen du zure semeak?
M.L.: Aitor.
G: Zenbat urte ditu?
M.L.: 7 hilabete.
G: Zein ekintza mota egiten du?
M.L.: Haurrentzako igeriketa edo uraz gozatzeko ekintza.
G: Noiztik egiten du?
M.L.: Orain dela bi hilabete hasi zen
G: Non egiten du?
M.L.: Gasteizen
G: Zer dela-eta Gasteizen?
M.L.: Gure bailaran (Deba Garaian) ez dagoelako horrelako gauzarik egiteko aukerarik.
G: Zer egiten du saio baten? Zenbat irauten du?
M.L.: Saio batek 30 minutu irauten du eta bertan gutxi gorabehera zera egiten du:
*Poliki-poliki busti (aitak edo amak ertzean hartzen du).
*Uretan hainbat jolas eta mugimendu egiten ditu.
*Ondoren, hainbat ariketa egiten dira: belarriak uretan sartu, gorputza gora eta behera erabili, burbuxak egin...
*Flotazioa landuta amaitzen da. Hau oso garrantzitsua da.
G: Nola bururatu zitzaizun umea igerilekura eramatea?
M.L.: Ni oso urzalea naiz eta horrek bultzatu ninduen.
G: Inoiz pentsatu duzu igerian ikasiko duela?
M.L.: Ez. Ez da nire helburua. Flotatzen badaki. Igerian lau urte izan arte ez dute ikasten, hau da, teknikarekin.
G: Zuk hartzen duzu parte?
M.L.: Bai. Haurra nirekin dago saio osoan. Monitoreak klasea zuzentzen du, baina haurra nirekin dago denbora guztian.
G: Gustora parte hartzen duzu?
M.L.: Bai, oso gustora.
G: Zer jarrera ikusten diozu haurrari?
M.L.: Asko gustatzen zaio. Ohinak ateratzen ditu eta gehiago ikasi nahi duela ikusten zaio.
G: Ezer esango zenieke beste gurasoei?
M.L.: Esperientzia guztiak aberasgarriak direla umeentzako eta urak dituen ezugarriak aprobetxatu egin behar direla hainbat mugimendu lantzeko.
G: Haur asko joaten al dira igerilekura?
M.L.: Aitorren taldean, hau da, 6 hilabetik urte t'erdi bigartean, 12 haur daude.
G: Zer helburu duzu?
M.L.: Berarekin egiten dudan beste jolas bat da. Denbora horretan semearekin disfrutatzea da helburu nagusia.
G: Zenbat kostatzen dute ikastaroek?
M.L.: 3 hilabeteko kostea 15.000 pztakoa da. Astean bi saio egiten dira.

Mila esker Mikel eta beste bat arte.

Haur-oihalez jantzitako irakurleak Donostiako Udal-Liburutegian

Concepción Chaos.
Liburuzaina
Donostiako Udal-Liburutegiko Haur-Saila

Donostiako Udal-Liburutegiko Haur-Saila

Duela urte gutxira arte, 5 urtetik beherako haurrak ezin ziren Liburutegietara sartu; irakurtzen ez zekitenez, Liburutegiari inongo etekinik aterako ez ziotenaren ustean zegoen. Haatik, oraintsu egindako zenbait ikerketen arabera, eskolaratu baino askoz ere lehenago dago haurra prest liburua ezagutu eta gozatzeko, inongo obligazioren azpian ez dagoeta.

Hori dela-eta, 1994ko maiatzean, Donostiako Udal-Liburutegian Haurrentzako Sail berriari ateak zabaldu eta zerbitzuak planifikatzeari ekin genionean, hasiera-hasieratik pentsatu genuen irakurle txiki hauek hartzeko gela berezi bat atontzea.

Erabiltzaileen izaera bihurri eta burrundaratsua kontuan izanik, aurre-irakurleetzako gela edo Haurtxoteka Haur-Liburutegiko bigarren solairuan ezarri genuen eta ume-kotxeak ere sartzeko moduko igogailu bat dela medio, zuzeneko sarbidea dute kaletik erabiltzaileek.

Gela honetako altzariak erabiltzaile txikien beharrei erantzuteko egoki antolatu genituen. Hauexek dira altzariok: buc-ak, erakus-apaltxoak, mahi nimiñoa aulkitxoekin, goma-aparrezko moduluak eta aulki hirukoitza; denak ere berde, urdin eta hori kolore bizikoak. Azkenik, lorategietan egoten diren aulki horien antzekoak ditugu, umeen gurasoak edota arduradunak eroso egon daitezen. Leku atsegina da, irakurtzeko aproposa.

❑ Helburuak

Honako hauek dira Haurtxotekaren helburu nagusiak:

- Hala liburuaren munduan nola Liburutegiaren erabileran, haurra lehen bait lehen murgiltzea.
- Prozesu horretan gurasoak ere sartzea, funtsezkoa da-eta haurraren irakurzaletasuna gara dadin.
- Lehen liburuetako hitz, kolore eta irudiez jabetzeak berarekin dakarren gozamena gurasoek ere bere egin dezaten, leku aproposa eskaintzea.
- Oraindik irakurtzen ez dakiten haurtxoek liburu bilduma bat eskura izatea, batetik eurek gustuko dutena erakutsiko diena, eta, bestetik oraindik ezagutzen ez dutena.

-Eta, azkenik, hainbat ekintzaren bitartez, ezagutzera ematea liburuaren eta umetxoentzako irakurgaien alderdi desberdinak.

❑ Liburuak

Zalantzarik gabe, txikienentzako liburu-ekoizpena franko handitu da azken urteotan. Egun merkatuan dagoen aniztasunari esker, kalitate, estetika nahiz itxura-faktoreak har ditzakegu kontuan liburuak aukeratzeko orduan.

Haurtxotekan dauden liburura k, 700 inguru, ondoko berezitasun hauen arabera sailkatu ditugu:

- **Eguneroko bizimoduari buruzko liburuak.** Ilustrazio xumeen bitartez, familiarteko eta eguneroko ihardueretan ari diren haurrak agertzen zaizkigu: janzten, bainatzen, jaten, e.a.

- **Parte hartzeko liburuak.** Forma eta egitura desberdineko liburu hauek, irudiei begiratzeko ezezik, liburuaren elementu ugariak eskuztatu eta sentitzeko ere baliatuko zaizkio haurrari. Gardenkiek, soinuek, mugimenduek, destolestagarriek, e.a., txunditu eta liluratu egiten dituzte umen txikiak. Liburuaren eta jostailuaren arteko erdi-bidean daude liburuok.

- **Liburu ipuindunak.** Liburu hauen artean, errazenetatik hasi eta zailenetaraino, bertsolerro errimatuekin batera istorio samurrak adierazten dituzten irudi-liburuak, abesti eta esaldi laburrak dakartzatenak eta istorio osoa harilkatzen duten liburuak daude.

Testua ilustrazioaren osagarri da eta haurra haziz doan heinean testua ere hedatuz eta korapilatuz doa. Txikiek hitzen errepikapenaz gozatzen dute eta behin eta berriro eskatzen digute istorio bera konta diezaiegun.

-**Ezaguera-liburuak.** Liburu hauek haurrentzat interesgarriak diren gaien berri ematen dute: animaliak, gauzen funtzionamendua, e.a.

Irudimen handiz landutako proposamenez hornituta datozen liburu hauen bitartez lortu nahi

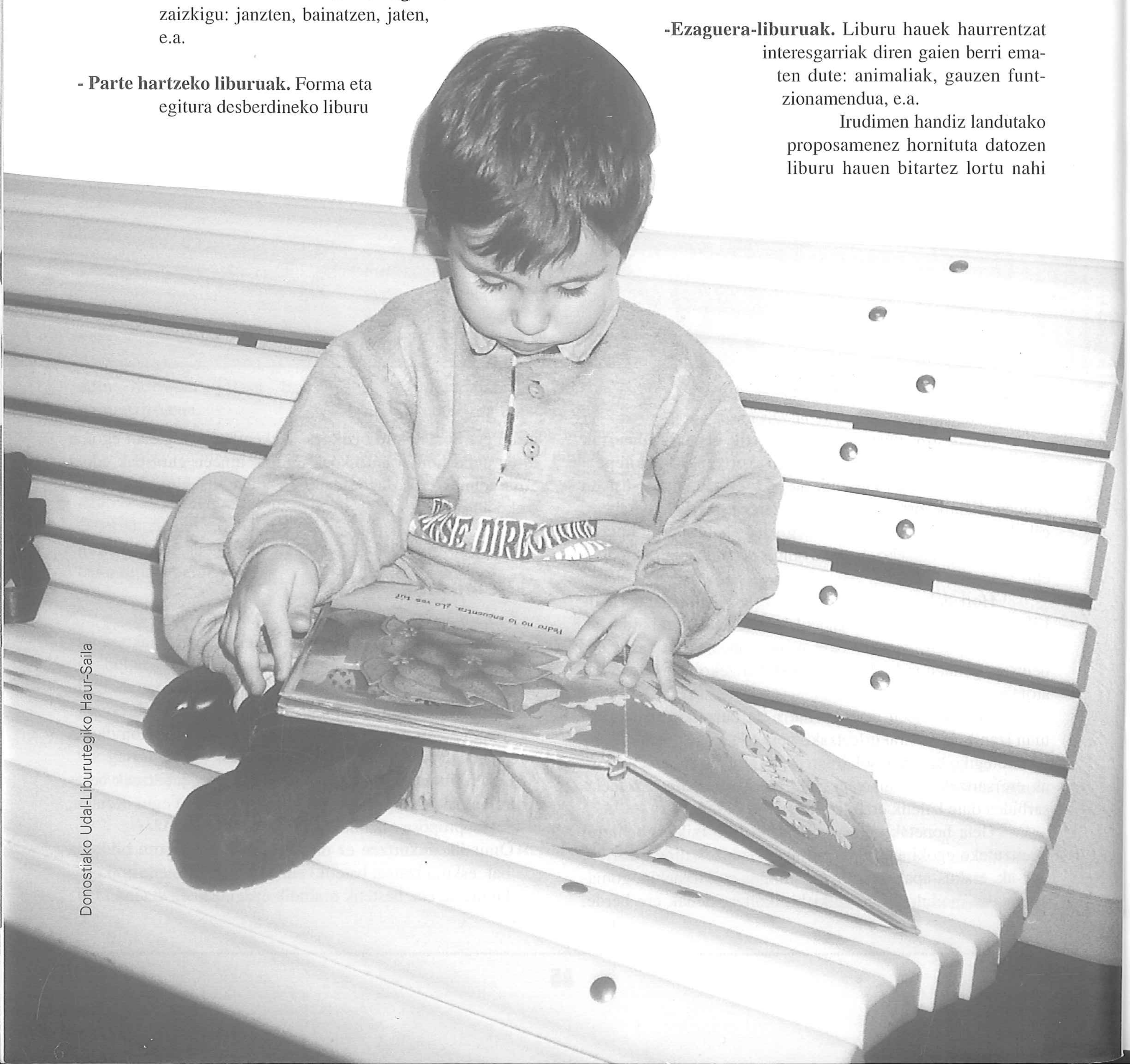

Donostiako Udal-Liburutegiko Haur-Saila

dena zera da: txikienen aurkikuntza berriak egitea eta ingurunea aztertzen ondo pasatzea.

Hauetariko liburu gehienak material gogorrez eginda daude, haurren liburu-maneiu oraindik baldarrari aurre egiteko moduan; gaineran, orokorrean, garbitzeko samur-samurrak dira.

❑ Erabiltzaileak

Oro har, Liburutegira aurreneko aldiz etortzen diren gurasoak eta arduradunak txundituta geratzen dira, ume txikientzako liburuak aurkitzeaz gainera, liburuok udal-liburutegiko gela berezi batean eskura dituztela ohartzen direlako.

Eta euren buruari galdegiten diote, ea umeak, istorio bat kontatzen zaienean, zeozer ulertuko ote duten; ea gai izango ote diren formak, marrazkiak, koloreak, e.a. bereizteko... Beste batzuek, umeek liburuak hondatuko dituztela uste dute...

Liburutegira estrainekoz datozen pertsona hauei guztiei Liburutegia, eta bereziki Haurtxoteka, nola erabiltzen diren azaltzen diegu gainetik. Gainera, informazio-orri bat banatzen diegu adieraziz, alde batetik, Haurtxoteka erabiltzeko arauak eta bertako helburuak, eta, bestetik, liburuarekin topo egin berri duten umearen aurrean hartu beharreko jokaeraz gomendio batzuk.

Orokorrean, helburu hauen aurrean gurasoek hartzen duten jarrera ona da, nahiz eta Liburutegia nola erabiltzen den ez dakitela eta irakurtzeko zaletasunik ez dutela igartzen den. Honen ondorioz, Haurtxoteka jolasleku bihurtzen da batzuetan, liburuak ahaztuz.

Orobat, zerbitzu honen erabiltzaile txikiek, nahi izanez gero, liburuak maileguz har ditzakete etxera eramateko. Gaur egun, 285 dira izena emanda daukaten 5 urtetik beherako haurrak, eta esan daiteke oso irakurle gogotsuak direla, Haurtxoteka erabili eta sarri askotan eramaten dituztela liburuak, kasu batzuetan astero-astero. Bazkiderik gazeteenek 5etik 6 hilabete bitarte dituzte, eta adin desberdinateko anaiarreba bazkideak izaten dituzte usu.

❑ Ekintzak

Liburutegian burutzen diren ekintzak esperimentalak izan ohi dira, umeentzako liburu eta liburutegiak ez daude–eta hemen oso erroturik; erreferentzia gutxi daukagu eta dauzkagunak atzerrikoak dira. Hala ere, azken urteotan, hainbat eta hainbat liburutegitan atondu dituzte irakurle txikienentzako leku bereziak, eta gero eta gehiago dira bertara gerturatzen diren umeak.

Gure Haurtxotekan burutzen ditugun ekintzak, Lurdes Otermin psikologoaren lanari lotuta daude gehienbat. Lurdes hamabostean behin biltzen da gurasoekin, liburuak haurraren garapen emozionalean eta inguruarekiko harremanean betetzen duen paperaz mintzatzeko.

Hitzaldi hauek ostiral arratsaldez egiten dira, LEHEN URRATSAK deritzon egitarauaren barruan, eta bertan aurrez ezarritato gai konkretuez dihardute.

Hitzaldiari hasiera emateko, Haurtxotekan sartuko diren liburu berrien aurkezpena egiten da.

Egitarau honen barruan, txikientzako propio, Ipuinaren Ordua deritzona egiten da. Gurasoak psikologoaren hitzaldian dauden bitartean, haurrek ipuin-kontalari baten istorio eta trikimailuez gozatzen dute.

UDAL-LIBURUTEGIA
HAUR-SAILA.
HAUR-LIBURUEN DOKUMENTAZIO ZENTRUA

Fermín Calbetón kalea, 25
20003 Donostia
Tel. 942. 425453

Donostiako Udaleko Udal-Kultur Patronatuko
Liburutegi-Sailean integratua

Azalera:
500 metro karratu

Fondo bibliografikoa:
12.000 liburu, 37 aldizkako argitalpen

Fondo historikoa:
4.000 liburu

Ordutegia:
astelehenetik ostiralera 17:00etatik 20:00ak arte. Larunbatetan, 10:00etatik 13:00 arte.

Oporrak:
aurreko ordutegia gehi astelehenetik ostiralera bitarteko goizak, 10:00etatik 13:00ak arte.

Katalogoak:
autore eta obra anonimoak, gaiak, izenburuak, bildumak, ilustratzaileak...

Zerbitzuak:
informazioa, irakur eta kontsulta-gela, mailegutza, bebeteka, ekintzak, fotokopagailua.
Haur-liburuen dokumentazio zentrua.

Arrasateko Ludoteka

Goizane Jausoro
Iratxe Vázquez
Ludotekariak. Txatxilipurdi Haur eta Gazte ekintzak - AED - Arrasate

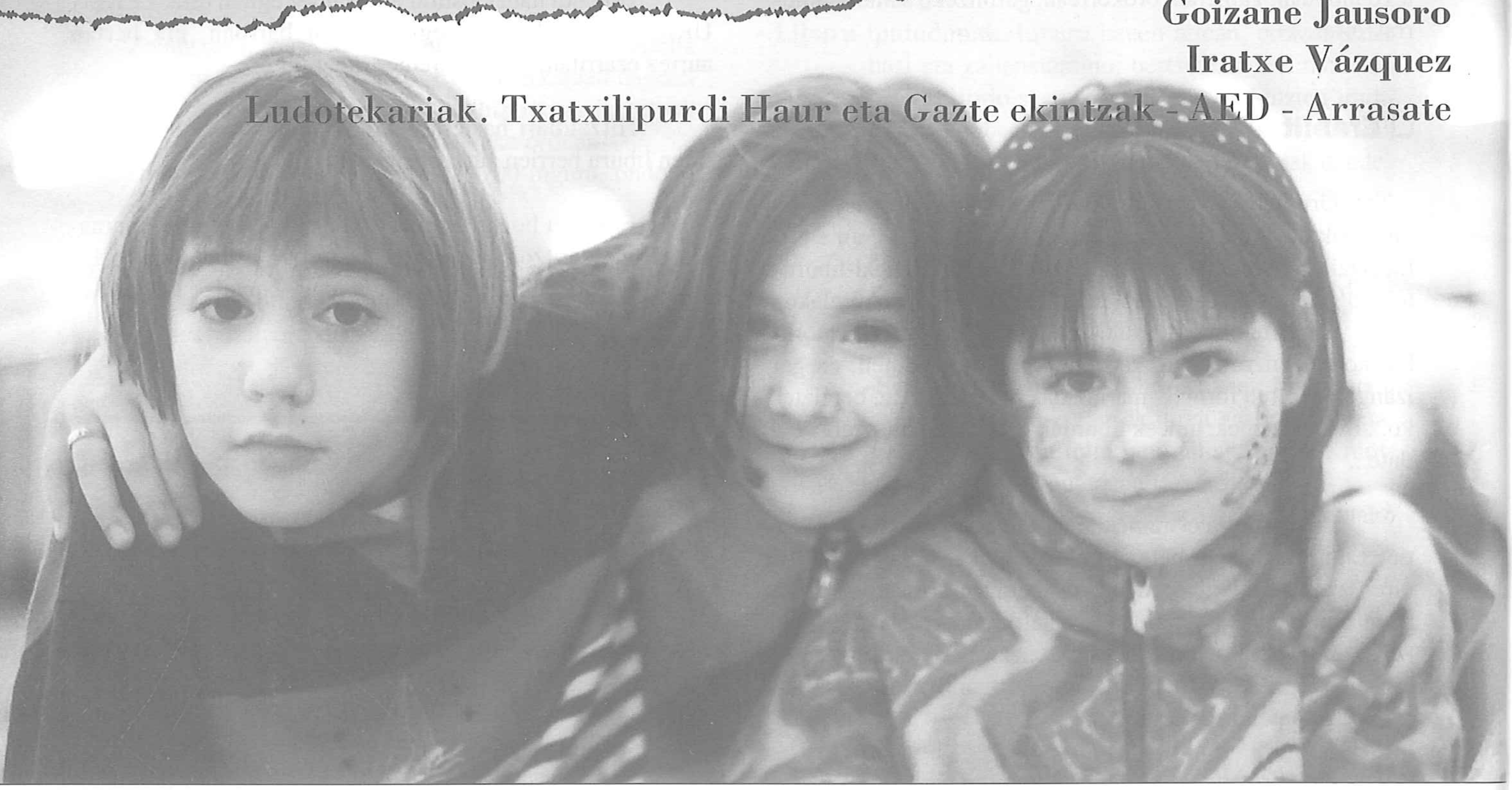

Txatxilipurdi. AED. Arrasate

Txatxilipurdi elkartea, hamar urte luzez (hasieran AEDko sail bat izanik eta hiru urtetik honera bere kabuz), Arrasateko haurren aisialdiaz arduratu ohi da. Beti ere, aisialdia eta euskara bat eginez.

Udaran, udalekuak (irekiak zein itxiak); irailean, udalekutxoak eta larunbatero, larunblai eta txatxiartistak (larunbatetako eskolaz kanpoko ekintzak).

Baina hutsune bat somatu daiteke hemen, hau da, astelehenentik ostiralera bitarteko aisialdi tarte hori bete beharra.

Egin behar hori betetzeko sortu zen, orain dela hiru urte, txatxilipurdiko ludoteka.

❑ ZER DA JOLASA?

Jolasa, berezko ezaugarriak dituen iharduera berezia da. Denontzat, jolasa barrearekin eta dibertsioarekin lotuta dago. Jolasa pozez eta atseginez egiten den liberazio bide bat da, baina ezin da denbora-pasa atsegin bat dela esan soilik; umearen kasuan, bere burua eta ingurugunea ezagutzeko behar-beharrezkoa eta ezinbesteko da-eta.

Jolasaren bidez bere nortasuna garatu egiten du haurrak, baita gure taldeetan edo gizartean "leku" bat hartzen lagundu ere.

❑ HAURRAREN JOLASARI GIZA ARLOAK JARTZEN DIZKION MUGUAK

Gaur egungo bizimodu mekanizatu, monotono eta estresantea izan da jolasa galzorian jarri duen faktore garrantzitsuenetariko bat.

Hirietako arriskuak eta komunikazio ezak, jolaskide beharra sortarazten dizkio haurrari. Hau da, egoera honek haurra mugatu egiten du etxeko girora eta ez dio erraztasunik ematen jolaskide berriak egiteko eta ondorioz beraiekin jolasteko.

Helduen laguntza eta bultzada ez da behar adinakoa izaten, nahiz eta haurrak helduekin jolasteko beharra izan. Ezin dugulako edo nahi ez dugulako, ez da umeen nahi hori betetzen sarritan.

❑ ZER DA LUDOTEKA? NORENTZAT DA?

Ludoteketan jostailuak mailegu gisara eskura ditzake umeak, eta jostailua bitarte duela jolas daiteke, ludotekari edo haur sustatzaileen laguntza izan dezakeelarik. Halaber, ludotekak ume eta gazteentzako solas eta kultur erakundeak dira, batez ere jolasaren eta jostailuaren bidez umearen nortasuna hezitzea helburu nagusi dutenak. Horretarako, umeen jolasa bultzatu, lagundu eta erraztu egiten dute, umeei jolaserako behar dituzten bitartekoak - jostailu, jolasgai eta jolastokiak - nahiz laguntza, jolaskideak eta erakuspenak eskainiaz.

Ludotekan, bereziki haurrei zuzenduak egon arren, nagusiek ere haurrekin batera, oso paper interesgarria egin dezakete, batipat ume hauen laguntzarako eta harremanak sendotzeko eta lantzeko direnean.

Oso garrantzitsua da ludotekaren eta haurtzaindegiaren funtzioak ezberdintzea. Hau aipatzerakoan zera esan nahi dugu: ludotekaren eguneroko funtzionamenduan, inertsiaz, oso erraza izan daitekeela bata bestearen zereginetan sartzea.

Ludotekaren funtzioa, arestian aipatu dugun bezala, jostailuak nola erabili irakastea izango litzateke, beste askoren artean; baina haurrak berak nahi duelako eta nahi duenean sartzeko aukera izango du eta ez gurasoei edo umearen arduradunei komeni zaienean. Bestalde, ludoteka guztiek, adin batzuk finkatzen dituzte eguneroko erabiltzaileentzat, beraz, bertan dauden jostailuak adin horietarako egokiak izango dira eta ez gazteago edo zaharragoentzat.

Haurra ludotekara datorrenean, gai izango da, nahi duen jostailua aukeratzeko eta jolas egin duenean, gaitasun berdina izango du jasotzeko eta aurkitutako moduan uzteko.
Gai izan behar du jostailua errespetatzeko eta ludotekan bere kabuz ibiltzeko eta txokoak ezagutzeko.

Erabiltzaileen adina 3-14 urte bitartean egongo da. 3 urte baino gutxiago duten haurrak, hainbat arau (higienea, ordena, autonomia,...) betetzeko gaitasunik ez baitute agertzen.

Ez dugu adin tope bat jartzeko beharrik ikusten, baina normalean, ludotekako jostailuak 14 urtetik gorakoentzat ez lirateke aproposak izango.

❑ KONTSUMISTA EZ, KRITIKOA BAIZIK

Gaur egun denok gaude oso presionaturik kontsumismoaren fenomenoa dela-eta. Zer esanik ez telebistak umearengan duen indarra bai jostailuak aukeratzerakoan edota beste erabaki bat hartzerakoan erabakiorragoa da egunetik egunera.

Horrela, haurra txunditurik gelditzen da telebistaren bidez jasaten duen bonbardeaketa publizitarioarekin. Haurrak jostailu bakoitza bereziki nola erabiltzen den jakin ez arren ere, itsutu egiten da marka jakinekin eta ikusten dituen jostailu aurreratuenekin harrituta gelditzen da.

Hemendik aurrera umearen lana, berari atsegin zaion jostailua eskatzea izango litzateke eta gurasoek berriz askotan dudaren aurrean, beraien maila ekonomikoa izaten dute kontutan eta horren arabera, jostailuaren funtzioa eta eragina ezagutu gabe, haurrak eskatutakoari erantzuten diote. Erosi eta gero etortzen dira arazoak, haurrek nola erabili ez dakitelako edo benetan beraien nahia bete ez delako hasieran uste zuten bezala.

Ludoteka arazo guzti hauen konponbide eta lagungarri izan daiteke. Hau da, gurasoei, haurrei zer erosi gomendatzerakoan eta baita haurrari zer aukeratu ez dakienean edo aukeratzen laguntzerakoan.

Garestiena ez da onena!

❑ IZAERA EUSKALDUNA

Gaur egun, Arrasaten eta gainontzeko herrietan, funtsezko lana eta ahalegina egiten ari da bai instituzioetan eta bai beste hainbat sektoretan, euskara eguneroko hizkuntza bihur dadin euskaldunen artean eta baita ere erdaldunen edo behintzat beraien seme-alaben artean.

Ludoteka ere, hezkuntza eta eskolaz kanpoko ekintza zirkulu honen barruan dagoenez, bertako dinamikak besteenekin ere lotura izan beharko du.

Ludotekak, funtzio ludikoak beteko ditu gehien bat eta berari

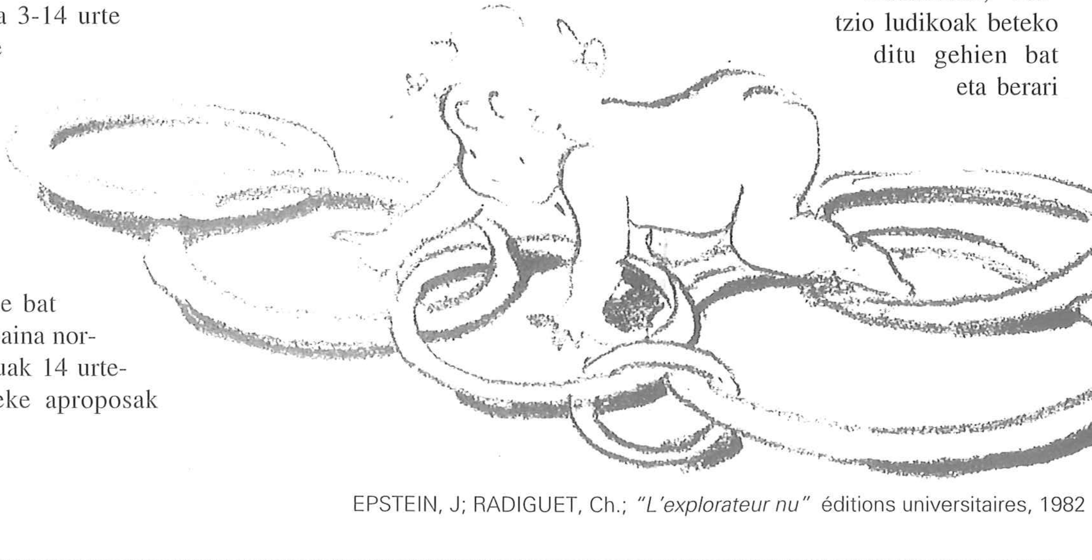

EPSTEIN, J; RADIGUET, Ch.; *"L'explorateur nu"* éditions universitaires, 1982

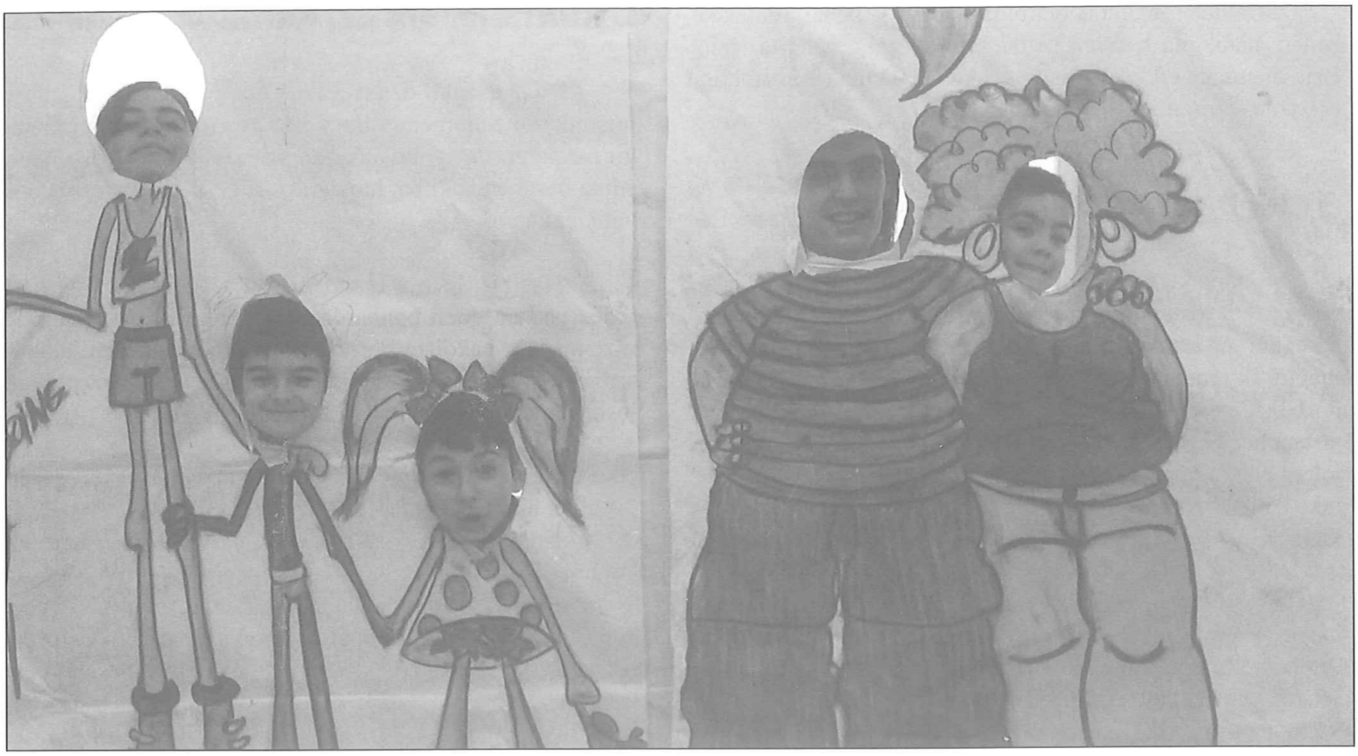

Txatxilipurdi. AED. Arrasate

dagozkion helburuak izango ditu, baina beti euskararen normalkuntzarako funtsezko lana egin dezakeela ahaztu gabe.

❑ FUNTZIO INFORMATIBOA 'ZER ETA NOLA EROSI'

Gurasoek haurrari edozein jostailu erosterakoan ere, ludotekak badu bere garrantzia. Haurrari jostailu berri bat erosterakoan, oso atsegina egingo zaio eta bere poztasuna agertuko du berehala hainbat arrazoigatik (afektibitatea demostratzeko, sorpresa, nobedadea etab...) baina momentua pasatu eta gero ikusiko da benetan, jostailuaren egokitasuna bere funtzioak betetzeko.

Haurrak, hasierako momentua pasatu ondoren, (bi edo hiru egunetara) oraindik jostailuarekin jolasten jarraitzen badu, esan dezakegu jostailua haurrarentzat egokia suertatu dela.

Alderantzizkoa suertatuko balitz, ez duela erabiltzen edo erabiltzen duen bakoitzean esperientzia negatiboak ekartzen badizkio (haserrea, agresibitatea, fustrazioa, etab....) oparia frakasu bat izan da.

Hau dela-eta, ludotekako arduraduna, pertsona egokia izango litzateke, nori noiz eta zer erosi gomendatzeko. Ez dezagun ahaztu, jostailu gehienak adin konkretuetarako direla egokiak soilik.

Larregiko azkar eskainiz gero, edo haurra gazteegia denean eta jostailua nagusiagoentzat, erabiltzen ez jakiteak, desanimatu egiten da haurra. Eta berdin gertatzen da alderantziz denean, jostailua txikientzat eta haurra nagusiago izatean.

Ludotekan, berriz, haurrak, egokia ez den jostailua hartzen badu, aukera izango du egokia den beste bategatik aldatzeko eta ez luke aurretik aipatu ditugun dezepziorik eta desanimorik izango eta ez eta alperrikako gasturik ere.

Hiru urtetako ibilbide honetan, Txatxilipurdiko ludotekak eskaintzen dituen zerbitzuei esker laguntxo pila bat egin ditugu:

Erdialdeko ludotekan, egun 178 bazkide dira (gehiengoa ludotekaren sorreratik gurekin daudenak).

Larunbatetan auzoetako ludoteka ibiltarian, neska-mutiko asko ezagutzeko parada izaten dugu.

Arrasateko ikastetxeetatik gure tailerretan parte hartzera etortzen diren laguntxoak. Tailer hauetan beraientzat interesagarriak diren gaiak lantzen ditugu (ihauteri tailerra, jostailuen tailerra, zaborren tailerra).

Herriz herriko jostailu erakusketa gidatuaren bitartez haur eta guraso askorengana hurbiltzen gara, jostailuen inguruan informazio praktikoa eskaintzeko asmoz.

Aurrera begira ere, zerbitzuak ugarituz joango gara; hala nola, uztailean burutuko dugun programa bereziaren bidez, haur hezkuntzan hasi behar diren txikitxoak adin bereko beste haur batzuekin harremanetan jarriko ditugu eskolan hasi behar direnean ohituta egon daitezen.

Aldi berean, hemendik aurrera (adina gainditzen dutelako) ludotekara etorri ezingo direnentzat bide berriak zabalduz joango gara, besteak beste gazte txokoetara pasatzeko aukera eskainiz.

Etorkizunean ere ludotekako zerbitzuak ugarituz jarraituko dugu, beti ere jolasean lagunak eginez.

Egin jolas...
... zaratarekin

Luchy Mancisidor Larrañaga

Granadako *Parque de la Ciencia*

EGIN JOLAS zaratarekin...
zaratekin...
kalekoak direla,
edota etxekoak.
Guk nahi dugunean hots egiten duten gauzekin,
nahi ez badugu ere hots egiten dutenekin

zarata
soinua
abestia, ahopeko kanta,... haur txikien etengabeko jarduna, bat-batekoa eta atsegin askoa.
Primerako lanabesa **MUSIKArako** zaletasuna bizteko ardura edo grina duen gurasoarentzat, irakasle edota helduarentzat.

Zeren esperientziak zera diosku, ume batek, ume guztiek, edozein umek, inolako arazorik gabe ikasiko duela **hizkuntza musikala**, **instrumentu bat jotzen**, aldez aurretik prestatua eta sentsibilizatua izan bada.
Eta zer den etengabeko **jolas** hori?
Bada, soil-soilik, zaratak-soinuak present dauden uneak, hau da, ia guztiak, profitatzea.

Esaterako: **kalea.**
Autoak, motorrak, bozina-hotsak, kamioiak, obrak eta langileak, jendea berriketan, negar edo oihu egiten duten haurrak, ura putzuan, iturrian...
Geratu egiten gara, zarata datorren lekura hurbildu, belarrietan **jaso egiten dugu** eta, gero, etxean, gogoratu: nola egiten zuen...?, soinu gogorra zen? motela? atsegina? aspergarria?
Parkera ere joan gaitezke eta oinetakoekin zaratak ateratzen jolastu, botekin, zapatekin...
Ibili, korrika egin, salto, hankekin arrastaka ibili... eta, beti, **zarata desberdina**.

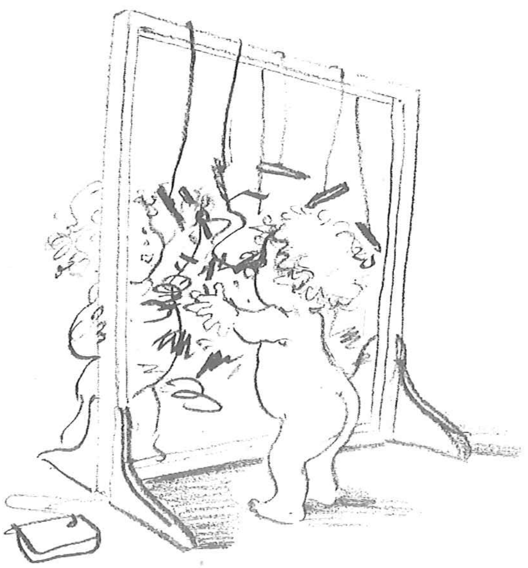

EPSTEIN, J; RADIGUET, Ch.; *"L'explorateur nu"* éditions universitaires, 1982

Granadako *Parque de la Ciencia*

Eta etxera itzultzean, igogailua baldin badago, ateen hotsa entzuten dugu,
eta txirrina?,
eta giltza?,
eta atea?...

Soinuz josita dauzkagu **belarriak**.
Orain, afaldu eta ohera joan aurretik, **BAINUGELARA** joan behar da. Han bai ondo gero!
TXIPLI-TXAPLA, TXURRUST-TXURRUST, TTAN-TTAN...
Bainugela, dutxa, lababoa..., txorrota...
Belakiak edo esponjak... txorrotak bezala egin dezake: ttanttak, txorrostadak,

Eta **telebista** pittin bat oheratu baino lehen...
marrazki bizidunak eta abestiak, guk **tipitipitipiti, tralalalalalala, tirripititin...** eginez lagundu ahal ditugunak...
eta ahoa itxi eta eskuekin txalo egin...
edo aspertuta gaudenean, goilara eta tapa bat hartu, eta abesten jarraitzen dugu, **tarapaparitarapapapa...**

Eta ohera joan behar dugu, lolo egitera,
eta jolastu dugun gauzak geldi-geldi geratu behar dira,
txorrotak ez du abesten, **ixxoooooooooooo,** ixiltasuna da nagusi,
baina haizea entzuten da, eta euria
eta bizilagunaren telebista batzuetan...
eta izarrak? ez diegu entzuten, baina asma dezakegu nola agurtzen dioten elkarri, nola deitzen, mugitzen... paseatzen... duten elkarrekin...
Eta ipuina musikarekin kontatzen badidazu? askoz hobeto lo egiten da...

Eta, bihar, goizean, jaikitzen garenean **jolasten** jarraitu ahal dugu,
entzun, entzun:
armarioa, kalera ateratzeko arroparekin kaxoiak: ireki, itxi,
leihoa, atea, horma, denak du bere soinua...

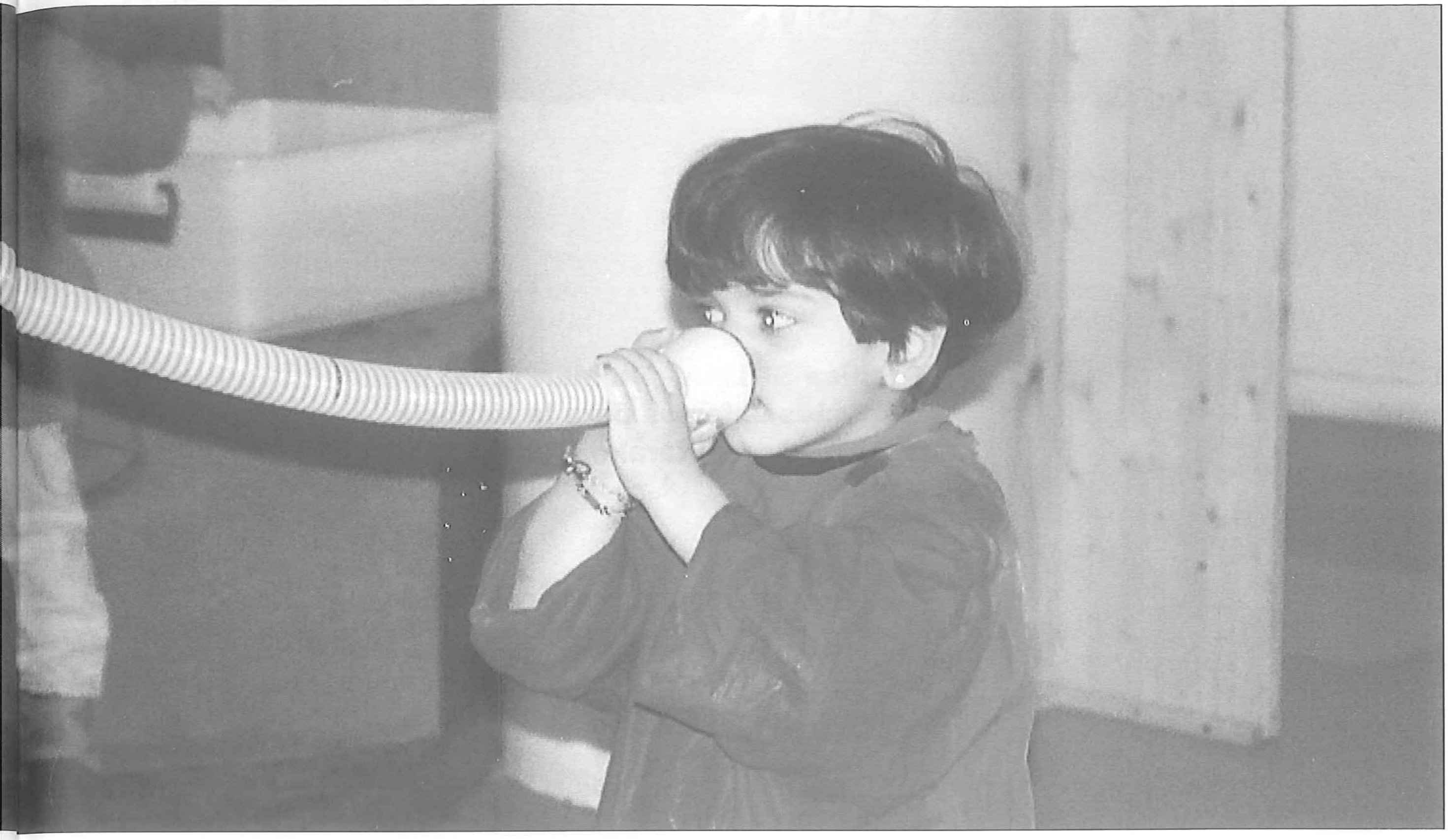

eta hartz txikiak, panpinak, jostailuak...
eta **dunba, danba, txist, zart, ...**

Eta sukaldean? Han bai denetarik!
garbigailua, ke-uxatzailea, kafeontzia.... eta traste pilo bat,
orkestra edota txaranga bat egiteko beste...

Nagusiagoak gara, baditugu lauzpabost urte, eta **jolasten** jarrai dezakegu,
orain gauza gehiago ezagutzen ditugu, adibidez, **tinbrea**, hau da, **soinuen kolorea, iraupena,** soinu motzak edo luzeak diren, kolpe hutsa, keinu zehatzagoak, edota **aaaaaaaaaa** egin dentistarenean bezala, edota **a!**, sustua hartuta, edo **ai!** mina hartuta...
eta hau guztiau **gogorra/motela, edota musikoek esaten duten bezala, intentsitatea**
edo ahotsa jaitsi/igo, lantegiko sirena bezala...
edota abestu, edo animaliak imitatu, egin I **zaldiak BEZALA**
I
I

Eta belarriak beti erne, adi dena **jasotzeko,** eta
belarriak burmuinera eraman ditzala soinuak, eta
burmuinak esan: hau zarata da,
hau soinua da,
hau musika da...
eta horri **entzutea** esaten zaio...

eta handi egitean instrumentu bat jo nahi badugu,
edota adiskideekin abestu, edo koru batean,
edota MUSIKA entzun, kontzertu batean edo etxean ...
gu bai zorionekoak zeren askoz ere gehiago gozatuko dugu eta, gainera, jakingo dugu ixiltasuna apreziatzen: soinurik, zaratarik eza, hain juxtu...

Baliabideak

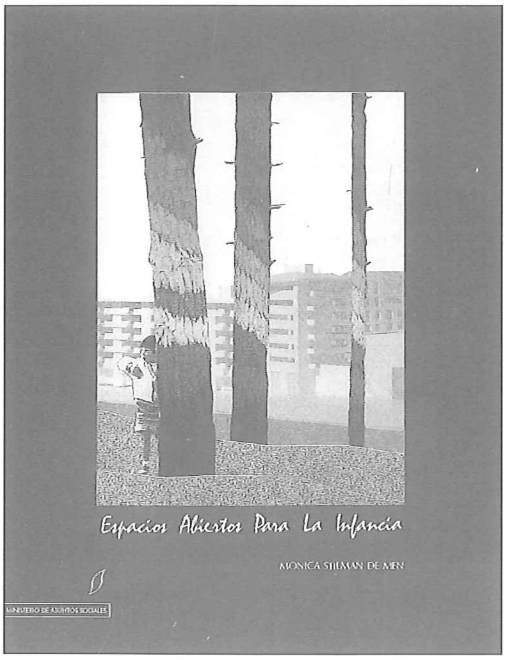

Monica STILMAN DE MEN (1991):
Espacios abiertos para la infancia.
Gizarte Arazoetarako Ministerioa,
Madril.

Hiriko jolas espazioei buruzko ponentziak eta hainbat herrialdetan egindako zeinbat esparientziaren bilduma eskaintzen zaizkigu liburu honetan.

Esperientzia guztiek helburu bera dute: haurrari jolasaren beharra sentiaraztea eta haurren aisialdirako kalitatezko espazioak prestatzea eta bultzatzea. Oinarrian, filofosia bat: haurra hiritar osoa dela, eskubide guztiekin.

Material oso interesgarria hausnarketarako eta ideiak pizteko.

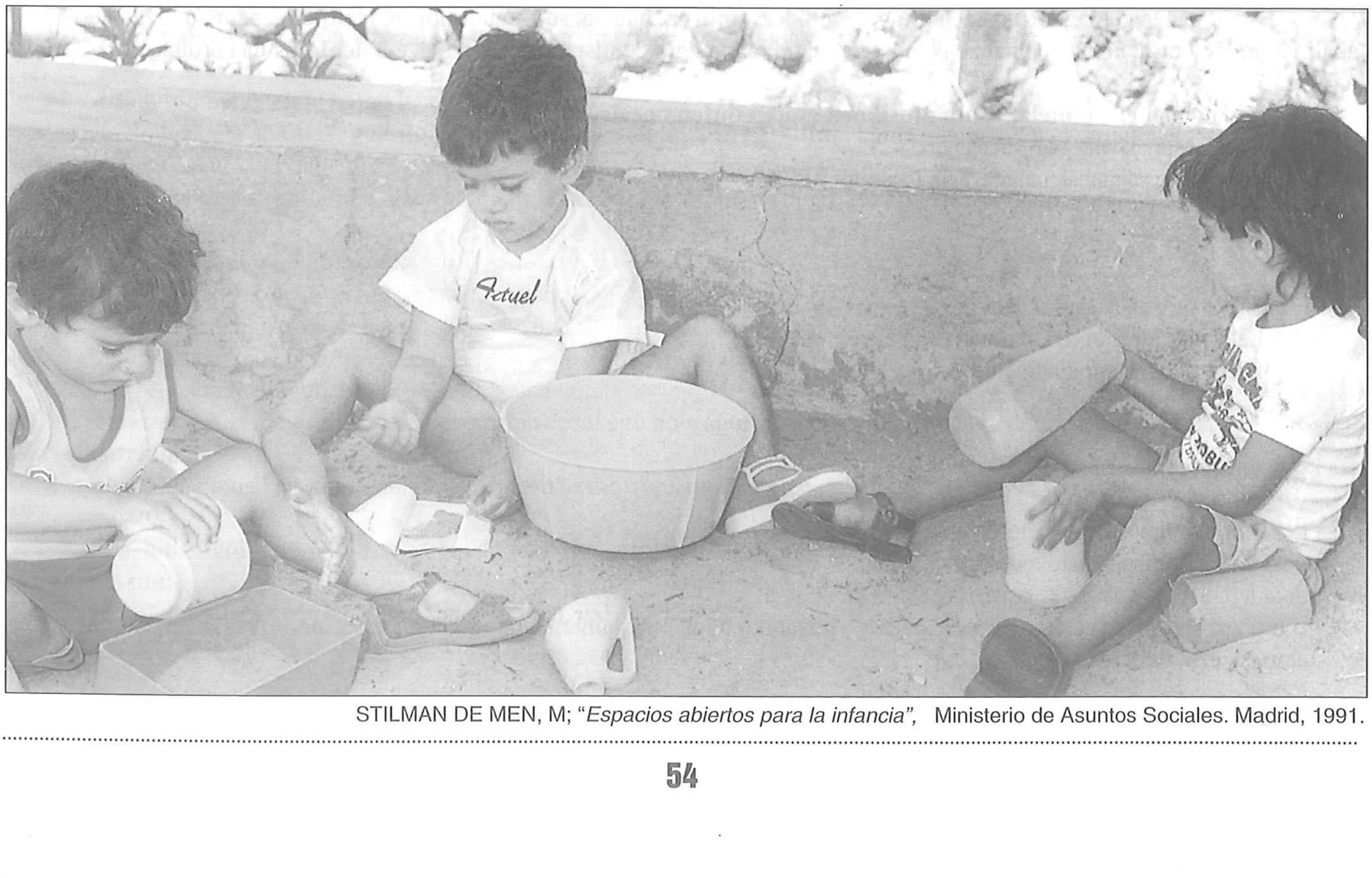

STILMAN DE MEN, M; "*Espacios abiertos para la infancia*", Ministerio de Asuntos Sociales. Madrid, 1991.

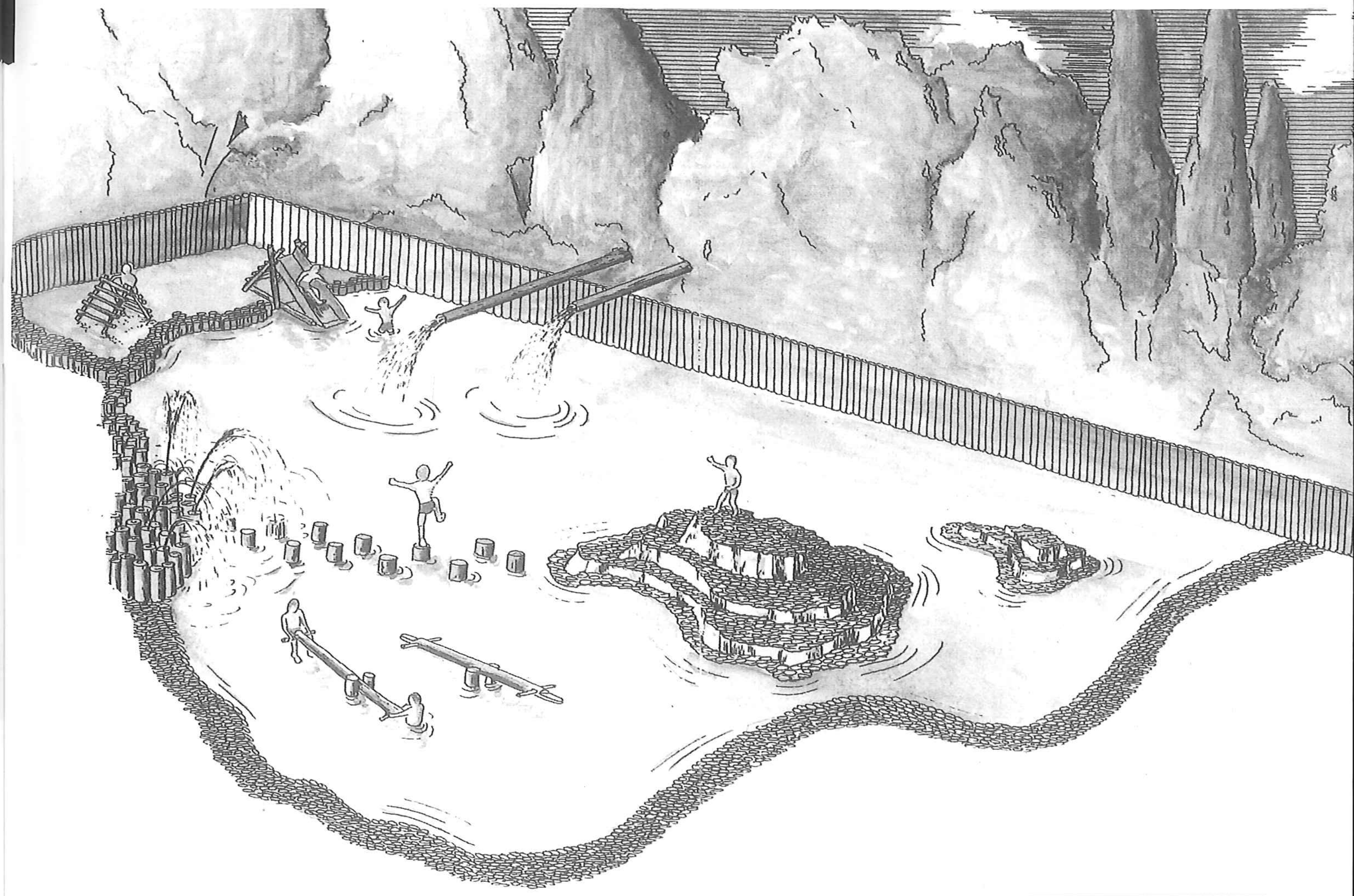

STILMAN DE MEN, M; "*Espacios abiertos para la infancia*", Ministerio de Asuntos Sociales. Madrid, 1991.

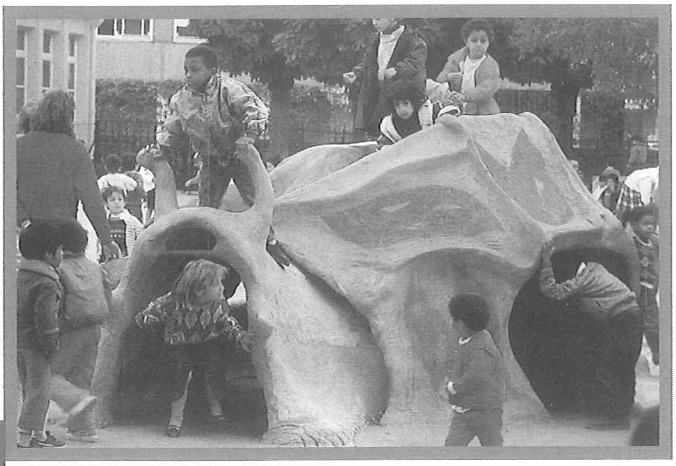

STILMAN DE MEN, M; "*Espacios abiertos para la infancia*", Ministerio de Asuntos Sociales. Madrid, 1991.

STILMAN DE MEN, M; "*Espacios abiertos para la infancia*", Ministerio de Asuntos Sociales. Madrid, 1991.

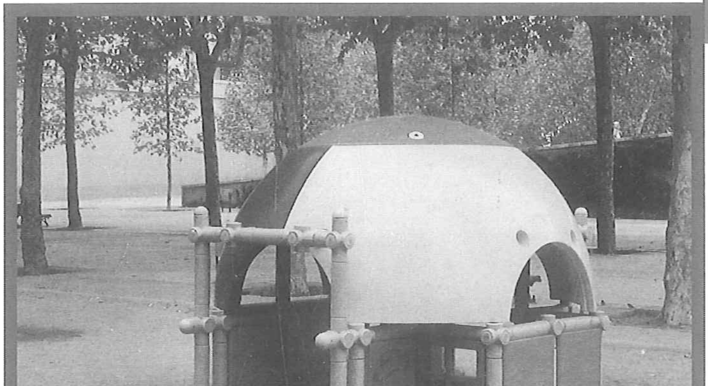

JAKINGARRIAK

Dokumentazio Zentrua • 0-7 urte • IRAKASLE ESKOLA • Eskoriatza

EUSKO JAURLARITZA GOBIERNO VASCO

HEZKUNTZA, UNIBERTSITATE
ETA IKERKETA SAILA

DEPARTAMENTO DE EDUCACION
UNIVERSIDADES E INVESTIGACION